

T.C.

KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLAR, YABANCI PARA BİRİMİ
ÜZERİNDEN DÜZENLENEN FİNANSAL TABLOLARIN
ÇEVİRİLMESİ ve KONSOLİDE EDİLMESİ: BİR ÖRNEK
UYGULAMA**

AYŞE ÖKDEM

MUHASEBE ve FİNANSMAN ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

Prof. Dr. İsrail ZOR

KIRIKKALE-2023

AYŞE ÖKDEM tarafından hazırlanan “KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLAR, YABANCI PARA BİRİMİ ÜZERİNDEN DÜZENLENEN FİNANSAL TABLOLARIN ÇEVİRİLMESİ ve KONSOLİDE EDİLMESİ: BİR ÖRNEK UYGULAMA” adlı tez çalışması, aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ / OY ÇOKLUĞU ile Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Muhasebe ve Finansman Ana bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. İsrail ZOR

İmza.....

İşletme, Kırıkkale Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum.

Başkan: Doç. Dr. Rifat KARAKUŞ

İmza.....

İşletme, Çankırı Karatekin Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum.

Üye: Dr. Öğr. Üyesi Yusuf DİNÇ

İmza.....

İşletme, Kırıkkale Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum.

Tez Savunma Tarihi: 05/ 07/2023

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

.... /.../2023

Doç. Dr. Abdussamed YEŞİLDAĞ

Enstitüsü Müdürü

ETİK BEYANI

Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Ayşe ÖKDEM

05.07.2023

ÖZET

KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLAR, YABANCI PARA BİRİMİ ÜZERİNDEN DÜZENLENEN FİNANSAL TABLOLARIN ÇEVİRİLMESİ ve KONSOLİDE EDİLMESİ: BİR ÖRNEK UYGULAMA

Kırıkkale Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Muhasebe ve Finansman Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Prof. Dr. İsrail ZOR

Temmuz 2023, 109 sayfa

Günümüzde sürekli büyümeyi hedefleyen işletmeler, kendi ülkesi dışındaki ülkelerde faaliyet gösteren başka işletmeler ile güç birliği oluşturmak adına ilişki içine girmektedirler. Bu amaçla birçok ülkede faaliyette bulunan işletmelerin sayısı ve pazar payı sürekli artmaktadır. Bu tür faaliyette bulunan işletmeler varlıklarını devam ettirebilmek adına, işletme birleşmelerine başvurmakta ya da o ülkedeki işletmelerin önemli oranda hissesini satın alarak başka bir ülkedeki işletmeyi kontrolleri altına almaktadırlar. İşletmelerin bu tür yollara başvurusuyla birlikte faaliyet alanları genişlemekte, sektördeki payı artmakta, kaynaklara erişimi kolaylaşmakta ve riskinin azalması gibi çeşitli avantajlar sağlamaktadır. İşletmelerin bu tür yollarla birbiriyle ilişkili işletmeler haline dönüşmesi; farklı ülkelerde, farklı dillerde ve farklı para birimi ile hazırlanan mali tabloların birleştirilmesi ve ortak bir finansal raporlama dili oluşturulması ihtiyacını doğurmuştur. Mali tabloların konsolide edilerek tek bir finansal tablo gibi hazırlanması gerek ana işletmenin sahipleri, yöneticileri, çalışanları, kreditorleri vb. ilgili olan her bir tarafın alacağı kararlarda yol gösterici olacaktır.

Çalışmada; öncelikle konsolide mali tablolar konusu ele alınmış, daha sonra yabancı paralı finansal tabloların çevrilmesi konusuna değinilmiş ve son olarak örnek uygulama ile hem çevirme işlemleri hem de çevrilmiş mali tabloların konsolidasyonu tam konsolidasyon yöntemi ile açıklanmıştır. Çalışma sonucunda konsolidasyon konusunda gerek standartlarda gerekse mevzuatlarda yapılan düzenlemelerin geliştirilmesi, uygulamaya yönelik yeni standartlar ve mevzuat düzenlemeleri yapılması gerektiği kanaatine ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Konsolidasyon, Konsolide Finansal Tablolar, Eliminasyon, TMS, TFRS.

ABSTRACT

CONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS, CONVERSION OF FOREIGN CURRENCY FINANCIAL STATEMENTS AND CONSOLIDATING: AN EXAMPLE APPLICATION

Kırıkkale University

Social Sciences Institute

Department of Accounting and Finance, Master's Thesis

Supervisor: Prof. Dr. İbrahim ZOR

July 2023, 109 pages

Today, businesses aiming for continuous growth are entering into relationships with other businesses operating in countries other than their own country in order to create a union of forces. For this purpose, the number and market share of businesses operating in many countries is constantly increasing. In order to survive, such enterprises resort to mergers or acquire a significant share of the enterprises in another country and take control of the enterprise in another country. By resorting to such avenues, enterprises expand their fields of activity, increase their share in the sector, have easier access to resources and reduce their risks.

The transformation of businesses into interrelated businesses in such ways; The need to unify financial statements prepared in different countries, in different languages and in different currencies and to establish a common financial reporting language. Preparation of consolidated financial statements as a single financial statement will guide the decisions to be taken by the owners, managers, employees, creditors, etc. of the parent company.

In our study; Firstly, the issue of consolidated financial statements is discussed, then the issue of translation of foreign currency financial statements is addressed and finally, with a sample application, both translation and consolidation of translated financial statements are explained with the full consolidation method. As a result of the study, it has been concluded that there is a need to improve the regulations made in both standards and legislation on consolidation, and to make new standards and legislative arrangements for implementation.

Keywords: Consolidation, Consolidated Financial Statements, Elimination, TMS, TFRS.

TEŞEKKÜR

Çalıőmam boyunca değerli bilgilerini benimle paylaőan danışman hocam Prof. Dr. İőrafil ZOR'a,

Çalıőmamla ilgili karőılaőtıęım her tŸrlŸ zorlukta yardımcı olup elinden gelen desteği sunan sayın hocam Doç. Dr. Kadir GÖKOğLAN'a

Lisans ve yüksek lisans eğitim hayatım Ÿuresince her tŸrlŸ desteğini sunan sayın hocam Dr. Öğr. Üyesi Yusuf DİNÇ'e ve gŸler yŸzŸnŸ esirgemeyen değerli eői Figen DİNÇ'e,

Ÿniversiteye kayıt olduğumuz tarihten yana her tŸrlŸ evrak iőlerimizde desteğini sunan İşletme bŸlŸm sekreteri sevgili Zeynep ÇETİN'e,

Hayatımın her anında destek olan kıymetli aileme ve manevi annem Ayşe YILDIRIM'a sonsuz teőekkŸrlerimi sunarım.

Ayşe ÖKDEM

TABLÖLÄR LİSTESİ

Tablo 1. Konsolidasyon Koşulları

Tablo 2. Konsolide Finansal Tabloların Düzenlenme Esasları

Tablo 3. Konsolidasyon Kapsamındaki ve Kapsamı Dışındaki Finansal Varlıklara İlişkin Düzenlemeler

Tablo 4. Müşterek Kontrol Gücünün Değerlendirilmesi

Tablo 5. Müşterek Faaliyet ve İş Ortaklığı Ayrımı

Tablo 6. Konsolide Finansal Tablolar ile İlgili Olan Diğer Standartlar

Tablo 7. Cari Kur Yönetiminin Bilanço Üzerindeki Etkisi

KISALTMALAR LİSTESİ

A.Ş.	: Anonim Şirket
IAS	: International Accounting Standards (Uluslararası Muhasebe Standartları)
IASB	: International Accounting Standards Board (Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu)
IASC	: International Accounting Standards Committee (Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi)
IFAC	: International Federation of Accountants (Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu)
IFRS	: International Financial Reporting Standard (Uluslararası Finansal Raporlama Standartları)
KAP	: Kamuyu Aydınlatma Platformu
KGK	: Kamu Gözetimi Kurumu
SPK	: Sermaye Piyasası Kurulu
TDK	: Türk Dil Kurumu
TFRS	: Türkiye Finansal Raporlama Standartları
TMS	: Türkiye Muhasebe Standartları
TMSK	: Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu
TMUD	: Türkiye Muhasebe Uzmanları Derneği
TTK	: Türk Ticaret Kanunu
TÜRMOB	: Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği
UFRS	: Uluslararası Finansal Raporlama Standartları
VUK	: Vergi Usul Kanunu

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET.....	V
ABSTRACT.....	VI
TEŞEKKÜR SAYFASI.....	VII
TABLOLAR LİSTESİ.....	VIII
KISALTMALAR LİSTESİ.....	IX
GİRİŞ.....	1
LİTERATÜR ARAŞTIRMASI.....	3

BİRİNCİ BÖLÜM

1. KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN GENEL BİLGİLER

1.1. Konsolide Finansal Tabloların Tanımı.....	5
1.2. Konsolide Finansal Tabloların Genel Amacı.....	6
1.2.1. Bilgi Verme Amacı.....	8
1.2.2. Etkili Anlaşma.....	9
1.3. Konsolide Finansal Tabloların Faydaları.....	9
1.4. Konsolidasyona İlişkin Temel Kavramlar.....	11
1.4.1. Konsolidasyon Kavramı.....	11
1.4.2. Konsolide Finansal Tablolar.....	12
1.4.3. Ana Ortaklık Kavramı.....	13
1.4.4. Bağlı Ortaklık.....	13
1.4.5. İştirak	14
1.4.6. Bağlı Menkul Kıymet Kavramı.....	14

1.4.7. İş Ortaklığı.....	15
1.4.8. Şerefiye.....	15
1.4.9. Bireysel Finansal Tablolar.....	16
1.4.10. Kontrol Gücü Kavramı.....	16
1.4.11. Holding Kavramı.....	17
1.4.12. Önemli Etki	17
1.4.13. Grup Kavramı.....	18
1.5. Konsolidasyon Koşulları.....	18
1.5.1. Destekleyici Etkenler.....	19
1.5.2. Sınırlayıcı Etkenler.....	21
1.6. Konsolidasyon Yöntemleri.....	25
1.6.1. Tam Konsolidasyon	25
1.6.2. Oransal Konsolidasyon.....	26
1.6.3. Öz Kaynak Yöntemi.....	27
1.7. Konsolide Finansal Tabloların Düzenlenmesine İlişkin İlke ve Esaslar.....	29
1.7.1. Konsolide Bilançonun Düzenlenmesine İlişkin İlke ve Esaslar	33
1.7.2. Konsolide Gelir Tablosunun Düzenlenmesine İlişkin İlke ve Esaslar	34
1.7.3. Konsolide Nakit Akış Tablosunun Düzenlenmesine İlişkin İlke ve Esaslar	37
1.7.4. Konsolide Öz Kaynaklar Değişim Tablosunun Düzenlenmesine İlişkin İlke ve Esaslar	39
1.7.5. Konsolide Finansal Tablo Dipnotlarına İlişkin Açıklamalar.....	40
1.8. Konsolide Finansal Tablolar ile İlişkili Standartlar.....	42
1.8.1. TMS1: Finansal Tabloların Sunuluşu.....	43
1.8.2. TMS 27: Bireysel Finansal Tablolar.....	45
1.8.3. TMS 28: İştiraklerdeki ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar.....	47
1.8.4. TFRS 3: İşletme Birleşmeleri	48
1.8.5. TFRS 10: Konsolide Finansal Tablolar	51
1.8.6. TFRS 11: Müşterek Anlaşmalar	57

1.8.7. TFRS 12: Diğer İşletmelerdeki Paylara İlişkin Açıklamalar	61
1.8.8. Konsolide Finansal Tablolar ile İlgili Diğer TMS ve TFRS'ler.....	64

İKİNCİ BÖLÜM

2. YABANCI PARALI FİNANSAL TABLOLARIN MİLLİ PARA BİRİMİNE ÇEVİRİLMESİNDE KULLANILAN YÖNTEMLER

2.1. Yabancı Paralı Finansal Tablolar.....	66
2.2. Yabancı Paralı Finansal Tabloların Milli Para Birimine Çevrilmesinde Kullanılan Yöntemler.....	67
2.2.1. Cari-Cari Olmayan Yöntemi.....	67
2.2.2. Parasal- Parasal Olmayan Yöntemi.....	68
2.2.3. Temporal Yöntemi.....	68
2.2.4. Cari Kur Yöntemi.....	69
2.3. Çeviri Yöntemlerinin Konsolide Bilanço Üzerindeki Etkileri.....	69
2.4. Çeviri Yöntemlerinin Konsolide Gelir Tablosu Üzerindeki Etkileri.....	71

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YABANCI PARALI MALİ TABLOLARIN MİLLİ PARA BİRİMİNE ÇEVİRİLMESİ VE KONSOLİDE EDİLMESİNE İLİŞKİN ÖRNEK UYGULAMA

3.1. Örnek Uygulamanın Amacı.....	73
3.2. Örnek Uygulamanın Yöntemi.....	73
3.3. Örnek Uygulamanın Kapsamı.....	74
3.4. Örnek Uygulamada Yer Alan Mali Tablolar.....	74
3.5. Yabancı Para Birimi ile Düzenlenen Mali Tabloların Çevrilmesi İşlemleri.....	74
3.6. Milli Para Birimine Çevrilen Mali Tabloların Konsolide Edilmesi İşlemleri.....	79

SONUÇLAR ve ÖNERİLER

KAYNAKLAR

ÖZGEÇMİŞ

GİRİŞ

Günümüzde faaliyette bulunan işletmelerin gerek Türkiye gerekse dünyada artan rekabet ortamında varlıklarını devam ettirebilmek adına işletmelerin zamanında ve doğru karar verebilmeleri önem arz etmektedir. Artan bu rekabet ortamında işletmeler birleşme yoluna giderek faaliyet alanını genişletmek, kaynaklara erişimi kolaylaştırmak, içinde bulunduğu sektördeki payını arttırmak ve riski yaymak gibi amaçlarla birleşme yoluna gitmeyi tercih etmektedirler. Birleşmeyle birlikte birbiriyle ilişkili işletmeler ortaya çıkmaktadır. Bu oluşan yeni yapıyla birlikte ortak bir finansal raporlama dili oluşturulmaktadır.

İşletmelerin karar alabilmesi için çeşitli finansal tablolara ihtiyaç duyulmaktadır. İşletme birleşmesinde her bir işletmeye ait finansal tabloyu tek tek incelemek hem mümkün olmadığından hem de mükerrerlikler ile karşılaşılma olasılığı yüksek olduğundan dolayı finansal tabloların bir bütün olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Finansal tabloların ortak bir dil ile oluşturulması ise konsolide finansal tablolar ile mümkün olabilmektedir. Finansal tabloların işletme yöneticileri ve yatırımcılar açısından muhasebe ve finansal raporlama standartlarına uygun olacak şekilde işletmenin çeşitli finansal tablolarını düzenlemek amacıyla Bireysel Finansal Tablolar ve Konsolide Finansal Tablolar düzenlenmektedir. Bireysel Finansal Tablolar ile bir işletmenin belirli bir hesap dönemi içerisindeki faaliyet sonuçları hakkında bilgi sunmaktadır. Konsolide Finansal Tablolar ise bir işletmeler topluluğunun ayrı ayrı finansal tablolarını hazırlamaktan ziyade bir bütün olarak faaliyet sonuçlarını sunmaktadır. Konsolidasyon işlemi ile yatırımda bulunulan ve yatırımcı işletmenin finansal tabloları birleştirilmektedir. Birleşme ile birlikte aynı çatı altında bulunan işletmelerin veya ortaklıkların birbirleriyle yapmış oldukları işlemlerin mükerrerliğe neden olmaması adına eliminasyona tabi tutulması gerekmektedir. Gerekli eliminasyon işlemlerinin yapılmasıyla birlikte bireysel finansal tabloların konsolidasyonu yapılırken grup içi işlemlerin etkileri kaldırılarak işletmenin değerlendirilmesinde finansal tabloların doğru bir şekilde, yanılığa sebebiyet vermeden işletmenin finansal verilerini göstermesini sağlayacaktır.

Yapılan bu işlemler sonucunda ortaya çıkan finansal verilerin sunulması amacıyla çeşitli finansal tablolara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu tablolar ise Konsolide Bilanço, Konsolide Gelir Tablosu, Konsolide Nakit Akış Tablosu ve Konsolide Öz Kaynaklar

Değişim Tablosudur. Hazırlanacak bu tablolar ile yatırımda bulunan ve yatırımcı işletmenin finansal tabloları bir bütün olarak doğru, güvenilir ve karşılaştırılabilir veriler sunmaktadır.

Türkiye’de finansal tabloların sunumu kurumsal yönetim ilkeleri göz önünde bulundurularak Kamuyu Aydınlatma Platformu (KAP) aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Finansal tabloları borsaya kote olmuş şirketler belirli tarihlerde/dönemlerde KAP aracılığıyla finansal tablo kullanıcılarına sunulmaktadır. Sunulan finansal tablolarda uluslararası standartlarla ilişkin düzenlemeler de dikkate alınarak konsolide finansal tablolar hazırlanmaktadır.

Çalışmanın amacı, Türkiye Muhasebe Standartları ve Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına uygun bir şekilde konsolidasyon prosedürleri ile ilgili temel kavramların açıklanması ve bununla birlikte ilgili standartlar açıklanarak örnek bir uygulama ile konsolidasyon işlemleri yapılmıştır.

Çalışma üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, konsolide finansal tablolara ilişkin literatürde yer alan temel kavramlar ve tanımlar, düzenlenme amacı, konsolidasyon yöntemleri, konsolide finansal tabloların düzenlenmesine ilişkin ilke ve esaslar, konsolide finansal tablolar ile ilişkili standartlara dair açıklamalara yer verilmiştir.

Çalışmanın ikinci bölümünde, yabancı paralı finansal tabloların milli para birimine çevrilmesinde kullanılan çeviri yöntemleri açıklanarak bu yöntemlerin konsolide bilanço ve konsolide gelir tablosu üzerindeki etkileri açıklanmıştır.

Çalışmanın üçüncü bölümünde ise; önce yabancı paralı dört farklı ülkedeki bilanço ve gelir tablosunun Türk Lirasına çevrilmesi işlemlerine örnek verilmiştir. Burada yer alan örnek işletmelerin mali tabloları, her bir çeviri yöntemine göre ayrı ayrı olacak şekilde Türk Lirasına çevrilmiş, daha sonra çevrilen bu mali tabloların topluca konsolidasyon işlemleri yapılmıştır. Çalışmanın önemi bu noktada oluşmaktadır. Literatürde yapılan çalışmalara bakıldığında ya çevirme işlemleri gösterilmiş yada konsolidasyon işlemleri gösterilmiştir. İkisinin bir arada gösterildiği çalışmaya literatürde rastlanmamıştır.

LİTERATÜR ARAŞTIRMASI

Çalışmanın bu bölümünde, yabancı paralı finansal tabloların milli para birimine çevrilmesini ve konsolidasyonu konu olan çalışmalara yer verilmiştir.

Akbulut (1994) çalışmasında, yabancı paralı finansal tabloların milli para birimine çevrilmesinde kullanılan yöntemlerin konsolide finansal tablolar üzerindeki etkisi örnek uygulama ile açıklanmıştır. Çeviri yöntemlerinin bilanço ve gelir tablosu üzerindeki etkileri değerlendirilerek konsolidasyon açısından hangi yöntemin daha doğru ve güvenilir bilgi sunma amacına hizmet ettiği incelenmiştir (Akbulut, 1994).

Keleş (2015) çalışmasında, yabancı paralı finansal tabloların ulusal paraya çevirisinde kullanılan yöntemler ve çeviri işleminin finansal analiz sonuçları üzerine etkilerini örnek uygulama ile açıklanmıştır. Örnek uygulama ile çeviri işlemlerinin finansal analiz sonuçları üzerindeki etkilerini bilanço ve gelir tablosu üzerinden incelenmiştir (Keleş,2015).

Doğan, Türk ve Çürük (2001) çalışmasında, yabancı para ile düzenlenmiş finansal tabloların ulusal paraya çevirisinde kullanılan yöntemler ve finansal tablolar üzerindeki etkisi açıklanmıştır. Çeviri işlemlerinde kullanılan yöntemler ve finansal tablolar üzerindeki etkisini açıklayan örnek uygulamalar çerçevesinde incelenmiştir (Doğan, Türk ve Çürük, 2001).

Erdun (2017) çalışmasında, TFRS uyumlu konsolide finansal tabloların hazırlanmasına ilişkin örnek üzerinden ana ortaklık ve ona bağlı ortaklıklardan oluşan bir gruba ait finansal tablolar TFRS 10 Konsolide Finansal Tablolar Standardı ve İlişkili Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları (TMS/TFRS) çerçevesinde ele alınarak incelenmiştir (Erdun, 2017).

Avcı (2018) çalışmasında, TFRS 10 Konsolide Finansal Tablolar Standardı ve TMS 28 İştiraklerdeki ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar Standardına göre İştiraklerin Öz Kaynaktan Pay Alma Yöntemi' ne göre muhasebeleştirilmesi ile ana ortaklığın finansal tabloları oluşturulmuştur. Konsolide finansal tabloların düzenlenmesini havacılık sektöründe faaliyet gösteren bir işletmeye yönelik uygulama ile incelenmiştir (Avcı, 2018).

Denk (2019) çalışmasında, TFRS 10 Konsolide Finansal Tablolar Standardına göre finansal tabloların konsolidasyonu ve muhasebeleştirilmesini Borsa İstanbul'da bir

uygulama üzerinde incelenmiştir. Ana ortaklık olarak seçilen X A.Ş., bağlı ortaklık olarak seçilen Y. A.Ş.'yi Tam Konsolidasyon Yöntemi ile satın alma işlemi gerçekleştirmiş olup finansal tablolara etkisini TFRS 3 İşletme Birleşmeleri ve TFRS 10 Konsolide Finansal Tablolar Standardı açısından incelenmiştir. (Denk, 2019)

Temiz, Güleç ve Öztürk (2019) çalışmasında, konsolidasyon kavramı, tarihsel süreci ile ilgili finansal raporlama standartları ve konsolidasyon teorileri açıklanmıştır. Tam konsolidasyon ve oransal konsolidasyona ilişkin örnek uygulamalar incelenmiştir (Temiz, Güleç ve Öztürk, 2019).

BİRİNCİ BÖLÜM

1. KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN GENEL BİLGİLER

1.1. Konsolide Finansal Tabloların Tanımı

Finansal tablolar aracılığı ile işletme sahip ve ortaklarına, işletme yöneticileri, ortakları ve işletme dışındaki diğer menfaat sahiplerine işletmenin belirli dönemler itibariyle faaliyet sonuçlarının sunulmasına yardımcı olunmaktadır. Böylece belirli bir dönemde gerçekleşen faaliyetlerin dönemler itibariyle karşılaştırılmasına olanak sağlamakla birlikte rakip işletmelerinde faaliyet sonuçları ile karşılaştırmalarını kolaylaştırarak işletmeye daha nesnel finansal bilgiler sunulmaktadır (Fidan,2009:41).

Konsolide finansal tablolar ile bir işletmenin belirli faaliyet döneminde gerçekleştirmiş olduğu işlemlerin özeti sunulmaktadır. Bu özet faaliyet işletmenin genel durumu hakkında işletme dışındaki kişilere işletme hakkında genel bilgiler sunmakla birlikte işletmenin faaliyet sonuçlarının, nakit giriş çıkışlarının bir araya getirilerek tek bir işletme gibi raporlanmasını da sağlamaktadır (Durukan,2012:15).

Finansal tablolar belirli bir holding bünyesinde yer alan işletme toplulukları şeklinde de düzenlenebilmektedir. Böylece finansal tablolardan yararlanmak isteyen kişilere holding veya grup şirketi hakkında bilgi sunulmasına imkân vermektedir. Bu şekilde hazırlanan finansal tablolar birden fazla şirketin faaliyetini sunduğundan dolayı münferit finansal tablolardan farklılık göstermektedir. Bu şekilde hazırlanan finansal tablolara konsolide edilmiş finansal tablolar denilmektedir (Kezik,2008: 166).

Konsolide finansal tablolar, iki veya daha fazla bağlı ortaklığın bir araya gelerek ayrı ayrı finansal tablo düzenlemek yerine ana ortaklık ve ona bağlı ortaklık/ortaklıkların gerçekleştirmiş oldukları faaliyetlerin tek bir finansal tabloda yer almasıdır (Akbulut, 1994:4). Bu finansal tablolarda grubu oluşturan şirketlerin yasal bağımsızlığına bakılmayarak tek bir şirket gibi finansal verileri sunulmaktadır.

Ana ortaklık ve ona bağlı ortaklıkların aynı dönemde/tarihte meydana gelen karşılıklı borç- alacak işlemlerinin gerekli eliminasyon işlemleri uygulanarak birleştirilmesi

sonucu oluşan yeni durumun tek bir işletmenin finansal durumu gibi ifade eden tablolara ‘Konsolide Finansal Tablolar’ adı verilmektedir (Eyüpgiller,2012:42).

1.2. Konsolide Finansal Tabloların Genel Amacı

Günümüzde konsolide finansal tabloların hazırlanması yasal bir gereklilikten ziyade yaşanan ekonomik koşullardan dolayı bir zorunluluk haline gelmektedir. İşletmeler çeşitli nedenlerle konsolide finansal tablo hazırlamaya yönelmektedirler. Bu nedenlerin en başında ise artan rekabet ortamında varlıklarını devam ettirebilmek adına birleşme yoluna başvurmaktadırlar. Birleşme yoluyla işletmeler faaliyet alanlarını daha geniş coğrafyaya yayılmasını sağlamakla birlikte herhangi bir risk ile karşılaşması durumunda meydana gelebilecek riski yaymayı amaçlamaktadırlar.

Konsolide finansal tablolar da bir tek işletme yerine işletmeler topluluğunun faaliyet sonuçları, finansal durumu, nakit akışı gibi vb. durumlarını sunmaktadır. Sunulan bu bilgiler ile işletme hakkında finansal bilgi kullanıcılarına daha doğru ve güvenilir veriler sunarak karar almalarına yardımcı olmaktadır. Diğer bir deyişle konsolide finansal tablolar ile belirli bir topluluk halinde yer alan ana şirket ve ona bağlı şirketin aktifini, pasifini, gelir ve giderlerini tek bir şirkete ait gibi göstererek o grubun finansal performansı hakkında finansal tablo kullanıcılarına alacakları kararlarda daha doğru bilgiler sunulmasına yardımcı olmaktadır.

Konsolide finansal tablolar ile ana ortaklık ve ona bağlı ortaklık veya ortaklıkların verileri tek bir işletme tarafından rapor edilebilecek hale getirilerek birleştirilmektedir. Bu birleştirilmenin amacı, işletme sahip ve yöneticilerine, hissedarlara, işletmeye yatırım yapmayı düşünen işletme dışındaki finansal tablo kullanıcılarına daha doğru bir bakış açısı sağlayarak işletme hakkında rapor sunulmasına imkân sağlamaktadır.

Konsolide finansal tabloların düzenlenme amacı, finansal tablo kullanıcılarına alacakları kararlarda grubun bütünü hakkında doğru, güvenilir ve karşılaştırılabilir bilgileri sunmaktır. Böylece ana ortaklık ve ona bağlı ortaklıklarda yer alan şirketlerin gerçekleştirmiş oldukları faaliyet sonuçlarının tek bir finansal tablo da düzenlenmesini sağlayarak ana ortaklığın gerçekleştirmiş olduğu faaliyet sonuçlarını daha doğru ve güvenilir bir şekilde yansıtmasını sağlamaktadır. Bu tabloların hazırlanması ile birlikte ana ortaklık ve ona bağlı ortaklıkların aktif, pasif, gelir ve gider kalemleri bir nevi

özetlenerek tek bir işletmeye ait gibi yansıtılarak grup hakkında işletme sahip ve yöneticilerine, finansal tablo kullanıcılarına, tasarruf sahiplerine, yatırımcılara ve işletme dışındaki üçüncü kişilere bilgi sunulmaktadır (Başaran, 2012:13).

Konsolide finansal tablolar çeşitli amaçlar doğrultusunda hazırlanmaktadır. Bu amaçlardan işletme içi amaçlar için hazırlanan konsolide tablolar göz önünde bulundurulduğunda şirket yönetici ve ortaklarının yararlanma amacı göz önünde bulundurulmaktadır. Bir holdinge bağlı şirket veya şirketlerin finansal durumunu, sermaye yapısını, aktif ve pasif değerlerini, dönen ve duran varlıklarının toplam değerlerini ortaya koymaktadır. Ayrıca şirketin borç durumu da kısa vadeli, orta vadeli ve uzun vadeli şekilde belirlenerek finansal durum tablosuna dayanarak işletme yönetici ve ortaklarının grubun mali analizini yapmasına imkân tanımaktadır (Ünal,2002:14).

Konsolide finansal tablolar hazırlanırken işletme içi amaçlar aşağıda sıralanmaktadır (Genç,2005:70):

- 1) Belirli bir grup bünyesinde yer alan şirketlerin faaliyetlerini bir bütün olarak görülmesini sağlar,
- 2) Grup bünyesinde yer alan kalemlerin, borç alacak durumunu, dönen ve duran varlıklarının faaliyetleri vb. diğer gerçekleştirmiş olduğu faaliyetler hakkında bilgi sahibi olunmasına imkân sağlar,
- 3) Grup içerisinde yer alan ana ortaklık ve ona bağlı ortaklık veya ortaklıkların kısa ve uzun vadeli yükümlülüklerini ve öz kaynak toplamını tespit ederek genel durum hakkında bilgi sunar,
- 4) Hazırlanan konsolide finansal durum tablosundan hareket ederek işletme yönetici ve ortaklarına ana ortaklık ve ona bağlı ortaklıkların finansal verilerinden hareketle büyüme analizleri yapılmasını sağlamak.

Konsolide finansal tablolar hazırlanırken ki işletme dışı amaçlar ise (Ünal,2002:15); bu tablolardan yararlananlar işletme dışındaki genellikle işletmeye borç verenler, bankalar, satıcılar, potansiyel yatırımcılar vb. topluluklar şeklinde sıralanabilir. Bahsi geçen bu grupların her birinin hazırlanan konsolide finansal tablolardan beklentileri farklılık göstermektedir. Örneğin bir banka burada kaynak tutarı ve vadeyi önemserken bir tedarikçi ise şirketin borçlanma durumunu, benzer şekilde işletme

yönetici ve ortakları, yatırımcılar ise şirketteki hisseleri ve kâr payı dağıtımını gibi durumları göz önünde bulunduracaklardır.

İşletme yönetimi dışında yer alan ortaklar ve potansiyel yatırımcılar tarafından bu tabloların kullanılmasının sebebi, her birinin işletmede yer alan hisselerinin değerinin korunması hatta hisse değerini yükseltmek ve kâr payı dağıtımını gibi çeşitli olanakların saptanmasını sağlamaktır. Böylece geleceğe yönelik yatırımların denetlenmesi sağlanarak konsolide finansal tablolar üzerinden karar alınması sağlanacaktır.

Günümüz koşullarında işletmeler varlıklarını devam ettirebilmek, riski dağıtmak, coğrafyaya ya yayılmak gibi nedenler ile yatırım yapma yoluna gitmektedirler. Yapılacak bu yatırımlarda grup halinde olan işletmelerin faaliyetleri tek bir işletme halinde yani konsolide edilerek finansal tablo kullanıcılarına sunulmaktadır (Aslan 2014:78).

Belirli bir gruba ait finansal tabloların bir işletmeye ait gibi sunulmasına imkân tanıyan konsolide finansal tabloların düzenlenmesindeki temel amaç; ana ortaklık ve ona bağlı ortaklığın hissedarları, yöneticileri ve finansal tablo kullanıcılarına, grubun finansal durumu, nakit hareketleri gibi faaliyet sonuçları hakkında doğru ve güvenilir bilgi sunulmasını sağlamaktır (Demir ve Bahadır,2009:8). Bu ve benzeri amaçlar ile düzenlenen konsolide finansal tabloların amaçları aşağıdaki şekilde incelenmiştir:

1.2.1. Bilgi Verme Amacı

Konsolide finansal tabloların hazırlanması ile birlikte grubun finansal durumu, faaliyet sonuçları ve nakit akışı hakkında bilgi sunulmaktadır. Bu bilgileri sunarken her bir şirketin veya ortaklığın ayrı ayrı düzenlemiş olduğu finansal tablolarını birleştirerek grup hakkında daha fazla bilgi verilmesini sağlamakla konsolide finansal tabloların düzenlenmesi gerekliliğini vurgulamaktadır (Tan ve Lee, 2008:30). Konsolide finansal tablolara bakılarak ana ortaklık ve ona bağlı ortaklık veya ortaklıkların bir bütün şeklinde değerlendirilmesi sağlanmaktadır. Böylece grubun finansal durumu, faaliyet sonuçları, nakit akışı gibi durumları hakkında bilgi edinilmesini sağlayacaktır.

Bazı yazarlara göre konsolide finansal tablolar ile ilgili olarak konsolidasyon işlemine tabi tutulan işletmenin daha fazla bilgi verici olduğu konusunda fikir ayrılıkları vardır. Bazıları konsolide finansal tabloların bilgiyi ortaya çıkarmaktan ziyade sakladıklarını iddia etmektedirler. Bu yazarların iddiaları ise konsolide olmayan finansal tabloların

konsolide şekilde hazırlanan finansal tablolara göre daha detaylı bilgi verdiklerini savunmaktadırlar. Bu yazarların düşüncelerine göre, konsolide finansal tablolardan yararlanacak olan finansal tablo kullanıcıları çeşitli konsolidasyon yöntemlerini kullanarak da konsolide finansal tablo elde edilebileceğini savunmaktadırlar. Ama onlara göre tam tersini yapmak ise mümkün değildir. Bu düşünceyi savunanlara göre grup içi gerçekleşen işlemler az veya daha önemsiz olması halinde geçerlidir. Tam tersi durumda ise gerçekleşen grup içi işlemlerin fazla ve daha önemli olması halinde finansal tablolardan yararlanacak dış kullanıcıların bu tabloları hazırlaması zorlaşmakta hatta imkânsız bir hal almaktadır. Bu gibi durumlarda finansal tablolardan sadece grup içi şirketlerin tablolarındaki bilgiler ile konsolide olarak hazırlanmış finansal tablolara ulaşmak mümkün olmayacaktır (Tan ve Lee,2008:.31).

1.2.2. Etkili Anlaşma (Efficient Contracting)

Agency teorisi, borç alan ve borç veren arasında kalite açısından asimetrik enformasyon dağılımı olduğunu ve enformasyon edinmenin ise ek bir maliyeti bulunduğunu savunmaktadır (Berk,2005: 25). Bu durumda konsolide bilgi borç alan ve veren taraf arasında bilgi asimetrisinin azalmasının bir sonucu olarak işletme değerini bir bütün şeklinde arttıracaktır. Borcu veren tarafta hep bir korku halindedir. Bu korkunun nedeni ise borcu alan tarafın işletmenin içini boşaltacaklarını ayrıca, alacakları için de güvence olmadığı korkusu içerisindedirler. Böyle bir durum da borç veren taraf kendini korumak adına ek bir teminat talep edecektir. Kısacası konsolide finansal tablolar, bütün bir grubun ödeme durumunu ve net aktifini göstermesi sebebiyle ek garanti fonksiyonunu yerine getirdiği ileri sürülmektedir. Ayrıca bu duruma “Eş Sigorta Etkisi” (Co-Insurance Effect) de denilmektedir (Tan ve Lee,2008:.31).

1.3. Konsolide Finansal Tabloların Faydaları

Finansal tabloların düzenlenmesine ilişkin faydalar aşağıda sıralanmaktadır (Karapınar ve Zaif, 2016: 7):

- 1) İşletmeye kısa ve uzun vadeli borç verenler açısından; kredi güvenilirliğinin analizi ile işletmenin likidite durumu, kısa ve uzun vadeli borçlarını ödeme yeterliliğini, döner sermayesi gibi durumların tespitinin sağlanmasını,

- 2) Hissedarlar açısından; yapılan yatırımdan beklenen verimliliğin ölçülmesini sağlayarak işletmenin kârlılık durumu, hisse başına kazanç ve kâr payı tutarının belirlenmesini,
- 3) İşletme yöneticileri/yönetimi açısından; verimlilik, kârlılık gibi durumların tespit edilmesi ve çeşitli büyüme oranlarının analizi neticesinde işletmenin aktif toplamının tespitini sağlar,
- 4) Ülkemizde ise mali açıdan bakıldığında, gelir vergisindeki verimlilikten elde edilen katma değer, hisse başı kazanç ve mevzuatımızdaki mevcut muhasebe düzenine uyum gibi hususlarda yeterliliğin oluşturulmasını sağlar.

Ana ortaklık ve ona bağlı ortaklığın finansal tablolarından faydalanmak isteyen finansal tablo kullanıcılarına, işletmenin finansal durumu hakkında bilgi sunmaktadır. Sunulan bu bilgiler neticesinde işletmenin faaliyet sonuçlarının bir bütün olarak görülmesini sağlamakla birlikte grubun finansal durumundaki değişiklikler hakkında da bilgi edinilmesini sağlamaktadır. Finansal tablolar aracılığı ile sunulan bilgilerin güvenilir, karşılaştırılabilir, anlaşılır, ihtiyaca uygun ve tutarlı bir şekilde olabilmesi için belirli bir şekilde hazırlanması gereklidir. Böylelikle birleşme neticesinde ortaya çıkan sonuçlar finansal tablolara yansıtılarak bu tablolardan yararlanacak üçüncü kişilere, finansal tablo kullanıcılarına daha doğru ve güvenilir bilgiler sunulabilmektedir. Hazırlanan bu finansal tablolar ile karar alıcılara daha geniş bir bakış açısı sunulmaktadır. Böylece grubun finansal durumu, faaliyet sonuçları ve nakit akışı hakkında da bilgi edinilmesini sağlamaktadır (Guni ve Munteanu, 2014: 176-178). Ayrıca hazırlanan bu konsolide finansal tablolar ile işletmeyi denetleyecek olan kuruluşlara da yapacakları denetimlerde kolaylık sağlanmaktadır. Konsolide mali tablolar belirli bir grubun faaliyetlerini, varlıklarını, aktiflerini ve pasiflerini bir bütün olarak ortaya koymaktadır (Erdoğan, 2007: 15).

Konsolide finansal tablolar ile işletme yönetimi ve bu tablolardan yararlanan üçüncü kişiler grubun içinde bulunduğu durumu daha iyi bir şekilde analiz ederek daha doğru karar almalarını sağlayacaktır. Konsolide finansal tablolar hazırlanırken ki yapılan eliminasyon işlemleri neticesinde ana ortaklık ve ona bağlı ortaklık veya ortaklıkların yapmış oldukları işlemler elimine edildiğinden daha gerçekçi ve güvenilir bilgiler sunulmaktadır (Jermakowicz ve Epstein, 2011: 45).

1.4. Konsolidasyona İlişkin Temel Kavramlar

Konsolidasyona ilişkin literatürde yer alan temel kavramlar; konsolidasyon, ana ortaklık, bağlı ortaklık, iştirak, bağlı menkul kıymet, iş ortaklığı, şerefiye gibi kavramlar konsolide finansal tablolara ilişkin kavramlardır. Aşağıda bu kavramlara ilişkin açıklamalara yer verilmektedir.

1.4.1. Konsolidasyon Kavramı

Konsolidasyon kavramı Fransızca kökenli bir sözcük olup sağlamlaştırmak anlamındadır. Türkçe de ise takviye etmek anlamına gelmektedir (Güvemli 1993:12). Bu kavram muhasebede ise iki veya daha fazla şirketin bir araya gelmesi ile tek bir ana ortaklık adı altında birleşmesi olarak ifade edilmektedir. Diğer bir ifadeyle finansal tabloların raporlanması amacı ile bir ana ortaklık ve ayrı statüdeki bir veya daha fazla işletmenin finansal tablolarının bir araya getirilerek ortak bir dil kullanılarak birleştirilmesidir (Mackenzie ve öte., 2012:285).

Konsolidasyon kavramı, bir veya daha fazla işletmenin bir araya gelmesi ile finansal tablolarını sanki bir işletmeye ait gibi sunulmasıdır. Böylece konsolide finansal tabloların düzenlenmesinin sonucu olarak konsolidasyon kavramı ortaya çıkmaktadır (Terzi, 2013: 282).

Konsolidasyon kavramı, ortaklıkları bir bütün içerisinde ele alarak finansal tablolarını bir araya getirmektedir. Daha sonrasında bu tablolarda yer alan kalemlerden tekrara yol açanları dışarıda tutarak gerekli konsolidasyon teknik ve yöntemleri çerçevesinde tabloların oluşturulması şeklinde tanımlanmaktadır (Yüksel,2008:5). Tekrara yol açan kalemlerin dışarıda tutularak hesaplamalarda dikkate alınmaması sonucunda hazırlanan konsolide tablolar gerçek durumu yansıtacak ve bu tablolardan yararlanacak kişilere daha doğru ve güvenilir bilgiler sunacaktır.

İşletme birleşmeleri ile ana ortaklık ve ona bağlı ortaklık veya ortaklıkların gerçekleştirmiş olduğu işlemler mahsup edilerek eliminasyon işlemleri yapılmış olacaktır. Eliminasyon işleminin yapılmasındaki amaç, işletmelerin bir araya gelmesi ile oluşan konsolide finansal tabloların grup içi ve grup dışı şirketlerin gerçekleştirmiş oldukları faaliyetleri yansıtmaktır (Demir ve Bahadır, 2009: 34).

1.4.2. Konsolide Finansal Tablolar

Konsolide finansal tablolar, ekonomik bir bütün halinde yer alan grubun gerçekleştirmiş olduğu bireysel işlemlerini ve faaliyetlerini bağlı bulunduğu ana ortaklık bünyesinde hazırlanarak sunumunun yapıldığı tablolardır (Tanyeri, 2016: 18). Yapılan diğer tanımlamalara göre; konsolide finansal tablolar, ana şirket ve ona bağlı şirketlerin bir araya gelmesi ile oluşan şirketler grubunun gerçekleştirmiş olduğu faaliyet sonuçlarının tek bir tabloda gösterilmesi ile oluşturulmaktadır (Genç, 2005: 64). Konsolide finansal tablolar, birbirinden farklı tüzel kişiliğe sahip olan işletmelerin aktiflerinin, yükümlülüklerinin, öz kaynaklarının, gelir ve giderlerinin bir araya getirilmesi ile oluşturulan finansal nitelikli tablolardır. Başka bir ifade ile ana ortaklığın mali tablolarının grubun diğer tabloları ile kombine edilmesi sonucunda ortaya çıkan mali tablolardır (Aslan,2014:80).

Konsolide finansal tablolar, birden fazla birbiriyle bağlı işletmenin finansal tablolarının muhasebe standartlarınca kabul edilen ilkeler göz önünde bulundurulacak bir şekilde hazırlanarak tek bir işletmeye ait gibi sunumunun yapıldığı finansal tablolar olarak tanımlanabilmektedir (Akbulut, 2012: 2).

Finansal tabloların konsolidasyonu kavramı ile ifade edilen ana ortaklık veya grup şeklinde tanımlanan işletmenin tek bir unvan adı altında düzenlenen ve ana ortaklık ile ona bağlı ortaklığın, kontrol gücü ise ana ortaklık da bulunan şirketlerin konsolidasyon yöntemlerini uygulayarak varlıklarını, yükümlülüklerini, gelir ve giderlerini bir araya getirerek bunları açıklayıcı bir şekilde bu tablolardan yararlanacak kişilere tabloların dipnotlarında ifade etmektedirler (Başaran 2012: 4-5). Konsolidasyon kavramı incelendiğinde bazı çalışmalarda konsolide finansal tablolar olarak da ifade edildiği görülmektedir (Terzi 2013, s. 281).

TMS-27 Bireysel Finansal Tablolar Standardına göre konsolide finansal tablolar, bir ana ortaklık ve ona bağlı ortaklıkların grup içerisinde yer alan varlıklarını, borçlarını, öz kaynaklarını, gelir ve giderlerini, nakit akışı gibi gerçekleştirmiş olduğu faaliyetlerini tek bir işletmenin faaliyeti gibi sunumunun yapıldığı tablolardır (TMS-27, Md.4).

Konsolide finansal tablolar ile belirli bir grup içerisinde yer alan ortaklıkların her birinin gerçekleştirmiş olduğu faaliyetleri ayrı ayrı finansal tablolar hazırlamaktan ziyade grubun gerçekleştirmiş olduğu faaliyetleri bir bütün şeklinde hazırlanarak

sunumunun yapıldığı tablolarıdır (Aslan,2014:80). Hazırlanan finansal tablolardan hem işletme yönetici ve ortakları hem de işletme dışındaki üçüncü kişilere daha doğru ve güvenilir bilgiler sunulmaktadır.

1.4.3. Ana Ortaklık Kavramı

Sermaye ve yönetim ilişkisi çerçevesinde, bağlı ortaklık, iştirak ve diğer ortaklıkları bünyesinde bulundurmakla birlikte bir veya daha fazla sayıdaki şirketi doğrudan veya dolaylı bir şekilde belirli prosedürler çerçevesinde kontrol altında bulunduran kuruluşlardır. Ana ortaklık kavramı ile ifade edilen, kendine bağlı bulunan ortaklıkların her birinin hisse senetlerinin tamamına veya büyük bir kısmına sahip olan kontrolü elinde bulunduran ortaklıklar ifade edilmektedir (Avcı,2018:4).

Ana ortaklık hâkim ortaklık olarak da ifade edilmektedir. Diğer bir ifadeyle ana ortaklık, ortaklığın sermayesine, işletme ve finansal politikalarına etki edebilecek, yönetim kurulunda karar alılabilecek güçte bulunan ortaklıklar şeklinde de tanımlamak mümkündür (Akdoğan ve Tenker 2007, s. 369).

Ana ortaklığı ana şirket olarak değerlendirilebilmek için satın alan şirketin, satın aldığı şirketin hisselerinin en az %50 sine sahip olması gereklidir. Bu oran ile satın alan şirket grubun kontrolünü elinde bulundurmaktadır (Saban ve Genç, 2002: 2).

Diğer bir ifadeyle yönetimi elinde bulunduran şirket ana ortaklık veya hâkim ortaklık şeklinde ifade edilmektedir. Bu ortaklık yapıları hukuki bakımdan bağımsız bir yapıdadırlar. Şirket yönetimi ise hâkim ortaklık veya ortaklıklar tarafından yönetilen şirkete ise bağlı ortaklık veya bağlı ortaklıklar şeklinde ifade edilmektedir (Selvi ve Yılmaz 2002, s. 118).

1.4.4. Bağlı Ortaklık

Bağlı ortaklık kavramı ile ifade edilen bir işletmenin başka bir işletme tarafından kontrol edilmesidir. Bağlı ortaklıklarda finansal tabloların konsolidasyonunun başlangıcı kontrolün ana ortaklığa geçtiği tarihten itibaren başlamaktadır. Kontrol gücünün sona ermesiyle ise konsolidasyon kapsamından çıkmaktadır (Gürbüz,2019:16).

Bağlı ortaklık, bir işletmenin doğrudan veya dolaylı olarak sermayesinin veya oy hakkının en az %50 sine veya daha fazlasına sahip olan ve yönetimde söz sahibi olan iştiraklerin bağlı ortaklıkları şeklinde ifade edilmektedir (Gündüz,2006:6).

Bağlı ortaklık kavramını standartlar açısından incelediğimizde ise, TMS 28 İştiraklerdeki ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar Standardına göre, işletmelerin adi ortaklıklarda olduğu gibi tüzel kişiliği olmayan işletme toplulukları da dahil olmak üzere bir başka işletme tarafından kontrol edilmesi olarak ifade edilmektedir (Ceran ve Ortakarpuz, 2013: 70).

1.4.5. İştirak

Finansal tabloların konsolidasyonunda iştiraklerde, öz kaynaklardan pay alma yönteminin eklenmesi ile tablolar oluşturulmaktadır. Sonrasında ise oluşturulan bu tabloların dipnotlarında açıklayıcı bir şekilde ifade edilmektedir (Başaran ,2012: 4-5).

İştirak kavramı ana ortaklık açısından ele alındığında hisselerinin doğrudan veya dolaylı olarak en az %10'una veya en fazla %50'sine sahip olunan işletmelerdir.

Standartlar açısından bakıldığında ise TMS 28'e göre, iştirak kavramıyla ifade edilmek istenen yatırımda bulunacak işletmenin adi ortaklıklar gibi tüzel kişiliği olmayan işletmeler, iş ortaklığı veya bağlı ortaklık gibi niteliklerde olmayan, fakat işletme üzerinde önemli etkisinin bulunduğu ortaklıklar ifade edilmektedir (TMS-28).

TDK'ya göre iştirak kavramı ile ifade edilmek istenen ortak olma, ortaklık, ortaklaşma, paydaşlık ve paydaş etme şeklinde tanımlanmaktadır (www.tdk.gov.tr).

1.4.6. Bağlı Menkul Kıymet Kavramı

Uzun vadeli yatırımlarda bulunmak amacı ile ana ortaklık tarafından hisselerin %10'undan daha az paya sahip olan menkul kıymet grubuna Bağlı Menkul Kıymet denir. Bu gruptaki ortaklıkların hisse oranı iştirakler veya bağlı ortaklıklar dışında kalan bir hisse oranına sahiptirler.

Bir işletmenin yatırım yapılacak diğer bir işletmedeki sermaye oranı doğrudan veya dolaylı bir şekilde %10'un altında olması halinde yapılacak yatırımlar Bağlı Menkul Kıymet kavramı ile ifade edilmektedir. Ayrıca bağlı menkul kıymet grubuna hisse senedi olarak nitelendirilemeyecekler ve uzun vadeli amaçlarla ya da yasal bir gereklilikten dolayı alınan veya paraya dönüşme özelliğini kaybettiğinden dolayı elde tutulan menkul kıymetlerde dahil edilmektedir. (Akdoğan,2001).

1.4.7. İş Ortaklığı

İş ortaklığı kavramı, birbirinden farklı yapıda olan toplulukların hem hukuki hem de ekonomik olarak bağımsız olan en az iki gerçek veya tüzel kişinin belirli bir şeyi gerçekleştirmek üzere kâr elde etme amacıyla kendi aralarında yaptıkları anlaşmalara denilmektedir. Başka bir ifade ile iş ortaklıkları, aralarında iş ortaklığı yapan işletmelerin gerek finansal varlıklarını gerekse teknolojik uzmanlık gibi faaliyetlerini bir araya getirerek bir seferde yapılacak bir faaliyeti veya süreklilik arz eden bir faaliyeti birlikte gerçekleştirmek amacı ile yaptıkları anlaşmalar şeklinde ifade edilmektedir (Öztürk, 2017: 117).

Standartlar açısından bakıldığında da TFRS 11 Müşterek Anlaşmalar Standardı iş ortaklığı kavramını, yapılacak olan anlaşmanın müşterek kontrol gücüne sahip olan taraflarının anlaşmanın net varlık değerleri üzerinde bazı haklara sahip oldukları müşterek anlaşmalar olarak tanımlanmaktadır (TFRS-11, md.16). Aslında bu standart ile yapılacak müşterek anlaşmalarda işletmelerin finansal raporlamalarının nasıl yapılacağına ilişkin usul ve esasları açıklamak nihai amacıdır.

TMS 31'e göre iş ortaklığı, iki veya daha fazla işletmenin ekonomik bir faaliyeti yerine getirmek amacıyla bir araya geldikleri girişimler şeklinde tanımlanmaktadır. Burada ifade edilmek istenen belirli bir faaliyetin yapılmasını sağlamak amacıyla müşterek bir şekilde hareket edilen ve bu ortaklıklarda müşterek bir yönetimin olmasıdır (TMS-31).

TMS 31 Madde 7'ye göre üç tür iş ortaklığı vardır. Bunlar aşağıda sıralanmaktadır (TMS-31, Md. 7):

- Müştereken Kontrol Edilen Faaliyetler,
- Müştereken Kontrol Edilen Varlıklar,
- Müştereken Kontrol Edilen İşletmeler şeklinde ayrılmaktadır.

İş ortaklıkları süreklilik arz eden bir faaliyetten ziyade belirli bir süre zarfında tamamlanacak faaliyetleri ifade etmektedir.

1.4.8. Şerefiye

İngilizce goodwill kelimesinden gelen şerefiye kavramı TDK'ya göre belirli bir bölgede meydana gelen bayındırlık faaliyetleri sonucu o bölgede bulunan mülklerin değerinin artmasından dolayı sahip veya sahiplerinden belediye vasıtasıyla alınan paraya denilmektedir (www.tdk.gov.tr).

TFRS 3 İşletme Birleşmeleri Standardına göre şerefiye, ayrı olarak kaydedilemeyen birleşme neticesinde oluşan, gelecekte ekonomik olarak fayda yaratması beklenen faydalar olarak tanımlanmaktadır (TFRS-3).

İşletme birleşmesi neticesinde oluşan marka değeri o işletmenin bir parçası kabul edilmektedir. İşletme birleşmeleri neticesinde hazırlanan finansal tablolarda ortaya çıkan bu marka değeri kavramı yerine şerefiye ifadesi kullanılmaktadır (Terzi ve Özkan, 2012: 91). Yapılan tanımlamalardan yola çıkarak özetleyecek olursak şerefiye, bir işletmenin satın alma sırasındaki varlık ve borçlarının net değeri ile piyasa değeri üzerinden yapılan ödeme arasındaki farktır.

Muhasebe literatüründe ise şerefiye, işletmenin satın alım tarihinde ödenen bedelinin, işletmenin piyasa değerinin üzerinden satın alınması halinde ortaya çıkan değer olarak tanımlanmaktadır. Şerefiye vergi kanunları açısından peştamallık olarak tanımlanmakla birlikte ayrıca bir işletmenin satın alınması halinde satın aldığı varlıkların piyasa değerinin üzerinden satıcıya yapılan ödemeler olarak tanımlanır (Mortaş ve Gümrah, 2016: 40).

1.4.9. Bireysel Finansal Tablolar

Bireysel finansal tablolar, TMS 27 standardına uyumlu olacak bir şekilde ana işletme ve diğer bağlı ortaklıkları, iştirakler veya iş ortaklıklarının yatırımlarını, maliyet karşılığı üzerinden TFRS 9 Finansal Araçlar Standardına göre veya TMS 28 İştiraklerdeki ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar Standardında ifade edilen öz kaynak yöntemini uygulayarak işletmelerin hazırladığı finansal tablolar olarak tanımlanmaktadır (TMS-27). Başka bir ifade ile bireysel finansal tablolar ile ifade edilmek istenen bir işletmenin belirli bir hesap dönemi içerisinde gerçekleştirmiş olduğu faaliyetlerinin gösterildiği tablolardır.

1.4.10. Kontrol Gücü Kavramı

TFRS 10 Konsolide Finansal Tablolar Standardına göre, yatırımda bulunacak bir işletmenin başka bir yatırımda bulunacağı işletme ile aralarında olan ilişkinin yapısını dikkate almayarak, yatırımda bulunulacak işletmeyi kontrol edip etmediğinin değerlendirilmesinde ana ortaklık olup olmadığını belirlemektedir (TFRS-10). Ayrıca TFRS 10 konsolidasyon için kontrol gücü kavramını esas almaktadır. Aslında kontrol gücü kavramı ile ifade edilmek istenen bir şirketin faaliyetlerinde fayda sağlaması

amacı ile yatırımda bulunulan işletme ile ilgili olan faaliyetlerin yönlendirmesini açıklamaktadır.

Literatürde konsolide finansal tabloların hazırlanmasının temel sebebinin kontrol mekanizmasına dayandığına dair görüşler vardır. Bu görüşe göre, yatırımda bulunan işletme, yatırım yaptığı işletme ile aralarında gerçekleşen faaliyetlerden dolayı meydana gelen değişken getirilerde veya bu değişken getirilerde pay sahibi olması gibi durumlarda, ayrıyeten bu getirileri yatırımda bulunduğu şirketteki gücü oranında etkileme olması durumunda, bu yatırım yaptığı işletmenin üzerinde kontrolünün var olduğu kabul edilmektedir (Avcı,2018:15).

1.4.11. Holding Kavramı

Holding kavramı, İngilizce “hold” kelimesinden gelmektedir. Elinde bulundurmak, tutmak gibi anlamlarda kullanılmaktadır (Avcı,2018:9). Holding, bir ana şirketin kontrol ve denetimi altında bulunan şirketler topluluğuna verilen isimdir. Amaç büyümeyi sağlamak için başka şirketlerinde hisselerinin tamamını veya önemli bir kısmını elde tutarak denetimin sağlanmasıdır.

1.4.12. Önemli Etki

Önemli etkinin varlığından bahsedebilmek için, yatırım yapılacak işletmenin oy haklarının %20 ve üstünde bir orana (%50'den az) sahip olunması durumunda aksi ispat edilmediği müddetçe önemli etkinin varlığından bahsedilebilmektedir. TMS 28 İştiraklerdeki ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar Standardına göre önemli etki, yatırım yapılacak işletmenin faaliyetlerinin, ekonomik ve mali politikalarının belirlenmesi yönündeki alınan kararlarda tek başına veya hissedarlar ile beraber kontrol etme gücü olarak tanımlanmaktadır (TMS-28, Md.6).

Aşağıda sıralanan durumlardan herhangi birinin varlığı halinde işletmenin önemli etkisinin olduğu kabul edilmektedir (TMS-28, Md.6):

- 1) Yatırımda bulunulan işletmenin karar organı niteliğinde olan idari organında temsil edilebilme,
- 2) Yatırımda bulunulan işletmenin, temettü dağıtımı, kar dağıtımı belirleme gibi süreçlerine katılabilme,

- 3) Yatırımda bulunulan işletme ile yatırım yapan işletme arasında önemli iş ve işlemlerin yapılması ve bu işletmeler arasında gerekli durumlarda personel değişimi yapılabilmesi,
- 4) Gerek yatırımda bulunulan işletme gerekse yatırımcı işletme için önemli olan gerekli teknik bilginin sağlanması olarak sıralamak mümkündür.

Önemli etkinin varlığından bahsedilebilmek için %20 gibi bir oran ifade edilse de bu orana kesin gözüyle bakılmamalıdır. Bir işletmede %20'den daha az oy hakkına sahip olunması halinde de önemli etkinin varlığından bahsedilebilir. Bu durumun aksi de mümkündür, %20'den fazla oy hakkına sahip olursa da önemli etkinin olmadığı hallerde mümkün bulunmaktadır.

1.4.13. Grup Kavramı

TDK'ya göre grup, ortak özellikleri bulunduran bir bütünü, kümeyi ifade etmektedir (www.tdk.gov.tr). TMS 27 Bireysel Finansal Tablolar Standardına göre, bir ana ortaklık ve ona bağlı ortaklıkların oluşturduğu topluluğa grup denilmektedir. Grup kapsamına, iş ortaklıkları, iştirakler ve diğer satış amaçlı hisseler dahil değildir (TMS-27). Diğer bir ifadeyle grup, bir ana ortaklık ve ona bağlı olan ortaklıklar şeklinde ifade edilmektedir (Gürbüz,2019).

1.5. Konsolidasyon Koşulları

Konsolide finansal tabloların hazırlanmasında işletmeler tarafından kullanılan belirli ilke ve esaslar vardır. Bu ilkeler göz önünde bulundurularak konsolide finansal tablolar bazı işlemlerden geçerek sunulmaktadır. Ayrıca konsolide finansal tablolarda yer alan işletmelerin finansal tabloları farkı muhasebe politikaları kullanılarak hazırlanmış olsa dahi bu tablolar hazırlanırken gerekli düzeltmeler yapılmaktadır.

Ana ortaklık ve ona bağlı ortaklık/ortaklıkların finansal tabloları aynı tarih dikkate alınarak hazırlanmaktadır (Akdoğan,2001:30). Ayrıca konsolide edilecek finansal tablolarda ortaklıkların aynı muhasebe standartlarına göre finansal tablolarını düzenlemiş olmaları gerekmektedir. TFRS 3 İşletme Birleşmeleri Standardında belirtilen esaslara göre hesap dönemi dikkate alınmalı ve edinme tarihinden itibaren konsolidasyon işlemleri yapılmalıdır.

Konsolide finansal tabloların düzenlenmesinde çeşitli faktörler etkilidir. Bu faktörleri destekleyici ve sınırlayıcı faktörler olarak gruplandırmak mümkündür. Ulusal ve uluslararası düzenlemelere göre de bu faktörler değişkenlik göstermektedirler.

Tablo 1’ de genel olarak kabul görmüş konsolidasyon koşulları açıklanmıştır (Erdun,2017:27-37).

KONSOLİDASYON KOŞULLARI	
DESTEKLEYİCİ ETKENLER	SINIRLAYICI ETKENLER
1) Yasal Etkenler	1) Mevzuat Uyuşmazlığı Sorunları
2) Destekleyici Ekonomik Etkenler	2) Sınırlayıcı Ekonomik Etkenler
3) Coğrafik Etkenler	3) Karşılaştırılabilirlik Sorunu
4) Teknik ve Teknolojik Etkenler	4) Sektörel, Kültürel ve Politik Farklılıklar
5) Diğer Destekleyici Etkenler	5) Diğer Sınırlayıcı Etkenler

Tablo 1. Konsolidasyon koşulları (Erdun,2017:27-37)

1.5.1. Destekleyici Etkenler

Günümüzde işletmelerin konsolide finansal tabloları hazırlamaları yasal bir gereklilik haline gelmiştir. Bu tabloların hazırlanmasında ve sunumunda gerekli usul ve esaslar göz önünde bulundurularak oluşturulmaktadır. Ayrıca bu tabloların hazırlanmasının gerekliliğini ortaya koyan çeşitli teşvik edici faktörler de mevcuttur. Destekleyici etkenler genel olarak; yasal etkenler, ekonomik, coğrafik, teknik ve teknolojik ve diğer destekleyici etkenler olarak sıralanabilmektedir (Erdun,2017:27-37).

Yasal Etkenler: Ülkemizde konsolide finansal tabloların hazırlanmasına ilişkin yasal bir mevzuat bulunmamaktadır. İşletmeler bu tabloları hazırlarken TMS ve TFRS’ de yer alan usul ve esasları göz önünde bulundurarak hazırlamaktadırlar. Konsolide finansal tabloların hazırlanmasında her ülkenin yasal mevzuatı birbirinden farklı olmasının bir sonucu olarak ortak bir dilin kullanılması adına bu tabloların hazırlanmasında ve sunumunda uluslararası standartlara ihtiyaç vardır (Erdun,2017:30-31).

Destekleyici Ekonomik Etkenler: Ülkemizde ve diğer dünya ülkelerinde işletmelerin sermaye oluşumları birbirinden farklıdır. Bu farklılıklar, işletmelerin kaynak tercihlerinden, fon temininde kullanılan araçlar gibi unsurlardan kaynaklanmaktadır. Bu durumlarda finansal bilginin gerek anlaşılması gerekse finansal performansının karşılaştırılması açısından yaygın kabul edilmiş bir muhasebe setine uyum ve raporlama standartlarına ihtiyaç duyulmaktadır (Gökdeniz, 2005: 22). Ulusal ve uluslararası geçerliliği olan muhasebe standartlarının kullanılması ile birlikte alınacak kararlarda sermaye maliyeti azalacak ekonomik ve yatırım kararlarını alırken de yardımcı olacaktır (Akgün, 2012: 47-49).

Aşağıda konsolide finansal tabloların düzenlenmesini destekleyen ekonomik etkenler sıralanmaktadır (Çankaya, 2007: 131):

- Uluslararası standartlara uygun olarak hazırlanan konsolide finansal tablolar ayrıca ek bir düzenlemeye ihtiyaç duymamaktadır. Dünya genelinde geçerli olmasından dolayı hem maliyetlerin azalmasını sağlamakta hem de denetim açısından kolaylıklar sağlamaktadır.
- Uyumlaştırmanın sağlanması ile birlikte daha güvenilir ve tutarlı raporlama yapılmasına imkân tanımaktadır.
- Grupta yer alan işletmelerin performansını değerlendirmede sistematik bir düzenin oluşmasını sağlamakta, ayrıca emsal şirketler ile kıyaslama daha gerçekçi bir karşılaştırma yapılmasını sağlamaktadır.
- Ülkenin hem ekonomik hem de finansal gelişimi açısından katkı elde etmesine imkân sağlamaktadır.

Coğrafik Etkenler: Günümüzde artan rekabet ve küreselleşmenin de etkisiyle birlikte işletmeler başka bir işletmeyi satın almaya veya hâkim ortak olmak suretiyle daha geniş coğrafyalarda faaliyette bulunmaktadırlar. Bunun yanı sıra işletmeler çeşitli avantajlardan yararlanmak amacıyla da farklı coğrafyalarda faaliyette bulunabilmektedirler. Böylece konsolidasyona giren işletme sayısı artmakta ve konsolide finansal tabloların düzenlenmesine ihtiyaç duyulmaktadır (Kaçar,2013:2). Konsolidasyon işlemleri neticesinde bu tablolardan yararlanacaklar, grubun gerçekleştirmiş olduğu faaliyetleri hem bireysel hem de bir bütün olarak analiz etme imkânına sahip olacaklardır (Ünal,2010:48-49).

Teknik ve Teknolojik Etkenler: Günümüzde gelişen teknoloji ile birlikte uluslararası boyutta şirketlerin bilgiye erişimi daha kolay ve hızlı bir hale gelmektedir. Böylece bilginin edinimi ve değerlendirilmesi önem kazanmaktadır. Gelişen teknoloji ile birlikte finansal piyasalarda olumlu yönde etkilenmektedir. Bunun doğal bir sonucu olarak da yeni finansal araçlar ortaya çıkmıştır. Böylece işletmelerin müşteri ve tedarikçi portföylerinin de genişlemesine katkı da bulunmaktadır (Usul ve Kıymık, 2010: 128).

Teknolojideki gelişmeler ile birlikte bilginin uluslararası ölçekte tedarikini sağlamaktadır. Ayrıca elektronik ortamda sunulan niteliği itibarıyla finansal nitelikte olan veya olmayan bilgilere erişimin daha hızlı bir hale gelmesi ile birlikte kullanıcılara sunumu da kesintisiz bir hale gelmiştir (Akgün,2012:45).

Teknolojinin gelişimi ile birlikte yaşanacak yeni gelişmeler beraberinde yeni teknolojik faktörlerin ortaya çıkmasına katkı da bulunacaktır ve bu da paralelinde finansal tabloların sunumunda ve hazırlanmasında katkı sağlaması beklenmektedir.

Diğer Destekleyici Etkenler: Konsolide finansal tabloların düzenlenmesinde etkili olan diğer destekleyici etkenler ise siyasi etkenler, toplumsal etkenler, psikolojik etkenler, prestij sağlama, ortaklar veya hissedarların baskısı, rekabet avantajı gibi etkenler olarak sıralanabilmektedir (Erdun,2017:32).

1.5.2. Sınırlayıcı Etkenler

Konsolide finansal tabloların düzenlenmesinde sınırlayıcı etkenler olarak mevzuat uyumsuzluğu sorunları, sınırlayıcı ekonomik etkenler, karşılaştırılabilirlik sorunu, sosyal kültürel ve politik farklılıklar ve diğer sınırlayıcı etkenler sıralanabilmektedir (Çankaya, 2007: 130).

Mevzuat Uyumsuzluğu Sorunları: Konsolide finansal tabloların düzenlenmesi sırasında ulusal ve uluslararası farklılıkları gidermek amacıyla standartlara uyumu teşvik edici unsur olsa da yine de farklılıklar sonucunda ortaya çıkan uyumsuzluklar da konsolidasyon faaliyetini sınırlayıcı bir etkiye sahiptir. Yasal mevzuat farklılıklarının giderilmesi amacı ile yapılan çalışmalar destekleyici unsur iken, çalışmalar sırasında tespit edilen yasal etkenler ise sınırlayıcı unsurdur. Bu nedenle yasal etkenler hem konsolide finansal tabloları destekleyen hem de sınırlayan etkenler olarak değerlendirilmektedir (Erdun,2017:32-33).

Finansal raporlamaya uyum sağlanması konusunda en önemli engellerden birisi de yasal düzenlemelerdir. Ülkelerin birbirinden farklı yasal düzenlemelerinin olması o ülkede uygulanan muhasebe uygulamalarını doğrudan veya dolaylı bir şekilde etkilemektedir. Bu farklılıklardan dolayı standartlara uyum sürecinde çeşitli zorluklar ile karşılaşmaktadır (Tekşen,2014: 6). Hem ülkeler arasında yaşanan farklılıklardan kaynaklanan sorunlar hem de diğer aksaklıklar teknik, teknolojik, mevzuat aktarımın da yaşanan sorunlar hatta ülkelerin kendi ulusal muhasebe standartlarını oluştururken ki katı kuralların da etkisi bu sorunlar arasında sayılabilmektedir. Bahsi geçen sorunları ve diğer oluşabilecek sorunları çözmek amacı ile muhasebe standartlarını düzenleyici kurumlar tarafından (IAS/IFRS) uyumlaştırma politikasına gidilmektedir (Parlakkaya, 2004: 122-127).

Sınırlayıcı Ekonomik Etkenler: İşletmeler faaliyetlerini gerçekleştirirken farklı nedenlerle finansal raporlama neticesinde oluşan maliyetlerinde tasarruf yoluna gidebilmektedirler. TFRS 8'e göre işletmeler elde ettikleri kazançları ve harcamış oldukları işletme faaliyetlerini raporlamaya eklemek durumundadırlar (TFRS 8, Md.5). Raporlama oluşturulurken verilere, işletmeye ait finansal tabloların oluşturulmasındaki bilgiler baz alınarak ulaşılabilmektedir. Ayrıca raporlama yapılırken gerekli olan bilgilerin olmaması halinde veya yüksek maliyet gerektirdiği gibi durumlar bulunmadığı sürece bu durum açıklanabilmektedir. Tam tersi durumda ise işletmeler maliyet tasarrufu sağlama amacını taşıdıklarından dolayı hazırlanan finansal raporlarda hata bulunması veya eksik bilgi barındırması ihtimalini göz önünde bulundurulmaktadır (Akgün,2012:53).

Aşağıda sıralanan etkenlerde, sınırlayıcı ekonomik etkenler arasında yer almaktadır (Usul ve Kıymık, 2010: 126-127):

- Kayıt dışı ekonominin büyüklüğü,
- Sektördeki işletmeler arasındaki büyüklük farkları,
- Yönetim ve finans arasındaki çok boyutluluk,
- Halka kapalı olan işletmelerde muhasebe ve denetim standartlarına uyulduğu takdirde maliyetinin faydasından fazla olmasından dolayı muhasebe ve denetim kısmına ayrılan bütçenin yetersiz olması.

Karşılaştırılabilirlik Sorunu: Her ülkenin kendi muhasebe politikası ve esasları olduğundan dolayı bu farklılıklarından kaynaklı olarak karşılaştırılabilirlik yapılması

zor bir hal olmaktadır. Ayrıca bu farklılıkların doğal bir sonucu olarak da bazı sorunlar yaşanmaktadır. Örneğin, yatırımların potansiyel değerinin belirlenmesi gibi bir sorun da işletmelerin farklı stok değerlendirme yöntemlerinden kaynaklanmaktadır (Parlakaya, 2004: 122). Ayrıca diğer bir sorun da standartlarda yapılan değişikliklerdir. Yapılan değişiklikler neticesinde bir dönem uygulanan politika değişiklik sonrasında dönemde revize edilerek uygulanmaktadır. Standartlardaki değişimden dolayı yapılan revizyonların sonucu olarak da finansal tabloların karşılaştırılmasında çeşitli sorunlar yaşanması muhtemeldir. Bu sorunlardan dolayı da oluşturulan finansal tablolarda sunulan verilerde tutarsızlıklar olacağından dolayı karşılaştırılabilirlik sorunu oluşacaktır (Çankaya, 2007: 129).

Sektörel, Kültürel ve Politik Farklılıklar: Ülkenin sosyal, kültürel ve politik yapısı o ülkede faaliyette bulunan kurumların davranış ve faaliyetlerine yansıtacağından dolayı muhasebe sistemini de etkilemesi muhtemeldir. Ayrıca o ülkede faaliyette bulunan işletmelerin yerleşik kabul gören davranış ve yaşayış şekilleri de şirketlerin yönetim şekilleri üzerinde etkili olacaktır (Akgün,2012:50-52). Ana ortaklığın farklı sektör ve coğrafyalarda fazla sayıda yatırımlarının olması halinde finansal tablolarının karşılaştırılması zorlaşacaktır. Burada ifade edilmek istenen şey ana ortaklığın ve ona bağlı ortaklıkların farklı sektörlerde faaliyet gösteren bağlı ortaklıklarının olması halinde hazırlanacak konsolide finansal tablolarının sektörlerin farklı olmasından dolayı verilerinin karşılaştırılması bir anlam ifade etmeyecektir (Usul ve Kıymık,2010:126).

Aşağıda konsolidasyon sürecini olumsuz yönde etkileyen kültürel ve politik farklılıklar sıralanmaktadır (Usul ve Kıymık,2010:126-127):

- Toplumda genel olarak varlığını gösteren muhasebe kültürü ve toplumun adapte olması istenen muhasebe sisteminin birbiri ile uyum göstermediği durumlarda muhasebe sistemi ve uygulama arasında yaşanması muhtemel uzun süreli çatışmalar,
- Genel olarak kullanılan muhasebe terimlerinin farklılığından dolayı oluşan tercüme sorunları,
- Kültür ve medeniyetler arasındaki anlayış farklılıklarından dolayı ortaya çıkan farklı bakış açılarının oluşması,

- Bürokratik ve merkeziyetçi yapıların aşırıya kaçması halinde meslek kuruluşlarının muhasebe sistemine olan adaptasyonunu zorlaştırması,
- Ülkenin içinde bulunduğu toplum yapısının gelişmişlik düzeyi ve iş ahlakı gibi unsurların yeterli seviyede olmaması.

Diğer Sınırlayıcı Etkenler: Finansal tabloların düzenlenmesinde bu başlığa kadar daha öncesinde yapılan açıklamalardan ziyade ek olarak başka olumsuz etkenlerde olabilmektedir. Ayrıca konsolide finansal tablolara geçilmesi ile karşılaşılabilecek en önemli güçlüklerden birisi de alanında uzman yeterliliğe sahip nitelikli personelin temin edilmesinde yaşanan güçlüktür. Bunlara ek olarak da bulunduğumuz ülkedeki kurumsallaşan şirket sayısının yeterli seviyede olmamasından kaynaklı olarak daha az kaynak ile bu süreci yönetmeye yönlendirdiği için uluslararası standartlar ile uyumlu finansal tablolar hazırlanırken güçlükler yaşanmasına sebep olacaktır (Korkmaz, Birkan ve Temel, 2007: 104).

Konsolidasyona geçişin sağlanması ile birlikte yaşanması muhtemel güçlükler arasında aşağıda yer alan unsurlar sayılabilmektedir (Şen, Üçoğlu ve Terzi, 2015: 15):

- Kapsamlı bilgiye ulaşmak amacı ile raporlama ve denetimin gerekliliğinin tam olarak yerleşmemiş olması,
- İşletmeye kredi veren kuruluşlar tarafından belirlenen prosedürlere uyulmamasından kaynaklanan güçlükler,
- Muhasebe meslek kuruluşlarının yapısının uluslararası kabul görmüş standartlara uyumu için elverişli bir yapıda olmaması,
- Konsolidasyon faaliyetinin yapılması sürecinde yetersiz bilgi olması halinde yaşanabilecek güçlükler.

Konsolidasyon faaliyetinin yapılması sürecinde yaşanan gelişmeler stabil olmadığından ve yeniliklere açık olmasından kaynaklı önümüzdeki zamanlarda doğrudan veya dolaylı olarak etkileyebilecek faktörlerin ortaya çıkması da muhtemeldir (Erdun,2017:37).

1.6. Konsolidasyon Yöntemleri

Ana işletme ile bir veya daha fazla işletmenin bir araya gelerek ortaklık kurması halinde finansal tablolarının nasıl raporlanacağına karar verilmesi hem yatırım yapılan işletme hem de yatırımda bulunan işletme açısından önem arz etmektedir.

Şirketlerin hazırlamış oldukları tablolar bireysel faaliyet sonuçlarını sunacağı için, bu tablolardan yararlanacak kullanıcılar yatırım yaparken sadece bir şirketin verilerinden hareket etmezler. Ana şirketle birlikte grubun tamamını bir arada görmek isterler. Bu nedenle genel kabul görmüş muhasebe standartları gerekli fayda maliyet analizlerinin yapılarak birleştirmenin yapılması gerektiğini ve böylece tek bir birim gibi hazırlanacak tabloların sunulması gerektiğini bir koşul olarak görmektedir. Standartlara uygun olarak ana ortaklık ve yatırım yaptığı işletme veya işletmelerin finansal tablolarını konsolide ederken kullanacağı yöntem, yaptığı yatırım üzerindeki etki derecesine göre seçilmektedir (Denk,2019:70).

Konsolide finansal tablolar hazırlanırken çeşitli birleştirme yöntemleri kullanılmaktadır. Bu yöntemler; tam konsolidasyon, oransal konsolidasyon ve öz kaynak yöntemi şeklinde sıralanmaktadır. Konsolidasyon işlemi yapacak işletmeler öncelikle bireysel finansal tablolarında aynı muhasebe politikalarını uygulamalıdır (Eyüpgiller,2012:42). Konsolide finansal tablolar hazırlanmasında kullanılan konsolidasyon yöntemleri aşağıda detaylı olarak sıralanmıştır.

1.6.1. Tam Konsolidasyon

Tam konsolidasyon yöntemi, yatırım yapılan işletmenin finansal tablo kalemlerinin her birinin ortaklık oranına bakılmaksızın yatırımda bulunan işletmenin finansal tablolarıyla bir araya getirilmesidir (Örten, Kaval ve Karapınar, 2017: 382). Aslında bu yöntem, tamamı ile finansal tablolarda yer alan bütün hesaplar için birleştirmeyi ifade etmektedir (Avcı,2018:41).

Tam konsolidasyon kavramı ile ifade edilmek istenen, hâkim ortaklık ve ona bağlı ortaklık/ortaklıkların finansal tablolarının teker teker eklenmesi ile hâkim ortaklığın tek bir ekonomik birim gibi gösterilmesidir (Haftacı ve Kılınç,2013, s. 85). Burada aynı topluluğa ait farklı işletmelerin aynı türden olan finansal tablolarının bir bütün olarak birleştirilmesi gerekmektedir. Konsolidasyon yapılırken ana ortaklığın bilançosunda yer alan iştirak kalemi tutarının, bağlı ortaklığın sermaye kalemindeki

tutarından düşülmesi gerekir. Gerekli düzeltme kayıtları yapıldıktan sonra ana ortaklık ve ona bağlı ortaklık/ortaklıkların varlık ve kaynaklarının tamamının bir araya getirilmesi gereklidir. Ayrıca bağlı ortaklık kârının da ana ortaklıkta yer alan iştirak payına düşen kısmı öz sermaye kalemleri arasında yer alacaktır (Avcı,2018:41).

Tam konsolidasyon yöntemini kısaca özetlersek, ana ortaklığın işletmesinin bilançosunun aktif grubunda yer alan iştirak kalemindeki tutarın, bağlı ortaklığın işletmesindeki sermayesinden düşülerek mahsup işlemi yapıldıktan sonra ana ortaklık ve ona bağlı ortaklığında varlık ve kaynaklarının tamamının toplanması ile finansal tablolarının bir araya getirilmesi sürecidir (Avcı,2018:41).

Toplam kâr tutarına ulaşabilmek için kâr veya zarar tablolarında konsolidasyon işlemi yapılır. Daha sonrasında ise toplam gelir ve gider değerleri bir araya getirilerek toplam değere ulaşılmaktadır. Yapılan işlemler neticesinde sonuç hesapları, yani konsolide kâr veya zarar, ana ortaklığın kâr veya zararına, bağlı ortaklıkların ana ortaklığın iştirak kalemindeki pay oranına denk gelen kâr veya zararına ekleme yapılarak bulunur (Avcı,2018:41).

Konsolide kâr veya zararın hesaplanabilmesi için kullanılan formül aşağıdaki şekilde ifade edilmektedir (Avcı,2018:41-42).

Konsolide K/Z = Ana Ortaklık K/Z + Bağlı Ortaklık K/Z * İştirak Oranı

1.6.2. Oransal Konsolidasyon

Oransal konsolidasyon yönteminde ana ortaklık, yatırım yaptığı işletmenin finansal tablolarında yer alan kalemleri ortaklık oranını dikkate alarak birleştirmektedir. Diğer taraftan azınlık payları ise iştirak ile orantılı olacak bir şekilde konsolidasyon yapılacağı için tamamen kapsam dışında bırakılmaktadır (Örten, Kaval ve Karapınar, 2017: 382). Oransal konsolidasyon yönteminin uygulanabilmesi için, bağlı ortaklığın varlıkları üzerinde birden fazla işletmenin söz sahibi olması gereklidir (Avcı,2018:42). Oransal konsolidasyon yönteminin amacı, ana ortaklığın faaliyet sonuçları hakkında finansal tablolarından faydalanmak isteyen finansal tablo kullanıcılarına bilgi vermek ve ortaklığın finansman yapısı hakkında bilgilendirmektedir (Demir ve Bahadır,2009:30).

Oransal konsolidasyon yönteminin uygulama esasları aşağıda sıralanmaktadır (Kaya, 2011:108):

- Konsolide finansal tablolarda, ana ortaklığın finansal tablosunda yer alan yatırım tutarı ile yatırımda bulunan işletmenin öz kaynak grubunda yer alan ana ortaklığa ait sermaye kalemindeki tutar karşılıklı olarak eliminasyon işlemine tabi tutulur.
- Yatırımda bulunan işletme, ortak kontrole sahip olduğu işletmenin gelir ve giderleri, varlıkları ve borçlarından kendisine düşen paylar kadar konsolide finansal tablolara yansıtmaktadır.
- Ortaklıkta yer alan işletmelerin birbirleriyle karşılıklı gerçekleştirmiş olduğu işlemler, gerçekleşmeyen gelir ve herhangi bir değer düşüklüğünden kaynaklanmayan zarar ana ortaklıktaki payı oranında konsolide finansal tablolardan düşülmektedir.
- Ortaklık içinde yer alan işletmelere yapılacak olan kâr dağıtımında ödenecek vergiler TMS 12'ye göre muhasebeleştirilmektedir.

Oransal konsolidasyon yöntemi de diğer yöntemler ile benzerlik göstermektedir. Fakat bu yöntemin diğer yöntemlerden farkı ortaklıkta yer alan işletmelerin yapmış oldukları işlemlerde ortaklık oranını esas alarak konsolidasyona tabi tutmasıdır (Erdun,2017:66).

1.6.3. Öz Kaynak Yöntemi

TMS 28 İştiraklerdeki ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar Standardına göre öz kaynak yöntemi, iştiraklerdeki veya iş ortaklıklarındaki başlangıçta yapılan yatırımın elde etme maliyeti üzerinden muhasebeleştirme işlemi yapılmaktadır. İşletmenin yatırımı elde etme tarihinden sonra kâr veya zarardan alacağı pay, yapmış olduğumuz yatırımın defter değerini artıracak veya azaltacaktır. Oluşan kâr veya zarar durumuna göre de finansal tablolara yansıtılacaktır. Ana işletmenin yavru işletmenin kâr veya zararından alacağı pay, ana işletmenin kâr veya zararı olarak muhasebeleştirilecektir. Yavru şirketin kâr dağıtımını yapması halinde alınan kâr payı kadar yatırımın defter değeri azaltılacaktır (TMS-28 Md. 10).

Öz kaynak yönteminde ana işletmenin gelirinin iştiraktan aldığı paya göre belirleniyor olması, yapılan dağıtımların yavru işletmede gerçekleşen faaliyet sonuçlarını doğru bir şekilde ölçmeyecektir. Aslında bu yöntem hem ana işletmenin net varlıkları hakkında

bilgi vermekte hem de kâr veya zarar durumu hakkında diğer konsolidasyon yöntemlerine göre daha fazla bilgi vermesini sağlamaktadır. Böylece hazırlanacak finansal tablolardan yararlanacak kişilerin iştirak veya ortaklığın faaliyetleri hakkında daha fazla bilgi edinmesi sağlanacaktır (TMS 28 Md. 11).

Öz kaynak yöntemi, ortak girişimde yatırımların muhasebeleştirme işlemlerinde kullanılmakla birlikte, yapılan iştirak yatırımlarının da muhasebeleştirme işlemlerinde kullanılmaktadır. Ana ortaklığın yatırım yapmış olduğu işletmede önemli bir etkisinin var olduğunu ortaya koyan sebepler olması halinde veya işletmeye yapmış olduğu yatırımın oranına bakılarak önemli etkinin var olduğu düşünülüyor ise yatırımların SPK tarafından belirlenen özkaynak yöntemine göre muhasebeleştirilmesi gerekecektir (Denk,2019:72).

TMS 28'e göre yatırımda bulunan bir işletmenin, yatırım yapmış olduğu bir işletme üzerinde önemli etkisinin varlığından bahsedebilmek için aşağıda sıralanan unsurlardan en az bir tanesinin bulunması gerekmektedir (TMS 28 Md. 6).

- a) Yatırımda bulunulan işletmenin yönetim kurulu veya ona denk olan idari bir organında temsil edilmesi,
- b) İşletmenin temettü kâr payı dağıtımını gibi finansal politikalarına katılma/söz sahibi olma,
- c) Yatırımcı şirket ve yatırımda bulunan şirket arasında önemli olarak nitelendirilebilecek faaliyetlerin gerçekleştirilmesi,
- d) İşletmelerin kendi aralarında yönetici veya personel değişimi yapılması,
- e) Faaliyetler gerçekleştirilirken gerekli olan teknik bilginin aktarılması,

Öz kaynak yöntemine göre muhasebeleştirme işlemleri yapılırken aşağıda sıralanan unsurlara dikkat edilmelidir (Avcı,2018:43):

- a) Öz kaynak yönteminde değerlendirme yapılırken, bağlı ortaklık ve iştiraklerdeki sermaye payının, iştirakte bulunulan ortaklığın öz kaynaktaki payına eşitlenmesi öngörüldüğünden, bu oran değerlendirme sırasında göz önünde bulundurulurken kayıtların buna göre düzenlenmesi gerekmektedir.
- b) İştirakte bulunulan işletmeden alınan kâr payı, iştirak veya bağlı ortaklığın öz kaynak payını düşüreceği için bunların defter değerinden düşülmesi gerekmektedir.

Öz kaynak yöntemi, istisnai durumlar dışında iştirak yatırımları için kullanılan bir yöntemdir (Avcı,2018:43).

Öz kaynak yönteminin özellikleri aşağıda sıralanmaktadır (Avcı,2018:43):

- İştiraklere bir yatırım yapıldığında bu yatırımlar ilk önce elde etme maliyeti ile kaydedilmektedir.
- Yatırımda bulunan işletmenin bu yatırımı yaptıktan sonra yani elde etme tarihinden sonra herhangi bir kâr ya da zarar durumundaki payı finansal tablolara aktarılmakta ve bunun sonucunda yatırımın defter değerinde artış veya azalış oluşacaktır.
- Yatırımda bulunan işletmenin yapmış olduğu yatırımdan oluşan kâr veya zarardan alacağı oran, yatırımcının kârı veya zararı olarak muhasebeleştirilecektir.
- Yatırımda bulunan iştirakten alınan kâr payları dağıtımı gibi yapılan dağıtımlar, yatırımın defter değerini azaltmış olacaktır.

1.7. Konsolide Finansal Tabloların Düzenlenmesine İlişkin İlke ve Esaslar

TFRS 10 Konsolide Finansal Tablolar Standardına göre konsolide finansal tablolar kavramı ile bir ana ortaklık ve ona bağlı olan ortaklık/ortaklıkların gelir ve giderlerini, varlıklarını, borçlarını, öz kaynaklarını ve nakit hareketlerini sanki bir işletmeye ait gibi sunumunun yapıldığı belirli bir gruba veya ortaklığa ait tablolar şeklinde tanımlamaktadır (TFRS 10 EK A -Tanımlanan Terimler).

Konsolide finansal tabloların düzenlenme amacı ana ortaklığın, bağlı ortaklıklarının faaliyetlerini ve finansal durumunu yönettiği durumların olması halinde düzenledikleri tablolardır. Aslında konsolide finansal tabloların düzenlenebilmesi, ana ortaklığın kontrol gücüne bağlıdır. Bu kontrol gücü ise ana ortaklığın diğer bir şirketin sermayesinde veya şirket yönetiminde çoğunluğunun olması halinde mümkündür. Ana ortaklık konsolide finansal tabloları düzenlerken belli başlı genel kabul görmüş ilkeleri göz önünde bulundurarak grubun finansal yapısı hakkında bilgi edinmek isteyen kişilere/kurumlara doğru ve güvenilir bilgi aktarmak adına bu tablolarda sunmuş olduğu veriler çok önemlidir (Denk,2019:22).

Konsolide finansal tablolar aşağıda sıralanan ilke ve esaslar dikkate alınarak hazırlanmalıdır (Denk,2019:22-23):

1. Bu tablolar hazırlanırken ana ortaklık ve ona bağlı ortaklıkların finansal tablolarının aynı tarih dikkate alınarak hazırlanması gereklidir. Hazırlanan tablolar aynı tarihli değilse ana ortaklık ve ona bağlı ortaklıklara ait tabloların aynı tarihli olacak şekilde ek finansal tablolarının dzenlenmesi gereklidir.
2. Konsolide finansal tabloların oluşturulması sırasında grupta yer alan işletmelerin aynı muhasebe standartlarını göz önünde bulundurarak bu tabloları oluşturmaları gereklidir. Grupta yer alan işletmelerden herhangi biri veya birisinin farklı muhasebe standardına göre hazırlaması halinde ise gerekli olan dzenleme işlemleri yapılarak olması gereken duruma getirilmelidir.
3. Bu tabloları dzenlerken ana ortaklık grup içerisinde yer alan işletmelerin gerçekte işlemi ve faaliyetlerden aynı nitelikte olanlara aynı muhasebe usul ve esaslarını uygulamalıdır. Aynı nitelikte işlem olmasına rağmen farklı bir muhasebe politikası uygulamış olmaları durumunda gerekli dzenleme işlemleri bu tablolar hazırlanırken yapılmalıdır.
4. Bağlı ortaklığın ana ortaklığın kontrolüne geçmesi ile beraber gerçekte işlemi olduğu faaliyetler konsolidasyon kapsamına gireceğinden dolayı bu tablolar hazırlanırken dikkate alınması gerekmektedir. Bağlı ortaklık ile ilgili herhangi bir işlem yapılması durumunda hazırlanan konsolide tablolarda bu işlemler elimine edilmelidir. Bağlı ortaklığın elden çıkarılması halinde elden çıkarma tarihine kadar olan işlemler konsolide gelir tablosuna dahil edilir. Elden çıkarılan tarihte satılan bedel ile net varlık değeri arasında oluşan farka göre ortaya çıkan kâr veya zarar konsolide kâr veya zarar tablolarına yansıtılacaktır. Ayrıca yapılan bu işlemler konsolide finansal tabloların dipnotlarında yer almaktadır. Böylece finansal tabloların karşılaştırılabilirliği de sağlanmış olacaktır.
5. İmtiyazlı hisse senetlerine sahip olan bağlı ortaklıklarda, ana ortaklık bağlı ortaklığın temettü dağıtım kararlarını dikkate almadan imtiyazlı hisseye dşen temettüyü kâr veya zarar olarak dikkate alacaktır.
6. Yapılan konsolidasyon işlemine ilave edilmiş olan bağlı ortaklığın azınlık payına dşen zarar tutarının, ortaklıktaki azınlık payını aşması halinde fazla

olan kısım çoğunluk payından karşılanacaktır. İşletmeler kâra geçtiğinde, önceden indirilmiş tutar dikkate alınarak, çoğunluk payına ekleme yapılacaktır.

Konsolide finansal tablolar, cari ve önceki dönem karşılaştırmalı olarak hazırlanmalıdır. Özel durumlarda hazırlanacak konsolide finansal tabloların dönemi bir yıldan kısa veya uzun olabilmektedir (Erduran, 2017:110).

Tablo 2’de konsolide finansal tabloların düzenlenme esasları gösterilmektedir.

İşlemler	Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar
1) Grup içerisinde yer alan bütün şirketlerin finansal tablolarının bir araya getirilmesi.	a) Şirketler aynı muhasebe politikalarını uyguluyor mu? b) Şirketler arasında raporlama tarihlerinde farklılıklar var mı? c) Gruba bağlı olan şirketlerden yabancı ülkede olan bağlı şirket var mı? d) Kontrol gücü olmayan diğer bir ifade ile önemsiz bağlı ortaklığımız var mı? e) Grup içerisinde yer alan işletmelerin yapısında herhangi bir değişiklik var mı?
2) Grup içerisinde yer alan işletmelerin gerçekleştirmiş olduğu faaliyetlerin işlem ve bakiyelerinin eliminasyon işlemlerinin gerçekleştirilmesi.	a) Grup içerisinde gerçekleşen zarar ve gider olması, b) Vergisel etkilerin meydana gelmesi, c) Sınıflandırmayı etkileyebilecek düzeyde grup içi anlaşmalar
3) Bağlı ortaklıklarda bulunan ana ortaklık yatırımlarının eliminasyon işlemleri, şerefiye ve diğer gerekli düzeltme işlemlerinin yerine getirilmesi.	a) Gerekli olan düzeltmelerin yapılması, b) Şerefiyenin itfa işlemleri,
4) Kontrol gücüne sahip olmayan paylara kapsamlı kar ve öz sermayenin	a) Etkin sahiplik yüzdesinin belirlenmesi, b) Kontrol gücü bulunmayan payların ölçüm yönteminin belirlenmesi.

Tablo 2. Konsolide finansal tabloların düzenlenme esasları (Avcı,2018:18)

Konsolide finansal tabloların analizinin yapılmasıyla ortaya çıkan sonuçlar birden fazla işletmenin bir araya gelmesiyle oluştuğu için ortalama bir değere sahiptir. Grup

içerisinde birden fazla işletme yer almaktadır. Buradaki ortaklığın faaliyet sonuçlarının birleştirilmesi neticesinde bu tablolar oluşturulmaktadır. Yapılan bu birleştirme işlemlerinden dolayı kötü durumda olan bir işletmenin faaliyet sonuçlarının diğer bir işletmenin faaliyet sonuçları ile iyileştirilmesi veya bu kötü durumun ortadan kaldırılması gibi durumlar meydana gelebilmektedir. Grup içerisinde yer alan ortaklıkların kullanmış olduğu muhasebe sistemlerinde farklılık olması halinde hazırlanacak konsolide finansal tabloların sonuçlarını yorumlarken yanlış anlaşılmalara neden olabilir. Bu nedenle konsolide finansal tablolardan faydalanmak isteyen yatırımcıların daha doğru karar alabilmeleri için farklılıkların dipnotlarda açıklanması gerekmektedir. Ayrıca grup içerisinde yer alan bağlı işletmelerden herhangi birinin yabancı bir ülkede olması halinde gruba bağlı olan bu işletmede kur değişiminin etkisi olacaktır. Dolayısıyla konsolide finansal tabloların kur değişiminin etkisinden mümkün olduğunca arındırılması gerekmektedir (Akdoğan ve Tenker, 2007:455).

Konsolide finansal tabloların hazırlanmasında bazı sınırlamalar bulunmaktadır. Örneğin bir şirketin yüksek miktarda belirli bir coğrafyaya ya da mamul hattına bağımlı olması gibi durumlarda söz konusu durumun hazırlanacak finansal tabloların dipnotlarında yer alması gerekmektedir. Şayet bu yapılmazsa işletmenin bağımlılık durumu gizlenmiş olacaktır. Ayrıca grup içerisinde yer alan şirketlerden kârlı faaliyetlerde bulunmayan veya bunlara yatırımda bulunan şirketlerin olması halinde bu durumun gizlenmesi söz konusu olabilir. Bunların konsolide finansal tablolara bakılarak anlaşılabilmesi mümkün değildir (Avcı,2018:19).

Finansal tabloların dipnotları, şirkete yatırım yapmayı düşünen üçüncü kişilerin ve bu tablolardan bilgi edinmek isteyen diğer kişilerin dikkate alacağı önemli bilgilerin yer aldığı kısımdır. Finansal tabloların dipnot kısmında yeterli bilgi açıklanmamışsa bu tablolardan yararlanacak kişilerin yanıltılmasına sebebiyet vereceğinden dolayı yanlış yönlendirilmelerine neden olacaktır (Avcı,2018:19-20).

Konsolide finansal tablolar için yapılacak olan hesaplamalarda; konsolide bilanço, konsolide gelir tablosu, konsolide nakit akış tablosu, konsolide öz kaynaklar değişim tablosu, açıklayıcı dipnotlar, bağımsız denetim raporu/denetçi raporu, diğer ek finansal tablolar ve yayınlanması tavsiye edilen diğer finansal tablo veya dokümanları içermektedir. Bu tabloların analizleri yapılırken faaliyet gösterdiği sektörün önceki ve

günümüzdeki ortalama değerleri ve organizasyon yapısı gibi veriler kullanılmaktadır. Ayrıca konsolide finansal tablolarda aynı hesap kalemlerinin farklı dönemlerdeki hesap bakiyeleri de karşılaştırmalı olarak yer almalıdır. Böylece dönemler itibariyle karşılaştırma yapabilmek mümkün olacaktır (Erdun,2017:110).

1.7.1. Konsolide Bilanço Düzenlenmesine İlişkin İlke ve Esaslar

Bilanço işletmelerin hazırlamak zorunda olduğu temel tablolardan birisidir (Şamiloğlu ve Akgün 2010, s. 47). Ana ortaklık ve ona bağlı ortaklık/ortaklıkların herbiri farklı tüzel kişiliğe sahiptir. Bu nedenle her işletmenin kendisine ait bireysel bilanço ve gelir tablosu olması zorunludur (Denk,2019:24).

Ana ortaklık ve ana ortaklığa bağlı olan ortaklıkların aynı dönemi kapsayan varlık ve borçlarının, öz kaynaklarında yer alan değerlerin sanki tek bir işletmeye ait gibi verilerinin sunumunun yapıldığı belirli bir kurumsal gruba ait bilançosuna, konsolide finansal durum tablosu veya konsolide bilanço adı verilmektedir (Avcı,2018:22). Burada ana ortaklığa bağlı olan işletmelerin karşılıklı mal alım ve satımı gibi gerçekleştirdikleri faaliyetler elimine edilerek konsolide bilanço hazırlanır (Avcı,2018:23).

Diğer yapılan bir tanımlamaya göre konsolide bilanço kavramı, her bir işletmenin kendine ait finansal verilerine dayanarak hazırladığı bireysel bilançolarının ana işletme ve ona bağlı olan işletmelerin bir araya gelmesi ile oluşturduğu topluluğa ait olan varlık ve borçlarının tamamını gösterecek şekilde bir araya getirmeleri ile bir bütün şeklinde ortaya çıkan finansal durum tablosu olarak tanımlanmaktadır (Canel,2017:32).

Finansal durum tablolarının hazırlanması sırasında ekonomik açıdan karar almayı etkileyecek düzeyde olan her bilgi önem arz eder. Ayrıntılı nitelikte olan bilgilere ise dipnot kısmında yer verilir. Hazırlanacak tablolar karşılaştırmalı olacak şekilde en az iki döneme ait verileri içerecek şekilde oluşturulur. Geriye doğru düzeltme yapılmasını gerektiren herhangi bir durum olması halinde ise, yapılacak finansal analiz ve yorumların daha sağlıklı olabilmesi adına üç dönem olacak şekilde düzenleme yapılması faydalı olmaktadır (Karapınar ve Zaif, 2016: 142-143).

Konsolide bilanço oluşturulurken izlenecek süreç aşağıda sıralanmaktadır (Şenyıldız, 2004:18-20):

- 1) Öncelikle grup içerisinde yer alan her bir işletmenin bilançoları ayrı ayrı toplanmaktadır.
- 2) Konsolidasyon kapsamına giren bağlı ortaklıkların öz sermaye kaleminde yer alan hisse değeri veya bu payların defter değeri, konsolidasyon işlemleri yapılırken elimine edilmektedir.
- 3) Eliminasyon yapılırken ana ortaklığın mali duran varlıkları arasında yer alan bağlı ortaklıklar hesabı da elimine edilir. Konsolidasyon kapsamına giren ortaklıkların öz kaynak kalemine denk gelen tutarı kadar mahsup işlemleri yapılması gerekmektedir.
- 4) Eliminasyon işlemleri satın alma tarihindeki bağlı ortaklıkların öz sermayesinin defter değeri üzerinden yapılmaktadır.
- 5) Satın alma tarihinden sonra ortaya çıkan öz sermaye artışları, konsolide bilançoya yansıtılmaktadır.
- 6) Ana ortaklığın ödediği ilk satın alma bedeli bağlı ortaklığın öz sermayesinin defter değerinden büyükse **Pozitif Şerefiye**, küçükse **Negatif Şerefiye** ortaya çıkmaktadır.
- 7) Grup içindeki işletmelerin birbirleriyle olan her türlü borç-alacak hesapları karşılıklı olarak elimine edilir. Aynı durum grup içi yapılan her türlü alım-satım işlemleri için de geçerlidir.
- 8) Bağlı ortaklıklarda azınlık payı olması halinde, gerek bağlı ortaklıkların öz sermaye kalemlerindeki azınlık payları, gerekse ilk satın alma tarihinden sonra ortaya çıkacak öz sermaye artışları içindeki azınlık payları eliminasyona tabi tutularak, konsolide bilançonun pasif kısmında yer alan öz kaynak hesap kaleminin altında "**Kontrol Gücü Olmayan (Azınlık) Payları**" adı altında ayrı bir hesap kaleminde gösterilmektedir.

1.7.2. Konsolide Gelir Tablosunun Düzenlenmesine İlişkin İlke ve Esaslar

Ana ortaklık ve ona bağlı olan ortaklıkların belirli bir faaliyet dönemine ilişkin gerçekleştirmiş olduğu faaliyet sonuçlarının sadece tek bir işletmenin faaliyet sonucu gibi gösterilmesini sağlayan gelir tablolarına konsolide gelir tablosu adı verilmektedir. Bu gelir tabloları ile belirli bir işletme topluluğunu oluşturan grup içerisinde yer alan

ortaklıkların mali tablolarının gerekli olan temel ilke ve esaslar çerçevesinde hazırlanması ve eliminasyon işlemleri de yapılarak da birleştirilmesi neticesinde sanki tek bir işletmeye ait gibi verilerin sunumunun yapıldığı mali tablolardır (Akdoğan ve Tenker, 2007:470).

Konsolide gelir tablosu hazırlanırken TFRS 10 numaralı standartta yer alan açıklamalar bu tabloların hazırlanması sırasında yol gösterici olacaktır. Belirli bir işletme grubu kapsamında yer alan işletmelerin hazırlamış olduğu gelir tablolarında yer alan her bir hesap kaleminin teker teker toplanarak bir araya getirilmesi ile konsolide gelir tabloları oluşturulmaktadır. Burada dikkat edilmesi gereken nokta konsolide finansal tablolar hazırlanırken dikkate alınacak kontrolün olduğu tarih diğer bir ifadeyle edinim tarihidir. İşletmenin bağlı ortaklık/ortaklıklar üzerinde kontrol gücünü oluşturduğu tarihten itibaren kontrol gücünün kaybedildiği süreye kadar olan zaman dilimini hazırlanacak konsolide mali tablolara dahil etmelidir (TFRS 10 Md. B88).

Kar veya zararı ve diğer kapsamlı gelirin bileşimini meydana getiren her bir unsuru işletme ana ortaklığa bağlı olan hissedarlara ve kontrol gücüne sahip olmayan paylara dağıtması gerekmektedir. Ayrıca işletme toplam geliri dağıtırken, ana ortaklık hissedarları ve kontrol gücüne sahip olmayan paylara da dağıtılmalıdır (TFRS 10 Md. B94).

Konsolide gelir tablosu oluşturulurken izlenecek süreç aşağıda sıralanmaktadır (Avcı,2018:27-29):

- 1) Konsolide gelir tablolarının düzenlenmesi sırasında öncelikle ana ortaklık ve ona bağlı olan ortaklıkların gelir tablosunda yer alan her bir hesap kalemindeki değerler ayrı ayrı olacak şekilde bir araya getirilmelidir. Ayrıca bu toplama işlemi yapılırken hesap dönemi içerisinde bağlı ortaklığın edinim tarihinden sonra yapılan işlemlerinde yapılan bu toplama işlemine eklenmesi gerekmektedir.
- 2) Konsolide tablolar hazırlanırken konsolidasyon kapsamına dahil olan işletmelerin grup içerisinde yaptıkları mal ve hizmet satışı karşılıklı olarak elimine edilir.
- 3) Topluluk içerisinde yer alan işletmelerin satışlar dışında gerçekleştirmiş olduğu faaliyetlerden dolayı oluşan faiz, kur farkı gibi gelir ve gider hesapları

da karşılıklı olacak şekilde elimine edilir. Amortismanına tabi sabit kıymet satışı olması halinde, bu satış işlemine ilişkin oluşan kar veya zararın ve varsa yeniden değerlendirme artış farklarının eliminasyona tabi tutulması gerekmektedir.

- 4) Konsolidasyon kapsamına giren bağlı ortaklıkların dönem net kâr veya zararından kaynaklı olarak konsolidasyona dahil olan ortaklıklar dışında kalan paylara denk olan kısım kadarı, konsolide net kâr veya zararın öncesinde “Ana Ortaklık Kâr veya Zarar” hesabı adı altında bir indirim veya artırım şeklinde gösterilmesi gerekmektedir.
- 5) Konsolide gelir tablolarının hazırlanması sırasında bağlı ortaklığın edinim tarihi ve elden çıkarıldığı iki tarih arasında geçen zaman diliminde yapılan işlemlerde dahil edilmelidir. Elden çıkarma durumu olması halinde, edinilen gelir ile bağlı ortaklığın aktif kısmında yer alan borçların indirilmesi neticesinde oluşan tutar arasındaki farkların konsolide gelir tablosu ile bağlantısı kurulmalıdır.
- 6) Konsolidasyona tabi tutulan ortaklıkların arasında faaliyet alanlarında çok farklılık olursa, gelir tablosu hazırlanırken farklılık arz eden faaliyet konuları da göz önünde bulundurulacak bir şekilde sınıflandırma yapılmalıdır. Fakat bu faaliyet konuları arasında ayırım yapılması mümkün değil ise, konsolide gelir tablosunun dipnot açıklama kısmında bunların faaliyet konularına ilişkin detaylı bilgilerin sunulması gerekmektedir.

Konsolide kâr ve zarar tablosu oluşturulurken izlenecek süreç aşağıda sıralanmaktadır (Şenyıldız, 2004: 20-21):

- 1) Konsolide kâr veya zarar tablosunu oluştururken ilk önce yapılması gereken grup içerisinde yer alan her bir işletmeye ait olan gelir tablolarını bir araya toplamak olmalıdır.
- 2) Gelir tabloları bir araya getirildikten sonra topluluk içerisinde bulunan ortaklıkların aralarında gerçekleştirmiş oldukları mal ve hizmet satışları yapılan toplama işleminden sonra gelir tablosunda yer alan “Brüt Satışlar” ve “Satışların Maliyeti” hesap kalemlerinden düşülmesi gerekir.
- 3) Grup içerisinde bulunan ortaklıkların aralarında yapmış oldukları mal alım ve satım işlemi sonucunda kâr veya zarar oluşabilmektedir. Kâr olması durumunda, stoklar hesap kaleminden düşülmesi gereklidir. Zarar durumunda

ise, stoklar hesap kalemine eklenerek satışların maliyeti hesabından düşülmesi gerekmektedir.

- 4) Grup içerisinde yer alan ortaklıkların gerçekleştirmiş oldukları faaliyetlerden dolayı oluşan gelir ve gider hesapları ilgili olduğu hesap ile karşılıklı bir şekilde eliminasyon işlemine tabi tutulmalıdır.
- 5) Konsolidasyona tabi tutulan ortaklıklara ait dönem kârı ve diğer yasal yükümlülük karşılıklarında yer alan toplam değer konsolide mali tablolarda da yer alan aynı hesap kalemlerinin değerini oluşturmaktadır.
- 6) Topluluk içerisinde bulunan her bir bağlı ortaklığın mali tablolarında yer alan dönem net kâr veya zarar toplamından grubun dışında kalan paylara denk gelen kısım kadarı, net konsolide gelir tablosunda yer alan “**Azınlık Payları Kâr veya Zarar**” hesap kaleminden düşülerek gösterilmesi gerekmektedir.

1.7.3. Konsolide Nakit Akış Tablosunun Düzenlenmesine İlişkin İlke ve Esaslar

Nakit akış tablosu, işletmenin belirli bir faaliyet dönemindeki nakit ve nakde eş değer varlıklarında oluşan değişimleri (artış ve azalışları) ve bu değişimlerin sebeplerini belirli bir çerçevede gruplandırarak sunumunun yapıldığı tablolar şeklinde tanımlanabilmektedir (Avcı,2018:33).

Konsolide nakit akış tablosu, belirli bir grup içerisinde yer alan işletmelerin nakit akış tablolarının belirli bir düzen çerçevesinde bir araya getirilerek gerekli eliminasyon işlemlerinin yapılması sonucunda oluşturulan tablolardır. Aslında bu tabloların oluşturulması ile amaçlanan grup içerisinde yer alan işletmelerin cari ve önceki dönem olmak üzere gerçekleştirmiş oldukları faaliyetlerden nakit ve nakde eş değer olan hesap kalemlerinde meydana gelen değişimlerin sebeplerini, hangi faaliyetlerden kaynaklandığını incelemeye çalışarak bu tablolardan yararlanmak isteyen gerek hissedar ve yöneticilere gerekse işletmeye kaynak sağlayan kredi kuruluşlarına bu tabloların sunulmasıdır (Kargın ve Aktaş, 2011: 2).

Nakit akış tablosu hazırlanırken uyulması gereken ilke ve esaslar TMS 7’ de yer almaktadır. Ayrıca TMS 1 standardı nakit akış tablosunu tam bir finansal tablolar seti içinde sayarak önemli mali tablolardan biri olduğuna değinilmiştir (Avcı,2018:33).

Nakit akış tablosu, diğer tablolardan farklı olarak tahakkuk esasına göre değil, tahsil esasına göre hazırlanmaktadır. Bu tablo tahsil esasına göre hazırlandığından dolayı kapsamlı gelir tablosunda yer alan dönem kârından farklı bir kâr oluşması kaçınılmaz

bir durumdur (Özerhan ve Yanık, 2010:66). Kapsamlı gelir tablosunda yer almasına rağmen nakit girişi sağlamayan gelirler ile nakit çıkışı gerektirmeyen giderler nakit esasına uygun olacak bir şekilde kâr ve zararın tespitinde dikkate alınmaz (Örten, Kaval ve Karapınar, 2017:69).

Nakit akış tablosunun temel unsuru olan nakit benzeri varlıklar, kısa vadeli yükümlülükleri yerine getirebilmek için elde tutulmaktadır. Herhangi bir varlığı nakit benzeri bir varlık olarak ifade edebilmek için nakde çevrilebilmesi ve değerinde oluşabilecek değişim riskinin de önemsiz düzeyde olması gereklidir. TMS 7' ye göre nakit benzeri varlıklar, herhangi bir yatırımın edinim tarihinden başlamak üzere 3 ay ya da daha kısa bir vadeye sahip olan yatırımlar olarak tanımlanmaktadır (TMS 7, Md. 7).

Nakit akış tablosunda, nakit ve nakit benzeri varlıkları oluşturan döneme ait hesap kalemlerinin arasında gerçekleşen hareketler; esas faaliyet, yatırım faaliyeti ve finansman faaliyetleri şeklinde sınıflandırılmakta ve raporlanmaktadır (TMS 7, Md. 10).

Nakit akış tablosunda işletmelerin gerçekleştirmiş oldukları tek bir işlem, farklı şekillerde sınıflandırılan nakit akışlarını da içerdiği durumlar söz konusu olabilmektedir. Bu duruma örnek olarak; işletmenin bir kredi geri ödemesi olması durumunda faiz gideri esas faaliyet olarak, ana para ödemesi ise finansman faaliyeti şeklinde sınıflandırılacaktır (TMS 7, Md. 12).

Nakit akış tablosunu hazırlamanın faydaları aşağıda sıralanmaktadır (Erdun,2017: 126-127).

- 1) Nakit akış tabloları işletmelerin gelecekte oluşturacakları nakit kapasitesi hakkında bilgi sunmaktadır.
- 2) Nakit akış tabloları işletmelerin borç ve yükümlülüklerini ve diğer ödemelerini yerine getirme kabiliyetleri hakkında bilgi edinilmesini sağlamaktadır.
- 3) Nakit akış tablolarının en önemli faydası net kâr ve işletmenin gerçekleştirmiş olduğu faaliyetler neticesinde oluşan nakit arasındaki farkın sebepleri hakkında bilgi sunmasıdır.
- 4) Nakit akış tabloları işletmenin yatırım ve finansman faaliyetlerine dair bilgi almak isteyen kişi ve kurumlara da nakit akışı hakkında bilgi sunmaktadır.

1.7.4. Konsolide Öz Kaynaklar Değişim Tablosunun Düzenlenmesine İlişkin İlke ve Esaslar

Öz kaynaklar değişim tablosu, öz kaynaklarda oluşabilecek herhangi bir değişimi izleyerek, bunlar hakkında gerekli analiz ve yorumlamanın yapılmasına imkân tanıyarak finansal tablo kullanıcılarına işletme hakkında kapsamlı bilgi vermeyi amaçlayan tablolar olarak tanımlanabilmektedir (Karapınar ve Zaif, 2016:223). Bu tablonun amacı bir işletmenin belirli bir raporlama dönemine ait öz kaynak hesap kalemlerinde oluşan değişimleri gösterebilmektir.

Öz kaynaklar değişim tablosu, cari ve önceki döneme ait verileri içerecek şekilde hazırlanmaktadır (Avcı,2018:34). Diğer bir ifade ile öz kaynaklar değişim tablosu, işletmenin birbirini takip eden iki faaliyet dönemine ilişkin konsolide finansal durum tablosundan faydalanır (Güvemli,1993:38). Öz kaynaklar değişim tablosu, finansal durum tablosu ve kapsamlı gelir tablosu arasında bir nevi köprü işlevi görmektedir (Avcı,2018:35).

Öz kaynaklar değişim tablosu aşağıdaki bilgileri kapsamaktadır (TMS 1, Md. 106):

- 1) Ana ortaklığın sahiplerine ve kontrol gücü olmayan paylarına (azınlık paylarına) ilişkin toplam tutarları ayrı olarak gösteren, döneme ilişkin toplam kapsamlı gelir;
- 2) Her bir öz kaynak bileşeni için, TMS 8'e göre muhasebeleştirilen, geçmişe yönelik uygulama veya geçmişe yönelik düzeltmelerin etkileri,
- 3) Aşağıdakilerden kaynaklanan değişiklikler (asgari olarak) ayrı olarak açıklanmak suretiyle, her bir özkaynak bileşeninin dönem başı ve dönem sonundaki defter değeri arasındaki mutabakat,
  - i) Kâr veya zarar,
  - ii) Diğer kapsamlı gelir
  - iii) Ortakların yaptığı katkılar ve ortaklara yapılan dağıtımlar ile kontrolün kaybına neden olmayacak şekilde bağlı ortaklıktaki ortaklık paylarında meydana gelen değişiklikler ayrı olarak gösterilmek suretiyle, işletmenin ortaklarıyla gerçekleştirdiği ve ortakların ortaklık sıfatıyla taraf olduğu işlemler.

1.7.5. Konsolide Finansal Tablo Dipnotlarına İlişkin Açıklamalar

Konsolide finansal tabloların dipnotlarında öncelikle gruba ilişkin genel bilgiler yer alır. Özellikle grubun faaliyet konusu, organizasyon yapısı ve diğer mali tabloların sunumuna ait bilgilere yer verilir. Bunlara ek olarak uygulanan muhasebe politikaları, raporlama standartları, konsolidasyon yöntem ve tekniklerine ait bilgilerin özeti yapılır (Kaya,2011:47).

Dipnotlarda; borçlanma sözleşmeleri, faiz koşulları, tanınan imtiyazlar, kira sözleşmeleri hakkında bilgiler, temettü dağıtım gibi önemli nitelikteki kısıtlamalar, garantiler, şarta bağlı olan yükümlülükler, varlıklar ve bilançoya yansıtılmayan finansal taahhütler hakkında bilgi, işletme de yer alan ortalama personel sayısı ve maaş planı hakkında ayrıntılar/ hazırlanma şekil ve esasları içerecek şekilde bilgilere yer verilmelidir (Akgün,2013:14).

TMS ve TFRS için yapılması gerekli olan düzeltme işlemlerinin standartlara geçmeden önce uygulanan muhasebe politikalarına göre hazırlanan tabloların bu standartlara geçilmesi ile birlikte bunun açıkça belirtilmesi gerekir. Ayrıca bu standartlar ile uyumlu olması adına yapılacak düzeltme işlemlerinin de dipnot kısmında açıklanması gerekmektedir. Bahsi geçen düzeltme işlemlerinin sayısal karşılıklarının gösterilme zorunluluğu yoktur (TFRS-1, Md. 22).

Türkiye Muhasebe Standartlarına göre finansal tablolarını hazırlayan bir işletme raporlamalarını yaparken bu durumu dipnot kısmında açıkça belirtir. Mali tabloları TFRS'lerde yer alan ilke ve esaslar ile uyumlu değilse, hazırlanan mali tablolarının hangi kriterlere göre hazırlandığı ifade edilir (TMS-1, Md. 16).

Finansal tablolarda yer alan bir hesap kalemi, önemli bir nitelik arz etmediği durumlarda finansal tablolarda ya da dipnot kısmında bulunan diğer hesap kalemleri ile birleştirilebilir. Ayrıca bu hesap kaleminin ayrı olacak şekilde sunulmasını gerektiren durumlarda oluşabilmektedir (TMS-1, Md. 30).

Aşağıda konsolide finansal tabloların dipnotlarında yer alacak bilgiler sıralanmaktadır (Şenyıldız, 2004:21):

- 1) Grup içerisinde yer alan ortaklıkların unvanları, ikametgahı, sermaye tutarı ve bu tutarda yer alan ana ortaklık ve bağlı ortaklıkların payları,

- 2) Grupta yer alan ortaklıkların yapılarında önceki faaliyet dönemlerine ilişkin herhangi bir değişiklik olması gibi durumlar,
- 3) Gruba dahil olmayan bağlı ortaklıkların ana ortaklık payları ve borsa değerleri, bunlar yok ise de net defter değerine göre hesaplanmış değerini gösteren bilgiler ve konsolidasyon kapsamına dahil olmamasının sebepleri,
- 4) Tasfiye veya iflas gibi durumların olması halinde veya merkezlerinin yurt dışında olması gibi hallerde konsolide mali tabloların kapsamına giren ortaklıklar ve bu ortaklıklara ait bilgiler,
- 5) Konsolide finansal tablolar incelendiğinde uygulanan muhasebe politikalarında farklılık olması halinde bu durumun sebepleri ve parasal etkilerinin neler olduğu,
- 6) Konsolide finansal tablolar hazırlanırken kullanılan temel varsayımlar, teknik ve yöntemlere dair gerekli açıklamalar,
- 7) Ana ortaklık ve ona bağlı olan ortaklıkların hazırlayacakları konsolide tabloların hazırlanma tarihinden sonra meydana gelen ve açıklanması gerekli olan faaliyetlere ait bilgilere yer verilmesi,
- 8) Oylama açısından bakıldığında yarısından fazla güce sahip bulunmadığı gibi hallerde ana ortaklık ve ona bağlı ortaklıklar arasındaki ilişkinin içeriği hakkında bilgi sunulmalıdır. Ayrıca yine oylama gücü açısından yarısından fazlasına sahip bulunduğu ancak kontrol gücünün olmaması sebebiyle bağlı ortaklık durumunda olmayan işletme veya işletmelerin adı/adları,
- 9) Bağlı ortaklıklar arasında yabancı ortaklık olması halinde bu ortaklıkların mali tabloları TL' ye çevrilirken kullanılan yöntemlerin neler olduğuna ilişkin bilgilere yer verilmelidir. Ayrıca bu bağlı ortaklıkların edinilmesi ve satılması gibi durumların olması halinde, rapor verme döneminde mali durumuna etkilerinin neler olduğu, raporların sonuçlara ve önceki faaliyet dönemlerine ilişkin tutarlara etkilerinin neler olduğu,
- 10) Grup içerisinde yer alan çalışan personel sayısına ilişkin bilgiler,
- 11) Konsolide finansal tabloların hem doğru bir şekilde yorumlanabilmesi hem de açık ve anlaşılabilir olması adına açıklanması önem arz eden bilgilere yer verilmesi,
- 12) Konsolidasyon işlemleri öncesinde ana ortaklığın mali tablolarında bağlı ortaklıklara ait yapılan yatırımların muhasebeleştirilmesine ilişkin bilgiler.

İşletmelerin içinde bulunduğu ekonomik ve sosyal gelişmelerden dolayı muhasebe alanı da doğal olarak etkilenecektir. Daha öncesinde sayılan açıklamalara ek olarak da aşağıdaki sıralanan maddelerinde dipnot kısmında yapılması bu tablolardan yararlanacak kişi ve gruplara faydalı olacaktır (Örten, Kaval ve Karapınar, 2017:17):

- Finansal risk yönetiminin amaçları ve araçları,
- Geleceğe yönelik tahminler,
- Durdurulan faaliyetlere dair kapsamlı bilgi,
- Bölümlere göre raporlama

Sayılan bu durumların da dipnotlar kısmında açıklanması ile işletmelerin içinde bulunduğu faaliyetlerin taşıdığı riskler hakkında finansal tablo kullanıcılarına detaylı bir şekilde aktarılması amaçlanmaktadır. Bu durum, “yakın zamana kadar finansal tablo ve eklerinde yer almayan, işletmenin geleceği ile ilgili belirsizliklere dikkat çekme olanağı sağlayan yeni bir bilgi platformudur” (Örten, Kaval ve Karapınar, 2017: 18).

Dipnot kısmında, işletmeye ait sayısal ayrıntılara da yer verilmektedir. Fakat daha çok açıklayıcı nitelikte bilgiler yer almaktadır. Aslında dipnotlar kısmının konsolide mali tabloları tamamlayıcı bir özelliği bulunmaktadır (Erdun,2017:133).

1.8. Konsolide Finansal Tablolar ile İlişkili Standartlar

Konsolide finansal tablolar ile ilişkili olan muhasebe standartlarıyla ilgili çalışmaların başlangıcına bakıldığında 1960’lı yıllara kadar uzandığı görülmektedir. Bu standartların oluşturulmasına ilişkin tartışmalar olmakla birlikte 1972 yılında ilk defa Sydney’de gerçekleştirilen 10. Uluslararası Muhasebeciler Kongresinde standartların örgütsel olarak bir araya gelecek şekilde bir bütün halinde uygulanılmasına ilişkin bir karar alınmıştır (Avcı, 2018:44).

Uluslararası muhasebe ve finansal raporlama standartlarının oluşturulmasında birbirinden farklı kuruluşların çalışmaları bulunmaktadır. Bu kuruluşlar ise, International Accounting Standards Committee – IASC (Uluslararası Muhasebe Standartları Komitesi), International Accounting Standards Board – IASB (Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu) ve International Federation of Accountants – IFAC (Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu) hem muhasebe

standartlarının oluşturulmasında hem de muhtemel herhangi bir muhasebe sorununun olması halinde çözüm üretilmesi ve bu çözümlerin de uluslararası bir boyutta ele alınması amacıyla 1981 yılında bu kuruluşlar tam yetkili olmak üzere aralarında anlaşma sağlamışlardır. Sonrasında Türkiye Muhasebe Uzmanları Derneği (TMUD) ve Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB) IASB' ye üye olmuştur. Konsolide finansal tablolarla aralarında ilişki bulunan standartları özetlemek gerekirse 2000'li yılların başına kadar IASC tarafından uluslararası standartlar ile ilgili çalışmalar yürütülmüştür. 2000'li yıllardan sonra standartlar ile ilgili yapılan faaliyetlere ise IASB tarafından başlanarak, 1 Nisan 2001 tarihinden itibaren yapılacak çalışmalarda IASC' den tamamını devralarak faaliyetlerini sürdürmüştür. Ayrıca IASC tarafından, IAS (Uluslararası Muhasebe Standartları) adı altında oluşturulan bu standartlar, IASB tarafından ise IFRS (Uluslararası Finansal Raporlama Standartları) adı altında da yayın çalışmalarına başlamıştır (Avcı, 2018:44-45).

Uluslararası Muhasebe Standartları, Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunun (TMSK) aracılığı ile bu standartların Türkçe'ye çevirilerinin yapılarak uygulamaya başlanmasına dair karar alınmıştır. Standartların kullanılmasına ise 1 Ocak 2013 tarihinde kabul edilen Yeni Türk Ticaret Kanun'unun kabul edilmesiyle beraberinde yapılan bu düzenleme bütün işletmeler için bir zorunluluk haline gelmiştir. Sonrasında Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun (KGK) kurulması ile birlikte de TMSK' nin yürütmüş olduğu muhasebe ve finansal raporlama standartlarına ilişkin olan faaliyetlerini devretmiştir (Avcı, 2018:45).

Çalışmamızda konsolide finansal tabloların hazırlanmasında ve sunumunda ilişkili olan standartlar kısaca açıklanacaktır. Bu standartlar günümüzde Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulunun TMS ve TFRS kapsamında yayınlamakta olduğu standartlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

1.8.1. TMS 1: Finansal Tabloların Sunuluşu

Bu standardın amacı; işletmeye ait olan finansal tabloların diğer işletmelerin de finansal tabloları ile karşılaştırılmasını sağlamak amacıyla işletme için gerekli olan temel unsurları açıklamaktır (TMS-1, Md.1). Bu standart işletmenin finansal durumu, faaliyetleri, nakit akışı gibi durumlara ilişkin olarak düzenlenecek tablolardan faydalanmak isteyen finansal tablo kullanıcılarının karar almasına yardımcı olacak bir

şekilde sunulmasını sağlamaktır. Kısacası bu standardın amacı, finansal tabloların sunumuna ilişkin genel ilke ve esasları ve bunların içeriğine dair hususları düzenlemektir.

Finansal tablolar, niteliklerine göre çeşitli sınıflar altında bir araya getirilen birden fazla sayıda işlem ve faaliyetlerin sonucunda oluşurlar. Bu tabloların bir araya getirilmesiyle belirli gruplar halinde sınıflandırma işlemleri yapılarak son aşamaya gelinmekte ve özet bir şekilde verilerin sunumu gerçekleştirilmektedir. Ayrıca finansal tabloların sunumunda yer alan hesap kalemleri tek başına önem arz etmiyorsa, bu hesap kalemine bu tablolarda ya da dipnot kısmında ayrıca yer verilmesi gereklidir (TMS-1, Md.30). Aslında bu tablolar ile amaçlanan, belirli bir işlem zincirinden geçirilen işlem ve olayların ilgili bulunduğu hesap grubu adı altında bir araya getirerek anlamlı bir sunum oluşturmaktır. Birleştirilmiş verilerin sınıflandırılmış bir şekilde sunumunun yapılmış hali ise bu sürecin son aşamasını ifade etmektedir.

Finansal tablolar, işletmenin faaliyetleri, finansal durumu ve nakit akışını gerçeğe uygun bir şekilde sunmaktadır. Gerçeğe uygun sunum ise, işletmenin gerçekleştirmiş olduğu işlem ve olayların etkilerinin; varlıklara, kaynaklara, gelir ve giderlere ilişkin olarak Finansal Raporlamaya İlişkin Kavramsal Çerçeve'de yapılan hem tanımlara hem de finansal tablolarda yer verilen sınırlara uygun bir şekilde gösterilmesini gerektirmektedir (TMS-1, Md.15).

İşletme yönetimi, işletmenin sürekliliği ilkesi gereği kesilmeden devam eden işletme faaliyetlerini, en az on iki ay gibi bir süreci kapsayacak şekilde raporlamak ve paydaşlarına bilgi vermek zorundadır. Ayrıca karşılaştırmaya imkân vermek amacıyla bu finansal tablolar önceki dönem ve cari dönem olmak üzere en az iki dönem verilerini kapsar. (TMS-1, Md.38A).

Tam bir finansal tablolar seti aşağıdakilerden oluşmaktadır (TMS-1, Md. 10):

Döneme ait,

- Döneme sonuna ait finansal durum tablosu,
- Döneme ait kâr veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosu,
- Döneme ait öz kaynak değişim tablosu,
- Döneme ait nakit akış tablosu,
- Dipnotlar,

- Karşılaştırmalı Finansal Durum Tablosu (Dönem Başı Bilanço).

Tam bir set finansal tablolar genel amaçlı finansal tablolar olarak ifade edilmektedir. İşletme, finansal tabloların sunulduğu ile ilgili olarak yer verilmesi zorunlu olan açıklamalar ile sınırlı kalmamalı ve alınacak finansal kararlarda önemlilik arz edecek nitelikte olabilecek diğer açıklamalara da finansal tablolarda yer vermelidir.

1.8.2. TMS 27: Bireysel Finansal Tablolar

Bu standardın amacı; bağlı ortaklıklar, iştirakler ve iş ortaklıklarına yönelik olarak yapılan yatırımlara ilişkin bireysel tablolar hazırlanırken temel olarak uyulması gerekli olan muhasebe ilke ve esaslarına ilişkin yükümlülüklerin düzenlenmesidir (TMS-27, Md.1). İşletmeler bu standardı kendi isteğiyle veya mevzuat gereğince bireysel finansal tablo hazırladıkları durumlarda muhasebeleştirme işlemlerini yaparken dikkate alırlar. Ayrıca bireysel finansal tablolar, TFRS’de yer alan hükümlere göre uyumlu olacak şekilde hazırlanan finansal tablolar düzenlenirken uygulanmalıdır.

Bu standartta yer alan ilkeler göz önünde bulundurularak bağlı ortaklıklarda, iştiraklerde ve iş ortaklıklarındaki yatırımlarda maliyet esasına göre finansal tablolar düzenlenirken, TFRS 9 Finansal Araçlar Standardı ve TMS 28 İştiraklerdeki ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar Standardı kapsamında yer alan finansal tablolar öz kaynak yöntemini esas alacak şekilde düzenlenecektir (TMS-27, Md.4).

TMS 27 numaralı standart gereğince, bireysel finansal tablolarda iki durum söz konusudur. Bunlardan birincisi, özkaynak yönetiminin kullanıldığı finansal tablolar ve ikincisi ise konsolide finansal tablolardır (Örten, Kaval ve Karapınar, 2017: 381-382).

Bir bağlı ortaklık, iş ortaklığı veya iştirakin temettü dağıtım kararı alması halinde, alınan bu kararın bireysel finansal tablolara yansıtılması gerekmektedir. İşletmenin öz kaynak yöntemini uygulamayı seçmediği hallerde meydana gelen temettü miktarı, kâr ya da zarar olarak finansal tablolara yansıtacaktır. Öz kaynak yöntemini seçtiği hallerde ise, oluşan temettü miktarı kadar yatırımın defter değerinde azalma meydana gelecektir. Oluşan bu durum ise finansal tablolara yansıtacaktır (TMS-27, Md.12).

TFRS 10 numaralı standartta yer alan ilgili maddelerdeki koşulları taşıması nedeniyle; konsolide finansal tabloları hazırlama zorunluluğu olmayan bir ana ortaklık, bireysel finansal tablolar düzenlediğinde, hazırladığı bu tablolarda aşağıdaki açıklamalarda bulunmaktadır (TMS-27, Md.16):

- 1) Finansal tabloların bireysel finansal tablo olduğu, konsolide finansal tabloların ise TFRS 10 numaralı standartta yer alan muafiyetler sebebiyle düzenlenmediğine dair bilgisi ile kamuya açıklanmak üzere TFRS'lere uygun olacak bir şekilde konsolide finansal tablolarını düzenleyen işletmenin adı ve faaliyetini sürdürdüğü esas yeri (farklı olması halinde bir şirket olarak oluştđu ülke) ve konsolide finansal tabloların elde edilebileceği adrese ait bilgiler,
- 2) Önemli bağlı ortaklık, iş ortaklığı ve iştirak yatırımlarının listesine ilişkin açıklamalara yer verilmelidir. Ayrıca bu liste aşağıda sıralanan bilgileri de kapsamalıdır:
  - a) Yatırım yapılan işletme adı,
  - b) İşletmenin faaliyetini sürdürdüğü esas yer (bu yerde farklılık olması halinde şirket olarak kurulduğu ülke),
  - c) İşletmedeki sahiplik oranı ve oy hakkı oranının sahiplik oranından farklı olması halinde oy hakkı oranına ilişkin bilgiler yer almalıdır.

Konsolide finansal tablo hazırlamakla birlikte bu tablolara ek olarak bireysel finansal tablo düzenleyen işletmeler aşağıdaki açıklamalarda bulunmaktadır (TMS-27, Md.17):

- 1) Finansal tabloların bireysel finansal tablo olduğu ve bu tabloların kanunen düzenlenmesinde zorunluluk olmadığı durumlardaki nedenini,
- 2) Önemli bağlı ortaklık, iş ortaklığı ve iştirak yatırımlarının listesine ilişkin açıklamalara yer verilmelidir. Ayrıca bu liste aşağıda sıralanan bilgileri de kapsamalıdır:
  - a) Yatırım yapılan işletme adı,
  - b) İşletmenin faaliyetini sürdürdüğü esas yer (bu yerde farklılık olması halinde şirket olarak kurulduğu ülke),
  - c) İşletmedeki sahiplik oranı ve oy hakkı oranının sahiplik oranından farklı olması halinde oy hakkı oranına ilişkin bilgiler yer almalıdır.

Müşterek kontrol gücü veya yatırımda bulunulan işletme üzerinde önemli etkiye sahip olan bir yatırımcı, işletmenin düzenlediği bireysel finansal tabloları TFRS 10, TFRS 11 veya TMS 28 numaralı standartlar çerçevesinde kendi finansal tablolarında belirtmelidir (TMS-27, Md.17).

1.8.3. TMS 28: İştiraklerdeki ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar

Bu standardın amacı, iştiraklere yapılan yatırımların muhasebeleştirilmesini tanımlayarak bu iştirak ve iş ortaklıklarına yapılan yatırımların muhasebeleştirilmesi hususunda öz kaynak yöntemini esas alarak hazırlanmasına ilişkin yükümlülükleri ortaya koymaktır (TMS-28, Md.1). Bu standartta yer alan ilke ve esaslar gereğince, yatırımda bulunulan işletmeyi müşterek bir şekilde kontrol etmek ya da yatırımda bulunulan işletme üzerinde önemli sayılabilecek düzeyde bir etkisi bulunan bütün işletmeler tarafından uygulanacaktır (TMS-28, Md.2). Önemli etki kavramı, iştirak veya iş ortaklığı kapsamında değerlendirilen işletmelerde ön plana çıkmaktadır. Diğer bir ifade ile yatırım yapan işletmenin, müşterek kontrol gücüne sahip olması ve ayrıca bu işletme de önemli etkiye de sahip olması halinde ilgili standardı göz önünde bulundurarak uygulaması gerekmektedir.

Ortaklık payındaki değişiklikler kavramı ile ifade edilmek istenen, bir işletmenin iştirak ya da iş ortaklığında sahip olduğu ortaklık payı azalmasına rağmen halen iştirak veya iş ortaklığı olarak sınıflandırılmaya devam edilip edilmemesi durumudur. Daha önce diğer kapsamlı kâr hesabında muhasebeleştirilen kazanç veya kaybın ortaklık payında oluşan bu azalışa denk gelen kısmı, elden çıkarıldığında oluşan kazanç veya kayıp kâr ya da zarar hesabında yeniden sınıflandırma yapılması gerektiği durumlarda kâr ya da zarar hesabında da yeniden sınıflandırma yapılmalıdır (TMS-28, Md.25).

Bir işletmenin yaptığı iştirak veya iş ortaklığı yatırımının nitelik değiştirmesi halinde örneğin, iş ortaklığı yatırımının iştirake dönüşmesi veya iştirak yatırımının iş ortaklığına dönüşmesi gibi durumların olması halinde, herhangi bir değişikliğe gidilmesini gerektirecek bir durum yoktur. Böyle bir durumun gerçekleşmesi halinde öncesinde olduğu gibi aynı şekilde öz kaynak yöntemi uygulanacak ve arta kalan payın ise tekrardan ölçülmesine gerek olmayacaktır (TMS-28, Md.25).

Bir işletme, hisse senedi varantları, hisse-alım opsiyonu, adi hisse senedine çevrilebilir borç ya da öz kaynağa dayalı olan finansal araçlara ya da bunlara benzer bir şekilde kullanımında ya da dönüştürülmesi durumunda diğer başka bir işletmenin faaliyet politikası ve finansal politikalarıyla ilgili olarak o işletmeye ek bir oy gücü veren veya başka bir tarafın oy gücünü azaltan (potansiyel oy hakları) unsur ve araçlara sahip olabilmektedirler. Bahsi geçen bu araçların işletme üzerinde önemli bir etkiye sahip olup olmadığının değerlendirilmesinde öncelikle göz önünde bulundurulması gereken

husus, bu araçların kullanım koşulları ve sözleşmede yer alan hükümler dahil olacak şekilde diğer bütün faktörlerin de göz önünde bulundurulması gerekir. Ayrıca işletme yönetiminin yapılan bu yatırımdaki araçları kullanmasındaki istek ve becerisi de diğer faktörlerin yanı sıra göz önünde bulundurulması gerekmektedir (TMS-28, Md.7).

Bir işletmenin iştirakte veya iş ortaklığında olan yatırımı satış amaçlı elde tutulan bir sınıflandırma kriterine sahip olması durumunda, yatırımın tamamına veya bir kısmına TFRS 5’de yer alan hüküm ve esaslar uygulanacaktır. Ancak satış amaçlı elde tutulan sınıflandırmaya dahil olmayan iştirak veya iş ortaklığı yatırımından kalan kısım ise elden çıkarılana kadar öz kaynak yöntemi esas alınarak muhasebeleştirme yapılmalıdır. Elden çıkarma faaliyeti gerçekleştiğinde ise yatırımın kalan kısmının iştirak veya iş ortaklığı olarak aynı şekilde devam etmesi halinde öz kaynak yöntemi uygulanacaktır. Bunun dışında ise TFRS 9’da yer alan ilke ve esaslar göz önünde bulundurularak muhasebeleştirme yapılacaktır (TMS-28, Md.20).

Daha öncesinde satış amaçlı olarak elde tutulan finansal varlık sınıflandırması kapsamında değerlendirilen iştirak ya da iş ortaklığı yatırımının belirli bir kısmının bahsi geçen sınıflandırma esaslarını kaybetmesi halinde yatırım, satış amaçlı olarak sınıflandırıldığı tarihten başlamak üzere öz kaynak yöntemi göz önünde bulundurularak muhasebeleştirme işlem ve faaliyetleri yapılacaktır. Ancak satış amaçlı varlık olarak sınıflandırıldığı tarihten başlamak üzere geçen zaman dilimine ilişkin olarak oluşan bu durumun finansal tablolarda da dikkate alınmasıyla düzeltilmesi gerekmektedir (TMS-28, Md.21). Diğer bir ifade ile bu hisse senetlerini işletmeler, satılmaya hazır bir finansal varlık olacak şekilde sınıflandırmaya tabi tuttuğunda arada oluşabilmesi muhtemel olan değerlendirme farklarını da öz kaynak hesap grubunda yer alan finansal varlıklar değerlendirme farkları hesabı adı altında sermaye yedeği olarak raporlama işlemleri yapılacaktır. Ayrıca önceki dönemlere ilişkin olarak hazırlanan finansal tablolarda, satış amaçlı elde tutulan varlıkların sınıflandırma tarihinden itibaren başlamak üzere gerekli düzeltme işlemlerinin yapılması gerekmektedir (Erdun,2017:81).

1.8.4. TFRS 3: İşletme Birleşmeleri

Bu standardın amacı, işletmenin finansal tablolarını raporlarken bir şirket birleşmesi ve bunun sebep olduğu etkilere ilişkin sağlanan bilginin ihtiyaca uygun, güvenilir ve karşılaştırılabilir olmasını sağlamak için gerekli olan ilke ve esasları ortaya koyarak

bunlara açıklık getirmektir. Bu amaca ulaşabilmek için gerekli olan hüküm ve esaslar ise aşağıda sıralanmaktadır (TFRS-3, Md.1):

- a) Edinen işletmenin finansal tablolarındaki tanımlanabilir varlık ve yükümlülüklerinin, azınlık paylarının nasıl bir şekilde muhasebeleştirileceğine ve ölçüleceğine ilişkin kullanacağı yöntem veya yöntemleri,
- b) İşletme birleşmesi neticesinde edinilecek olan şerefiyeyi veya pazarlıklı satın alma sonucunda oluşan kazancın ne şekilde bir ölçme işlemine tabi tutulacağı ve muhasebeleştirileceği,
- c) İşletme birleşmesinin finansal tablolar üzerindeki muhtemel etkilerini değerlendirebilmek için bu tabloları kullananlara hangi bilgilerin açıklanacağını nasıl belirledikleri.

TFRS 3 İşletme Birleşmeleri Standardı, işletme birleşmesi tanımına uygun olan işlem ve faaliyetlerde uygulanmaktadır. Aşağıda sıralanan durumlarda ise TFRS 3 numaralı standart uygulanmamaktadır (TFRS-3, Md.2):

- a) İş ortaklığı oluşturmak amacıyla ayrı ayrı işletmelerin bir araya gelerek oluşturdukları birleşmelerde,
- b) Ortak kontrole tabi olmasına rağmen birleşen teşebbüs veya işletmelerde,
- c) Faaliyet konusu aynı olan birden fazla işletmenin birleşmesi halinde,
- d) Sözleşmeyle birbirine bağlı olmasına rağmen aralarında ortaklık olmayan fakat raporlama yapmak amacıyla birbirinden ayrı olan işletmelerin bir araya gelerek oluşturdukları birleşmelerde.

Bir işletme, işletme birleşmelerinin tamamında satın alma yöntemini kullanır ve bunun gerektirdiği ilke ve esaslara göre de muhasebeleştirme işlemlerini yapmalıdır (TFRS-3, Md.4). Bu yöntemin uygulanması ise aşağıda sıralanan maddelerin yapılmasını gerektirmektedir (TFRS-3, Md.5):

- a) Edinen işletmenin tayin edilmesi,
- b) Birleşme işleminin gerçekleşeceği tarihin belirlenmesi,
- c) Edinilen tanımlanabilir varlıklar ve üstlenilen tanımlanabilir borçların, kontrol gücüne sahip olmayan azınlık paylarının finansal tablolarda gösterilmesi ve ölçülmesi,
- d) Şerefiye veyahut pazarlıklı satın alma yönteminin sonucunda ortaya çıkması muhtemel olan kârın muhasebeleştirilmesi ve ölçülmesi.

Edinen işletme, birleşme tarihinden itibaren edinilen işletmenin tanımlanabilir varlıkları, tanımlanabilir üstlenilen borçları ve azınlık paylarını (kontrol gücü olmayan paylar) şerefiyeden ayrı olacak bir şekilde finansal tablolarına alarak muhasebeleştirme işlemlerini yapacaktır (TFRS-3, Md.10).

Edinen işletmenin temel olarak muhasebeleştirme koşullarını uygularken daha önceki dönemlerinde edinilen işletme tarafından finansal tablolarında ayrı bir hesap kalemi olarak yer almayan yani muhasebeleştirilmeyen varlık ve borç kalemlerini kendine ait olan finansal tablolarında ayriyeten yer vermesi gerekebilir. Bu duruma örnek olarak edinilen işletmenin içsel olarak geliştirdiği ve bununla ilgili olan maliyetlerini giderleştirme yoluna gittiği için de finansal tablolarında gider olarak kaydedilen; marka, patent, isim veya müşteri ilişkileri gibi işletmenin maddi olmayan duran varlıkları edinen işletme tarafından ilgili standartta yer alan ilke ve esaslar göz önünde bulundurularak muhasebeleştirilecektir (TFRS-3, Md.13).

Edinen işletme, tanımlanabilir varlık ve borçlarını birleşme tarihindeki gerçeğe uygun değerlerini göz önünde bulundurarak ölçecektir (TFRS-3, Md.18). Edinen işletme, işletme birleşmelerinde edinilen işletmedeki mevcut ortaklık payı ve tasfiye olması halinde de işletmenin net varlıkları üzerindeki azınlık payı unsurlarını (kontrol gücü olmayan payları), birleşme tarihini dikkate alarak iki tane ölçme yöntemi ile ölçme işlemine tabi tutmaktadır. Bu ölçüm yöntemleri ise, gerçeğe uygun değer yöntemi ve mevcut ortaklık araçlarının, edinilen işletmenin net tanımlanabilir varlıklarının muhasebeleştirilen tutarlarındaki orantılı payı üzerinden ölçüm yöntemidir. Ayrıca kontrol gücüne sahip olmayan azınlık paylarına ilişkin diğer tüm unsurlar, TMS ve TFRS' de diğer başka bir ölçüm esası gerekli olmadıkça söz konusu olan unsurların birleşme tarihindeki gerçeğe uygun değeri göz önünde bulundurularak ölçülmektedir (TFRS-3, Md.19).

Edinen ve edinilen işletmenin sadece öz kaynak paylarında değişiklik yapılan bir birleşmede, edinilen işletmenin özkaynak payının birleşmenin yapıldığı tarihteki gerçeğe uygun değeri edinen işletmenin bu birleşme tarihindeki gerçeğe uygun değerinden ölçüm açısından daha güvenilir ve doğru sonuçlar edinilerek ölçülmesini sağlayabilir. Bu durumda edinen işletme, transfer yapılan öz kaynak paylarının işletme birleşmesinin gerçekleştiği tarihteki gerçeğe uygun değerinin yerine aynı şekilde o işletmenin öz kaynak paylarının birleşmenin gerçekleştiği tarihteki gerçeğe uygun

değerini göz önünde bulundurarak belirleyecektir. Gerçekleştirilen işletme birleşmesinde herhangi bir bedelin transfer edilemediği durumlarda şerefiye bedelini tespit etmek için edinen işletme, transfer edilen bedel yerine birleşmenin gerçekleştiği tarihteki gerçeğe uygun değeri dikkate almalıdır (TFRS-3, Md.33).

1.8.5. TFRS 10: Konsolide Finansal Tablolar

Konsolide finansal tablolar, belirli bir grup içerisinde yer alan ana ortaklık ve ona bağlı ortaklıkların varlık ve borçlarını, öz kaynaklarını, gelir ve giderlerini, nakit akışlarını sanki tek bir işletmeninmiş gibi raporlanarak sunumunun yapıldığı tablolar olarak tanımlanmaktadır (Başaran 2012: 4-5).

Bu standardın amacı, bir işletmenin bir veya daha fazla işletmeyi kontrol etmesi halinde düzenlenmesi gerekli olan konsolide finansal tabloların hazırlanmasına ve sunumuna ilişkin olarak uyulması gerekli olan temel finansal raporlama ilke ve esaslarını belirleyebilmektir (TFRS-10, Md.1). Bu amaca ulaşabilmek için gerekli olan hüküm ve esaslar, aşağıda sıralanmaktadır (TFRS-10, Md.2):

- a) Bir ya da daha fazla bağlı ortaklık durumundaki işletmeyi kontrol eden ana ortaklığın konsolide finansal tablolar düzenlemesi zorunlu kılınmaktadır.
- b) Kontrol ilkesini tanımlamakla birlikte bu ilkeye açıklık getirmekte ve bu ilkenin konsolidasyonun bir dayanağı olduğunu belirtmektedir.
- c) Kontrol ilkesinin uygulanmasına ilişkin olarak yatırım yapan işletmenin yatırımda bulunduğu işletme üzerinde kontrol gücünün olup olmadığını, bu kontrolün tespiti, nasıl ve ne şekilde uygulanması gerektiğini belirtmektedir.
- d) Konsolide finansal tablolar düzenlenirken uyulması gereken temel muhasebeleştirme hüküm ve esaslarının düzenlenmesini sağlamak.
- e) Yatırım işletmesini tanımlamakla birlikte bu işletmelerin belirli olan bağlı ortaklıklarının konsolide edilmesine dair istisnaları belirlemektedir.

Bir işletme, ana ortaklık niteliğine sahip olması halinde konsolide finansal tablo hazırlaması bir zorunluluktur. Ancak aşağıda sıralanan koşulların hepsini birden karşılayan bir ana ortaklığın konsolide finansal tablo sunma zorunluluğu bulunmamaktadır (Erdun,2017:85):

- a) Ana ortaklığın diğer başka bir işletmenin kısmen veya tamamen bağlı ortaklığı konumuna sahip olması ve oy hakkına sahip olmayan ortaklarda dahil diğer

bütün ortaklara ana ortaklığın konsolide finansal tablo sunmayacağına bildirilmesi ve ortaklarında bu bildirimde itiraz etmemesi,

- b) Ana ortaklığın borçlanma araçlarının veya öz kaynağa dayalı finansal araçlarının kamuya açık olan bir piyasada işlem görmemiş olması,
- c) Ana ortaklığın, sahip olduğu herhangi bir finansal aracının kamuya açık olan bir piyasadaki kurum veya otoriteye finansal tablolarını vermek amacıyla başvuru yapmış olmaması veya herhangi bir başvuruda bulunma sürecine dahil olmaması,
- d) Ana ortaklığın, kamunun kullanım alanına açık ve bu TFRS’de yer alan hükümler gereğince gerçeğe uygun değer farkı kâr veya zarara yansıtılarak ölçülmesi veya konsolidasyonu yapılan bağlı ortaklıkların TFRS’de yer alan esaslara uygun olacak şekilde finansal tablolarını hazırlıyor olmaları.

Bir ana ortaklık eğer başka bir ana ortaklığın bağlı ortaklığı durumunda ise bu halde konsolide finansal tablo sunmak gibi bir zorunluluğu bulunmamaktadır (Erdun,2017:85). Ayrıca yatırım işletmeleri açısından bakıldığında ise bu tarz işletmeler bağlı ortaklık niteliğine sahip olan işletmelerini konsolidasyon kapsamına dahil etmemekte ve diğer başka bir işletmenin kontrol gücüne sahip olduğunda ise TFRS 3 İşletme Birleşmeleri Standardını uygulamamaktadır. Bu standart yerine, TFRS 9 Finansal Araçlar Standardına uygun olacak bir şekilde gerçeğe uygun değer farkını kâr veya zarara yansıtarak ölçmektedirler. Açıkladığımız bu durumun istisnası ise, yatırım işletmesinin, kendisinin bir yatırım işletmesi olmaması ve ana amacının da yatırımla alakalı olarak bu işletmeye hizmet sağlamayı amaçlayan bağlı ortaklığa sahip olunmasıdır. Böyle bir durumda işletme öncelikle bu bağlı ortaklığı konsolidasyon sürecine dahil etmeli ve böyle bir bağlı ortaklık ediniminde ise, TFRS 3 numaralı standartta yer alan hüküm ve esasları uygulaması gerekmektedir. Yatırım işletmesi olarak nitelendiremeyeceğimiz bir ana ortaklık ise, yatırım işletmesi statüsünde olan bağlı ortaklıkları vasıtasıyla kontrolünde bulunan işletmeler dahil olacak şekilde diğer kontrolündeki işletmelerin tamamını konsolide edecektir (TFRS-10, Md.31-32).

Aşağıda konsolidasyon kapsamına dahil edilebilecek işletmeler sıralanmaktadır (Avcı,2018:51):

- a) Ana ortaklık niteliğindeki ortaklıklar,
- b) Bağlı ortaklıklar (%50 oranından fazla iştirake sahip olan ortaklıklar),

- c) Müşterek ortaklıklar (%50 oranında iştirake sahip olan ortaklıklar),
- d) İştirakler (%20 oranından yüksek ve %50 oranından az iştirake sahip olan ortaklıklar).

Yatırımı yapan işletmenin yatırım yaptığı işletme üzerinde kontrol gücünün olup olmadığına ve konsolidasyon sürecine dahil edilip edilmeyeceğine ilişkin olarak bazı hususlara dikkat etmek gerekmektedir. Bu hususların en başında ön plana çıkan faktör ise kontrol, güç ve getiri kavramlarının tespitidir (Erdun,2017:86).

Güç Kavramı: Yatırımda bulunan işletmenin yatırım yaptığı işletme üzerindeki faaliyetlerini yönetmesi, ayrıca yapılan yatırımlar üzerinde de ayrı bir güce sahip olduğunu kabul ettiği durumu açıklayan kavramdır (Avcı,2018:52). TFRS 10 numaralı standartta yapılan tanıma göre ise güç kavramı, işletmenin hali hazırdaki faaliyetlerinin yönetilebilmesinde imkân tanıyan haklar olarak tanımlanmaktadır (TFRS-10, EK A).

Getiri Kavramı: Ana ortaklığın yatırımda bulunduğu işletmenin faaliyetlerinden sağlamış olduğu getiriye yatırımda bulunduğu işletmenin finansal oranlarına bakarak bu oranlarda oluşabilmesi muhtemel değişken getirileri de göz önünde bulundurarak bu getiriler üzerinde hak sahibi olabilmesidir. Oluşabilecek olan bu getiriler ise artı veya eksi değer olabileceği gibi aynı zamanda ikisinin de birden hem artı hem de eksi değerde olabilmesini açıklayan kavramdır (Avcı,2018:53).

Yatırımcı bir işletmenin yatırım yaptığı bir işletme üzerinde kontrol gücüne sahip olup olmadığına tespit edilmesinde çeşitli göstergeler vardır. Bu göstergeler, yatırım yapılan işletmeyle ilgili olacak şekilde aşağıdaki gibi sıralanabilmektedir (TFRS-10, Md. B19):

- a) Yatırım yapılan işletmenin faaliyetlerini yönetme imkanına sahip olan kilit yönetici personeli, yatırımcı işletmenin mevcut veya eski personelidir.
- b) Yatırımda bulunduğumuz işletmenin gerçekleştirmiş olduğu faaliyetlerin önemli bir bölümünün finansmanı yatırımcı işletme adına yapılmaktadır.
- c) Yatırımda bulunan işletme, yatırım yaptığı işletmenin borçlarının büyük bir bölümüne kefildir.
- d) Yatırımda bulunan işletmenin kritik düzeyde nitelendirilebilecek olan hizmetleri yatırımcı işletme tarafından sağlanmaktadır. Örneğin, teknoloji, malzemeler veya hammaddeler olarak sıralanabilmektedir.

- e) Yatırımda bulunan işletme açısından kritik düzeyde nitelendirilebilecek şeyler örneğin, lisans veya marka değeri gibi varlıklar kontrol edilebilmektedir.
- f) Kilit yönetici personel açısından yatırım yapılan işletme yatırımcı olan işletmeden bir nevi destek almaktadır.
- g) Yatırım yapılan işletme faaliyetlerinin büyük kısmı yatırımcı işletmeye bağımlı olarak yürütülmektedir.
- h) Yatırımcı işletme, elde edilen getirilere karşı sahiplik düzeyi veya oy hakkı gibi haklardan orantısız bir şekilde daha yüksek almaktadır.
- i) İşletmenin gerçekleştirdiği faaliyetlerin büyük bir kısmında yatırım yapan işletme bir nevi finansör görevi görmektedir.

TFSR 10 numaralı standartta konsolidasyon faaliyetlerine ilişkin olarak değinilen önemli bazı bilgiler aşağıda sıralanmaktadır (TFRS-10, Md. B86):

- a) Ana ortaklık ve ona bağlı ortaklıkların varlık, yükümlülük, öz kaynak, gelir ve giderler, nakış akışları gibi benzeri nitelikte olan hesap kalemleri birleştirilmektedir.
- b) Ana ortaklığın bağlı ortaklıklarındaki yatırımlarında olan defter değeri ve yine bağlı ortaklıklarında olan öz kaynaklarından ana ortaklığın payına düşen tutarlar karşılıklı olarak eliminasyon işlemine tabi tutulacaktır.
- c) Grup içi işletmelerin kendi aralarında gerçekleştirmiş oldukları işlemlerden dolayı olan öz kaynak, gelir ve gider, nakit akışları, grup içi varlık ve borçlarla ilgili olarak gerçekleştirilen bütün işlemler elimine edilmektedir. Ayrıca grup içinde oluşan zararlar ise konsolide finansal tablolara yansıtılarak oluşan değer düşüklüğünü gösterecektir. Benzer şekilde grup içi işlemlerden kaynaklı olarak oluşan kâr veya zararın eliminasyonu esnasında oluşan geçici farklar TMS 12 Gelir Vergileri Standardında yer alan hüküm ve esaslar gereğince uygulanmaktadır.

Yatırım yapılan işletme üzerinde herhangi bir potansiyel oy hakkı olması durumunda, bu potansiyel oy hakları yatırım yapılan işletmenin bir nevi oy hakkı edinmesine imkân sağlayan bir hak olarak görülmektedir. Bu haklar aslında yatırımdaki faaliyetleri yönetmeye olanak sağlamaktadır. Asli oy hakları açısından bakıldığında ise bu hakları kullanırken özellikle herhangi bir hukuki engel veya mali nitelikte değerlendirilebilecek bir teşvik veya ceza gibi bir unsur olup olmadığına bakılmalıdır.

Ayrıca işletmenin önceki dönemlerinde oluşan bilinen veya ani bir şekilde olan herhangi bir gelişme ve bu gelişmede de bir rolü olmasa dahi yatırımda bulunan işletmenin yatırımda bulunduğu işletme üzerinde muhtemel bir güç kazanması veya kaybetmesi gibi bir duruma sebep olabilmektedir. Bu duruma örnek olarak, yatırımcı işletmenin yatırım yaptığı işletme üzerindeki kontrol gücünde herhangi bir sınırlama veya engel gibi bir durumu kısıtlayan hakların süresinin bitmesinden dolayı yatırımcı işletmenin yeniden bir güç elde edebilmesi gibi bir durum söz konusu olabilmektedir (TFRS-10, Md. B89-90).

Ana ortaklık, bağlı ortaklık üzerindeki kontrol gücünü kaybetmesi halinde aşağıda sıralanan işlemleri gerçekleştirmelidir (TFRS-10, Md. B98-99):

- a) Bağlı ortaklığın sahip olduğu varlık (şerefiye dahil) ve borçlar, kontrol gücünün kaybedildiği tarihteki defter değerleri dikkate alınarak bu değerler üzerinden finansal durum tablosu dışında bırakılmalıdır. Ayrıca eski olan bağlı ortaklık veya ortaklıkların azınlık paylarının da kontrol gücünün kaybedildiği tarihte yer alan defter değeri dikkate alınarak bu değerler üzerinden (diğer kapsamlı gelirin, söz konusu olan paylara karşı dağıtılabılır her türlü bileşenleri de dahil edilmek üzere) finansal durum tablosunun dışında bırakılmalıdır. Diğer bir ifadeyle yatırımda bulunan işletmenin kontrol gücünü kaybetmesi halinde eski bağlı ortaklığının üzerinde olan varlık ve kaynaklarını finansal durum tablosunun dışında bırakması gerekmektedir.
- b) İşletme, kontrol gücünün kaybedilmesine sebep olan koşul, işlem ve olaylardan elde etmiş olduğu bedeli gerçeğe uygun değeri dikkate alarak buna uygun bir şekilde muhasebeleştirme yoluna gitmelidir. Ayrıca bunlara ek olarak da işletme, kontrol gücünün kaybedilmesinden dolayı oluşan koşul, işlem ve olayların, bağlı ortaklığa ait olan hisselerinin ortaklara ortak olmaları sebebiyle dağıtımını içermesi halinde, yapılacak olan bu dağıtım da kontrol gücünün kaybedildiği tarihteki geçeğe uygun değeri göz önünde bulundurarak muhasebeleştirme yapılır. Öncesinde eski olan bağlı ortaklıkta devam eden herhangi bir yatırım varsa da burada kontrol gücünün kaybedildiği tarihte yer alan gerçeğe uygun değer dikkate alınarak muhasebeleştirme yoluna gidilmelidir. Burada ifade edilmek istenen şey yatırım yapan işletmenin kontrol gücünü kaybetmesi halinde eski olan bağlı ortaklığının üzerinde olan

varlık ve kaynaklarını finansal tablolara yansıtırken dikkate alması gereken durum gerçeğe uygun değer üzerinden yapılır.

- c) Ana ortaklık olarak nitelendirilebilecek olan işletme, bağlı ortaklıktaki kontrol gücünü kaybederse, bu bağlı ortaklıkla ilişkili olarak diğer kapsamlı gelirden muhasebeleştirilen tutarların tamamını, ilgili olan varlık ve borçlarını doğrudan bir şekilde elden çıkarması durumunda yapılması gerekli olan uygulama ise aynı usul ve esaslar çerçevesinde muhasebeleştirme yoluna gidilmesidir. Ayrıca burada yer alan tutarlar, kâr veya zararda tekrardan sınıflandırmaya tabi tutulabileceği gibi diğer TFRS'lerce de zorunlu olarak tutulması gerektiğinde ise doğrudan olarak dağıtılmamış kârlar hesabına aktarılabilir.
- d) Meydana gelen farklar ise kazanç ya da kayıp olarak ana ortaklığa ait olan ilgili kâr veya zararda muhasebeleştirme işlemleri yapılacaktır. Özetle yatırım yapan işletmenin yatırım yaptığı işletme üzerindeki kontrolüne bağlı olarak burada oluşan kâr veya zararı muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

Muhasebeleştirme ve ölçüm işlemlerinde öncelikle kontrol gücünün olup olmadığı incelenmeli ve daha sonra bu kontrolün müşterek olup olmadığına bakılmalıdır. Diğer bir ifadeyle, kontrolün olması halinde TFRS 10 numaralı standardın uygulanması mümkündür. Yapılan inceleme ve değerlendirmelerde müşterek kontrolün varlığının tespiti halinde TFRS 11 numaralı standart uygulanmalı, fakat iş ortaklığı gibi bir durum olması halinde ise TMS 28 numaralı standartta yer alan usul ve esaslar uygulanmalıdır.

Yapılan inceleme ve değerlendirmelerde müşterek kontrolün olmadığı tespit edilirse ve önemli etkinin varlığından bahsedilebiliyorsa, bu durumda TMS 28 numaralı standartta yer alan usul ve esaslar geçerli olacaktır. Ancak böyle bir durumda öz kaynak yönteminin uygulanması gereklidir. Önemli etkinin varlığından bahsedilemediği bir durumda ise TFRS 9 (TMS-39) numaralı standartta yer alan hüküm ve esasların uygulanması gerekmektedir.

Burada ifade edilen bütün durumlarda TFRS 12 numaralı standartta yer alan hüküm ve esaslar göz önünde bulundurularak, dipnot açıklamalarının yapılması gerekmektedir. Burada yer alan hususlar tablo 3' de özetlenmiştir.

	Muhasebeleştirme	Dipnotlar	Bireysel Finansal Tablolar
Bağı Ortaklıklar	TFRS 10	. TFRS 12 Diğer İşletmelerdeki Paylara İlişkin Açıklamalar	TMS 27 “Bireysel Finansal Tablolar”
İştirakler	TMS 28		
İş Ortaklıkları	TFRS 11		
Müşterek Faaliyetler	TFRS 11		TFRS 11
Konsolide Edilmeyen İşletmeler	TFRS 9 (TMS 39)		TFRS 12

Tablo 3. Konsolidasyon kapsamındaki ve kapsamı dışındaki finansal varlıklara ilişkin düzenlemeler (KPMG, UFRS 10 Bülteni, Temmuz 2012)

1.8.6. TFRS 11: Müşterek Anlaşmalar

Bu standardın amacı, müştereken kontrol edilmekte olan anlaşmalarda payı olan ortaklıklar tarafından hazırlanacak finansal tabloların gerek sunumunda gerekse düzenlenmesinde göz önünde bulundurulması gerekli olan finansal raporlama ilke ve esaslarını belirlemektir (TFRS-11, Md.1). Bu amacı gerçekleştirmek için bir araya gelerek müşterek anlaşmada bulunan tarafların hem varlık ve kaynaklarını açıklamakta hem de bunları göz önünde bulundurarak oluşturulması amaçlanan ortak paydaya uygun olacak bir şekilde muhasebe işlem ve kayıtlarının yapılması sürecini kapsamaktadır.

Bu standart, müşterek anlaşmanın tarafı olan bütün işletmelerce uygulanmaktadır (TFRS-11, Md.3). Anlaşmanın tarafı olan işletmeler bir sözleşmeye bağlı kalarak bir

nevi bir anlaşmayla sınırlandırılmaktadırlar. Yapılan bu anlaşma bağlayıcı olmakla birlikte genellikle yazılı olarak yapılmaktadır. Ayrıca yapılan anlaşma sözleşmenin taraflarından herhangi birinin kontrol etmesine izin vermemekle birlikte sözleşmenin tek bir tarafı diğer tarafların yapılan anlaşmayı istedikleri şekilde kontrol edebilmelerini engelleme hakkına da sahiptir. Aslında sözleşmeye bağlı kalınarak yapılan bu anlaşma taraflardan iki veya daha fazlasına müşterek kontrol imkânı verecektir (TFRS-11, Md.4-5).

Müşterek (ortak) Anlaşma: İki veya daha fazla teşebbüsün müşterek bir şekilde kontrol gücünün olduğu anlaşmalar olarak tanımlanabilmektedir (TFRS-11, Md.4). Yapılan bu anlaşma ile amaçlanan, belli bir sözleşmeye bağlı kalmak koşuluyla kontrolü yapılan bu sözleşmeye bağlı kalınarak paylaşılması ve uygulanmasıdır.

Sözleşmeye bağlı olarak yapılan anlaşmanın hüküm ve esasları aşağıda sıralanmaktadır (TFRS-11, Md. B4):

- a) Yapılan müşterek anlaşmanın amacının ne olduğu, faaliyetinin ve süresinin neler olduğu belirlenmelidir.
- b) Yapılan müşterek anlaşmanın yönetim kurulu ve yönetim organlarında yer alan üyelerin atanmasına ilişkin usul ve esaslar belirlenmelidir.
- c) Karar alma sürecinin işleyişi hakkında neler yapılmalı ve bu süreçle ilgili olarak yapılması gerekli olan düzenlemeler çerçevesinde tarafların oy gücü belirlenmelidir.
- d) Taraflarca konulması gerekli olan sermaye ve diğer katkılarla ilgili olan yükümlülükler belirlenmelidir.
- e) Yapılan müşterek anlaşmanın taraflarının bu anlaşmanın sonucunda meydana gelecek herhangi bir getiri veya götürü, kâr veya zarar olması durumunda nasıl paylaşacaklarının tespit edilmesi gerekir.

Tarafların tamamının müşterek kontrol gücüne sahip olamadığı durumlarda bile yapılan anlaşma müşterek anlaşma olarak nitelendirilebilir. Bu TFRS müşterek kontrol gücüne sahip olan müşterek faaliyet veya iş ortaklığı katılımcılarıyla müşterek anlaşmaya iştirakte bulunmaktadır. Ayrıca müşterek olarak yapılan bu anlaşmada kontrol gücü olmayan taraflar da birbirinden ayrılmaktadır (TFRS-11, Md.11). Yapılan anlaşmada tarafların tamamının mı yoksa bir kısmının mı anlaşmanın müşterek kontrol gücüne sahip olduğu konusunda yapılacak bir değerlendirmede

yargıda bulunmaya ihtiyaç duyulacaktır. Bu değerlendirme yapılırken içinde bulunulan durum ve koşulların tamamı göz önünde bulundurularak yapılması gerekir (TFRS-11, Md.12).

Müşterek kontrol gücünün değerlendirilmesine ilişkin tablo aşağıda sunulmuştur.

Anlaşma müştereken kontrol edilmektedir ve anlaşma müşterek bir anlaşmadır.	Evet	Sözleşmeye bağlı anlaşma tarafların tümüne veya bir bölümüne anlaşma üzerinde birlikte kontrol sağlıyor mu?	Hayır	TFRS 11' in kapsamı dışındadır.
		İlgili faaliyetlere ilişkin kararlar anlaşmayı birlikte kontrol eden tarafların tümünün veya bir bölümünün oybirliği ile mutabakatını gerektiriyor mu?		

Tablo 4. Müşterek kontrol gücünün değerlendirilmesi (TFRS-11, Md. B10)

TFRS 11 gereğince müşterek anlaşmaların sınıflandırılması hususunda tarafların işletme faaliyetlerinin olağan akışından kaynaklı olarak rutin bir şekilde yapılması gerekli olan hak ve yükümlülükleri çerçevesince olan hükümlere bağlı kalınarak yürütülecektir. Bu standart müşterek anlaşmaları iki şekilde sınıflandırmaktadır.

- a) Müşterek Faaliyetler
- b) İş Ortaklıkları

Bu sınıflandırmaya göre işletmenin yapılan anlaşma gereği varlıkları üzerinde gerçekleştirmiş olduğu faaliyetlerde hak ve borçlara dair bir yükümlülüğe sahip olması durumu müşterek faaliyet olarak nitelenmektedir (TFRS-11, Md.14).

İş ortaklığında ise işletmenin yaptığı anlaşma gereği net varlıklar üzerinde bir hakka sahip olması durumu söz konusudur (TFRS-11, Md.14). Ayrıca bu TFRS'ye göre işletmenin dahil olduğu müşterek anlaşma sınıflandırılırken yapılacak olan değerlendirmede, anlaşmanın türü, bu anlaşmadan doğan haklar ve yükümlülüklerin neler olduğu, anlaşmanın hüküm ve esasları, hukuki yapısı gibi diğer koşullarda göz önünde bulundurularak değerlendirilmesi gerekir (TFRS-11, Md.15). Müşterek

faaliyette ise ayrıca bir araç ile yapılandırılmayan müşterek bir anlaşma söz konusudur. Böyle bir durumda, taraflar bu anlaşmadaki varlıklar üzerinde sahip olduğu hak ve borçlarına dair yükümlülüklerini ve yine tarafların ilişkili olan giderlere karşılık olan yükümlülük ve hasılatlarıyla ilgili sözleşmeye bağlı olarak yapılan anlaşma belirleyecektir (TFRS-11, Md.16).

Tablo 5’de müşterek bir anlaşmanın, müşterek faaliyet mi veya iş ortaklığı mı olduğuna ilişkin olarak yapılacak bir sınıflandırmada hangi faktörlerin göz önünde bulundurularak değerlendirme yapılması gerektiğini açıklamaktadır.

İş Ortaklığı	Hayır	Ayrı aracın hukuki şekli, anlaşmayla ilgili olarak taraflara varlıklar üzerinde hak ve borçlara ilişkin olarak herhangi bir yükümlülük oluşuyor mu?	Evet	Müşterek Faaliyet
		Sözleşmeye bağlı olarak yapılan anlaşmanın hüküm ve esasları, anlaşmadaki tarafların varlıkları üzerinde hak ve borçlara ilişkin olarak yükümlülük sahibi olduğunu gösteriyor mu?		
		Taraflar anlaşmayı tasarlarken, <ul style="list-style-type: none"> a) Anlaşmanın faaliyetleri öncelikle taraflara çıktı sağlamayı amaçlar. b) Anlaşma vasıtasıyla yapılan faaliyetlerle ilgili olarak borçların ödenmesi hususu, süreklilik esası çerçevesince taraflara bağlı olarak yapılmaktadır. 		

Tablo 5. Müşterek faaliyet ve iş ortaklığı ayrımı (TFRS-11, Md. B33)

İşletmelerin yaptığı anlaşmalarda, yapılan bu anlaşmanın tarafları dışında başka bir işletmenin olmaması halinde müşterek faaliyetin varlığından bahsetmek mümkün olmaktadır. Ayrı bir aracın hukuki boyutu ise müşterek anlaşmanın türünün değerlendirilmesi ile mümkün olacaktır. Bu hukuki boyut, ayrı bir araç kapsamında bulundurulmuş varlıklarda herhangi bir payının olup olmadığına yardımcı olmakla birlikte ayrıca bu ayrı araç kapsamında borçlara ilişkin olarak herhangi bir sorumluluğunun olup olmadığı gibi durumlara ilişkin olarak da bu araç kapsamında bulundurulmuş varlıklar üzerindeki hak ve borçlara dair yükümlülüklerinin ilk değerlendirilmesinde katkı sağlamaktadır (TFRS-11, Md. B22).

Müşterek anlaşmanın tarafları, bu anlaşmadaki payına ilişkin varlık ve borçlarını, gelir ve giderlerini muhasebeleştirecektir. Aynı araç halinde ise, işletmenin tüzel kişiliğe haiz olup olmadığına bakılmayarak farklı tüzel kişiliği olan işletmeler veya bu şekilde değerlendirilebilecek olan işletmeler de bu kapsama dahil edilerek ayrı bir şekilde tanımlanabilen finansal yapıya sahiptirler (TFRS-11, Md. B23). Tarafların yaptığı anlaşmanın hukuki şeklinin ayrı aracın ayrılmasını gerektirmeyecek şekilde müşterek anlaşmayı oluşturmaları halinde, bu aracın hukuki şeklinin anlaşmanın taraflarına sunulan hak ve yükümlülüklerinin değerlendirilmesi yapılan bu anlaşmanın müşterek bir faaliyet olduğuna ulaşmak için yeterli olacaktır (TFRS-11, Md. B24).

İşletmelerin yapmış oldukları müşterek anlaşmayla oluşturulan gerek müşterek faaliyet gerekse iş ortaklıklarının müşterek kontrol gücü ile olan ilişkisi taraflara ayrıca TMS ve TFRS ile aralarında olan ilişkiyi de göstermektedir. Aslında müşterek anlaşmalar ile anlaşmanın taraflarının maliyet ve risk gibi unsurları paylaşmaları sağlanmaktadır. Ayrıca çeşitli avantajlarda sağlamaktadır. Örneğin, işletmenin yeni pazarlar keşfetmesine ve bu alanlara giriş yapmasına, yeni teknolojiler geliştirmesi gibi çeşitli olanaklar sağlamaktadır. Açıklanan bu anlaşmalar gerekli hukuki şekil ve esaslarda göz önünde bulundurularak oluşturulmalıdır (Erdun,2017: 91-92).

1.8.7. TFRS 12: Diğer İşletmelerdeki Paylara İlişkin Açıklamalar

Bu standardın amacı, finansal tablolardan faydalanan kullanıcıların işletmenin diğer işletmelerde olan payları ve bu payların niteliği hakkında bilgi sunmak, söz konusu paylara ilişkin olarak muhtemel risklerin neler olduğuna ilişkin bilgilere, işletmenin finansal durum ve yapısına ilişkin açıklamalar ve işletmenin nakit akışına etkilerine ilişkin sağlıklı değerlendirmelerin yapılmasını sağlayacak bilgilerin işletme tarafından sunumu yapılarak açıklamalarda bulunmaktadırlar (TFRS-12, Md.1).

12 numaralı standartta yer alan hüküm ve esaslara göre bu standart aşağıda sıralanan maddelerden herhangi birinde pay sahibi olan işletme tarafından uygulanılmaktadır. Bunlar (TFRS-12, Md.2):

- a) Bağlı ortaklıklar,
- b) Müşterek anlaşmalar,
- c) İştirakler,
- d) Konsolide edilmeyen yapılandırılmış işletmeler.

Diğer işletmelerde sahip olunan paylar, işletmeyi başka bir işletmenin performansı ile ilişkili olan getirilerde değişkenlere maruz kalmasını sağlayan ve sözleşmeye dayalı olan veya olmayan ilişkileri ifade edecek anlamda da kullanılabilir. Ayrıca diğer işletmelerin amaç ve oluşumları göz önünde bulundurularak raporlamayı yapan işletmeye değerlendirme açısından kolaylık sağlamaktadır. Yapılacak değerlendirmede ilgili işletmede payının olup olmadığına ve bu standart gereğince açıklama yapıp yapılmayacağına ilişkin olarak yardımcı olmaktadır. Değerlendirmede dikkate alınması gereken bir diğer husus ise işletmenin oluşturulmasıyla birlikte meydana gelmesi muhtemel risklerdir. Burada işletmenin oluşturulmasıyla oluşan riskleri hem raporlayan işletmeye hem de diğer işletmelere dağıtımına ilişkin olarak yapılacak değerlendirmelerde göz önünde bulundurulması gereklidir (TFRS-12, Md. B7).

Bu standardı uygulayan işletmeler, yapılan anlaşma üzerinde iki durumun olup olmadığına bakmalıdır. Bunlardan birincisi müşterek kontrol, ikincisi ise önemli etkinin olup olmadığı hususudur. Ayrıca burada dikkat edilmesi gereken diğer bir husus ise müşterek anlaşma oluşturulurken ayrı araç oluşturma yoluna gidilmiş ise bu anlaşmanın türüne bakılarak müşterek faaliyet mi veya iş ortaklığı mı olduğuna bakılması gereklidir (TFRS-12, Md.7).

İşletme başka işletmelerdeki paylarıyla ilgili olarak önemli etki, müşterek kontrol, tek başına kontrol ve yapılan müşterek anlaşmanın çeşidi gibi durumlar hakkında açıklamalarda bulunmaktadır. Bu çerçevede aşağıda sıralanan hususlarda açıklamalar yapılmalıdır (TFRS-12, Md.9):

- a) Başka bir işletmede oy hakkının yarısından fazlasına sahip olduğu halde bu işletmeyi kontrol etme gücüne sahip olmadığı,
- b) Başka bir işletmede oy hakkının yarısından daha azına sahip olduğu halde bu işletmeyi kontrol etme gücüne sahip olduğu,
- c) Asil mi veyahut vekil mi olduğu,
- d) Başka bir işletmenin %20 veya daha fazla bir oranda oy hakkına sahip olsa bile bu işletme üzerinde önemli etkiye sahip olduğu,
- e) Başka bir işletmenin %20'sinden daha az bir oranda oy hakkına sahip olsa bile bu işletme üzerinde önemli etkiye sahip olup olmadığı.

Bu standarda göre finansal tabloların dipnotlar kısmında yapılacak açıklamalarda işletme üzerindeki sahiplik oranı göz önünde bulundurulur (TFRS-12).

Bağlı ortaklıklardaki paylar açısından bir işletmenin aşağıda sıralanan bilgileri açıklaması gerekmektedir (TFRS-12, Md.10):

- a) Grubun yapısı ve kontrol gücüne sahip olmayan payların (azınlık payları) grubun faaliyetlerinde ve nakit akışlarında sahip olduğu pay,
- b) İşletmenin, grubun sahip olduğu varlıklara ulaşabilme veya bunları kullanabilme ve grubun borçlarını ödeyebilme gücü üzerindeki önemli kısıtlamaların niteliği ve kapsamı,
- c) Konsolide edilen yapılandırılmış işletmelerdeki paylara ilişkin olan risklerin niteliği ve bu risklerdeki değişimler,
- d) Ana ortaklığın, bağlı ortaklığındaki sahiplik payında bağlı ortaklık üzerindeki kontrolünün kaybıyla sonuçlanmayacak bir şekilde oluşan değişikliklerin sonuçları,
- e) Raporlama dönemi içerisinde bir bağlı ortaklığın kontrol gücünün kaybedilmesinin sonuçları.

Müşterek anlaşmalardaki ve iştiraklerdeki paylar açısından bir işletmenin aşağıda sıralanan bilgileri açıklaması gerekmektedir (TFRS-12, Md.20):

- a) Müşterek anlaşmalardaki ve iştiraklerdeki paylarının adı, niteliği ve kapsamı, faaliyet gösterdiği yer, elde tutulan sahiplik payı ve oy hakkı oranının kapsamı ve niteliği bunların finansal etkilerinin neler olduğuna (müşterek kontrol veya önemli etki sahibi diğer yatırımcılar ile olan sözleşmeye bağlı ilişkilerinin niteliği de dâhil),
- b) İş ortaklıkları ve iştiraklerde yer alan paylarına ilişkin risklerin niteliği ve bu risklerdeki değişimlerin neler olduğunun açıklanması gerekir.

Konsolide edilmeyen olarak yapılandırılmış işletmelerdeki paylar açısından bir işletmenin aşağıda sıralanan bilgileri de açıklaması gerekmektedir (TFRS-12, Md.24):

- a) Konsolide edilmeyen olarak yapılandırılmış işletmelerdeki payların nitelik ve kapsamı,

- b) Konsolide edilmeyen olarak yapılandırılmış işletmelerdeki paylara ilişkin olan risklerin niteliği ve bu risklerde oluşan değişimlerin değerlendirilmesine yardımcı olacak diğer bilgiler.

İşletmeler, yatırımlarını sınıflandırırken belli usul ve esaslar çerçevesinde yapmalıdırlar. Yapılacak olan bu yatırımlarda ilk başta dikkat edilmesi gereken husus ise hangi standardın kapsamına girdiği belirlenerek bu çerçevede ele alınmalıdır. Bu yatırımlara ilişkin olarak yapılacak açıklamalarda ise TFRS 12 numaralı standart göz önünde bulundurularak açıklama yapılmalıdır.

1.8.8. Konsolide Finansal Tablolar ile İlgili Diğer TMS ve TFRS'ler

Bu başlığa kadar olan kısımlarda temel olarak konsolide finansal tablolar düzenlenirken bu tablolar ile ilişkili olan TMS ve TFRS'ler açıklanmıştır. Tablo 6' da konsolidasyon çalışmalarında ön plana çıkmakla birlikte bu tabloların hazırlanması sürecinde dikkate alınması gerekli olan diğer TMS ve TFRS'ler açıklanmaktadır.

İlgili TMS ve TFRS	Amacı
1) TFRS 9 Finansal Araçlar Standardı	Bu standardın amacı, finansal tablolardan yararlanan kullanıcılara işletmenin nakit akış tutarı, zamanlaması ve belirsizlik gibi durumların değerlendirmesi yapılırken ihtiyaca uygun ve yararlı bilgileri sunacak bir şekilde işletmenin finansal varlık ve borçlarına ilişkin olarak hazırlanacak finansal tablolarının temel olarak finansal raporlama ilke ve esaslarını ortaya koymaktadır. İlgili standart 01.01.2018 tarihi ve daha sonrasındaki bir hesap döneminde başlayan faaliyetler için TMS 39 numaralı standardın yerine kullanılabilme imkânı vardır (TFRS-9, Md. 1).

<p>2) TFRS 14 Düzenlemeye Dayalı Erteleme Hesapları Standardı</p>	<p>Bu standardın amacı, bir işletmenin tabi olduğu tarife düzenlemesi göz önünde bulundurularak belirlenen bir fiyat ya da tarife üzerinden müşterilere mal veya hizmet sunumunun yapılmasıyla meydana gelen düzenlemeye ilişkin oluşan erteleme hesap bakiyelerine dair yapılacak finansal raporlamanın hüküm ve esaslarını ortaya koymaktır (TFRS-14, Md. 1).</p>
<p>3) TMS 34 Ara Dönem Finansal Raporlama Standardı</p>	<p>Bu standardın amacı, ara dönem de yapılan finansal raporlamaya ilişkin asgari düzeyde içeriğinin tanımlanmasında ve yine ara döneme ilişkin olarak hazırlanacak özet veya ayrıntılı finansal tabloların temel olarak muhasebeleştirme ve ölçme ilke ve esaslarını belirlemektir (TMS-34,Md.) Ayrıca bu standart, bir işletmenin TFRS’de yer alan temel ilke ve esaslar doğrultusunda ara dönem finansal raporlama yapılmasının zorunlu tutulduğu veya bu raporlamayı kendisinin seçmesi halinde uygulanmalıdır (TMS-34, Md.1).</p>
<p>4) TMS 36 Varlıklarda Değer Düşüklüğü Standardı</p>	<p>Bu standardın amacı, bir işletmeye ait olan varlıkların geri kazanılabilir tutarından daha yüksek olan bir değerden izlenilmemesine imkân sağlamak amacıyla uygulanması gerekli olan ilke ve esasları ortaya koymaktır (TMS-36, Md.1).</p>
<p>5) TMS 12 Gelir Vergileri Standardı</p>	<p>Bu standardın amacı, kurum kazancı üzerinden hesaplanan gelir vergilerinin muhasebeleştirilmesine ilişkin olarak gerekli düzenlemeleri yapmaktır (TMS-12, Md.1).</p>

Tablo 6. Konsolide finansal tablolar ile ilgili olan diğer standartlar

İKİNCİ BÖLÜM

2. YABANCI PARALI FİNANSAL TABLOLARIN MİLLİ PARA BİRİMİNE ÇEVİRİLMESİNDE KULLANILAN YÖNTEMLER

2.1. Yabancı Paralı Finansal Tablolar

Küreselleşmenin de etkisiyle, günümüz dünyasında tüm ülkeler artık tek bir pazarın paydaşları gibi hareket etmektedirler. Doğal olarak her işletme içinde bulunduğu ülkenin hem mevzuatına uyacak hem de bireysel olarak hazırlanan mali tablolar o ülkenin para birimi üzerinden düzenlenecektir. Burada yer alan sorun, ana işletmenin bir ülkede, bağlı ortaklıkların başka ülkelerde olması halinde konsolidasyon işlemlerinin nasıl yapılacağı sorunudur. Bazı sektörlerde farklı zaman uygulaması olsa da bunlar istisnai durumlardır. Tüm dünya genelinde işletmeler çoğunlukla takvim yılını esas alarak mali tablolarını düzenlemektedirler. O halde zaman uyumu açısından istisnai durumlar dışında bireysel mali tablolar açısından bir problem yaşanmayacaktır.

Ancak bireysel mali tablolarda kullanılan dil ve para birimi açısından doğal olarak aynı uyumun olması söz konusu olamaz. Buradaki temel kural konsolidasyona tabi tutulacak işletmelerin tümünün ana ortaklığın bulunduğu ülkenin dili ve para birimine göre bireysel mali tablolarını dönüştürmeleri şeklindedir. Diğer bir ifadeyle konsolide olacak tüm işletmeler ana şirketin dili ve para birimine göre mali tablolarını düzenleyeceklerdir.

Burada ifade edilen çevirme işlemlerinde literatürde birbirinden farklı dört yöntemden bahsedilmektedir. Elbette mantıklı ve birbirleriyle uyumlu olmaları halinde burada yer alan dört yöntemin dışında farklı yöntemler uygulamakta mümkündür. Önemli olan muhasebe uygulamaları açısından aynı ortak dilin ve para biriminin kullanılabilmesidir.

2.2. Yabancı Paralı Finansal Tabloların Milli Para Birimine Çevrilmesinde Kullanılan Yöntemler

Yabancı para birimi üzerinden hazırlanan finansal tabloların milli para birimine çevrilmesi ile ilgili olarak literatürde dört yöntem bulunmaktadır.

Bu yöntemler sırasıyla aşağıda açıklanmıştır (Akbulut,1994:20-25):

- a) Cari-cari olmayan yöntemi,
- b) Parasal-parasal olmayan yöntemi,
- c) Temporal yöntemi
- d) Cari kur yöntemidir.

2.2.1. Cari-Cari Olmayan Yöntemi

Cari-Cari Olmayan Yöntemi, yabancı paralı finansal tabloların milli para birimine çevrilmesinde kullanılan yöntemler içerisinde geliştirilen en eski yöntemdir. Bu yönteme göre yabancı paralı mali tablolar milli para birimine çevrilirken, bilanço ve gelir tablosunda göz önünde bulundurulması gereken bazı hususlar bulunmaktadır. İşletmelerde elbette çeşitli ihtiyaçları karşılamak üzere birçok mali tablo düzenlemek mümkündür. Ancak bu çalışmanın sınırları açısından sadece bilanço ve gelir tablosu dikkate alınacak, diğer mali tabloların çevrilmesi ve konsolidasyonu işlemlerine değinilmeyecektir.

Bu yönteme göre işletmenin bilançosu çeviri işlemine tabi tutulurken, bilançoda yer alan varlık ve borç kalemleri elde tutma süreleri ve vadelerine göre cari-cari olmayan ayrımına tabi tutulmaktadır. Cari kalemler, işletmenin dönen varlıkları ile kısa vadeli yabancı kaynaklarını kapsarken, cari olmayan kalemler; duran varlıklar, uzun vadeli yabancı kaynaklar ve öz kaynakları kapsamaktadır (Keleş, 2015:37).

Yöntemin uygulanmasında cari kalemler cari kur üzerinden çevrilirken, cari olmayan kalemler ise tarihi kur üzerinden çeviri işlemine tabi tutulacaktır (Doğan, Türk ve Çürük, 2001:85).

İşletmenin gelir tablosu, genel olarak dönemin ortalama kuru esas alınarak çeviri işlemlerine tabi tutulacaktır. Fakat gelir tablosunda yer alan hesaplardan cari varlıklar ile ilişkisi olanlar cari kur üzerinden, cari olmayan varlıklar ile ilişkisi olanlar ise tarihi kur üzerinden çeviri işlemine tabi tutulacaktır (Keleş, 2015:37).

2.2.2. Parasal-Parasal Olmayan Yöntemi

Cari-Cari Olmayan yönteminin yabancı paralı finansal tabloların milli para birimine çevrilmesinde yeterli olmadığı düşüncesi ile Parasal-Parasal Olmayan yöntemi geliştirilmiştir.

Parasal-Parasal Olmayan yönteminde bilançonun varlık kalemleri ve borç kalemleri parasal ve parasal olmayan şekilde bir ayrıma tabi tutulacak, parasal varlık ve borçlar cari kur üzerinden çevrime tabi tutulurken, parasal olmayan kalemler tarihi kur ile çevrime tabi tutulacaktır. Bilançoda yer alan öz kaynaklar kalemi ise parasal olmayan kalem olarak nitelenip, yine tarihi kur üzerinden çevrime tabi tutulmaktadır (Keleş, 2015:37).

Gelir tablosu çeviri işlemine tabi tutulurken yine ortalama kur esas alınacak, fakat gelir tablosundaki parasal nitelikte olmayan varlık ve borçlar ile ilişkili olanlar çevrilirken, tarihi kur üzerinden çeviri işlemine tabi tutulacaktır (Doğan, Türk ve Çürük, 2001:86).

2.2.3. Temporal Yöntemi

Yabancı paralı finansal tabloların milli para birimine çevrilmesiyle ilgili olarak geliştirilen diğer bir yöntem ise temporal yöntemidir. Literatürde, bu yöntemin ortaya çıkış sebebi, parasal ve parasal olmayan yönteminin eksikliklerini gidermek şeklinde ifade edilmektedir (Keleş, 2015:37-38). Bu yönteme literatürde geleneksel yöntem ve geçici yöntem de denilmektedir (Akbulut,1994:23).

Çeviri işlemi yapılırken bilançoda cari değerle ifade edilen (kasa, alacaklar, borçlar vb.) hesap kalemleri cari kur üzerinden çevrilirken, tarihi değer ile ifade edilen hesap kalemleri ve öz kaynaklar tarihi kur üzerinden çeviri işlemine tabi tutulmaktadır. Temporal yöntemin parasal ve parasal olmayan yöntemden ayrıldığı temel nokta, bilançoda cari değer ile ifade edilen parasal nitelikte olmayan kalemlerin (stoklar gibi) cari kur üzerinden çeviri işlemine tabi tutulmasıdır (Keleş, 2015:37-38).

Gelir tablosu çeviri işlemine tabi tutulurken, burada yer alan her bir hesap kalemi için gelir ve gidere dair işlemlerin gerçekleştiği tarihteki kur göz önünde bulundurularak çevrilecektir. Fakat gelir ve gidere ilişkin işlemlerin gerçekleştiği tarihlerin çok fazla değişiklik göstermesi nedeniyle genellikle ortalama kur dikkate alınarak çeviri işlemleri yapılır (Keleş, 2015:37-38).

Bu yöntemin diğer çeviri yöntemlerinden ayrıldığı bir başka temel nokta, ana işletmeye bağlı olan yabancı işletmelerin mali tabloları çeviri işlemine tabi tutulmadan önce, ana işletmenin yer aldığı ülkedeki kurallara uygun olarak mali tabloların yeniden düzenlenmesine ilişkin bir zorunluluk bulunmasıdır. Bu zorunluluk nedeniyle bağlı işletme/işletmelerin finansal tabloları önce ana işletmenin mali tablolarına göre yeniden düzenlenir, sonra ana işletmenin para birimine göre çeviri işlemleri yapılır ve nihayetinde bu mali tablolar konsolidasyona tabi tutulur. (Keleş, 2015:37-38).

2.2.4. Cari Kur Yöntemi

Çeviri yöntemleri içerisinde uygulanması en kolay yöntem cari kur yöntemidir. Bu yönteme dönem sonu kuru yöntemi ve net yatırım yöntemi de denilmektedir (Keleş, 2015:37). Cari kur yöntemine göre bilançoda çeviri yapılırken, öz kaynaklar hariç bilançoda yer alan hesap kalemlerinin hepsi bilançonun düzenlenme tarihindeki cari kur üzerinden çevrilecektir (Akbulut,1994:25). Dönem net kârı dışında kalan öz kaynakların çevirisi yapılırken ise tarihi kur dikkate alınacak, dönem net kârı ise gelir tablosundan alınarak aynen gösterilecektir (Keleş, 2015:37).

Gelir tablosu çeviri işlemine tabi tutulurken, gelir tablosunda yer alan her bir hesap kalemi cari kur veya ortalama kur göz önünde bulundurularak çevrilecektir. Çeviriyle ilgili işlemler bittikten sonra oluşan kazanç ve kayıplar, öz kaynaklar hesap grubu içerisinde ayrı bir hesap olarak raporlanmaktadır. (Akbulut,1994:25). Cari kur yönteminde yapılan çeviri işlemlerinden doğan kazanç ve kayıplar, dönem net kârının belirlenmesinde dikkate alınmamaktadır (Keleş, 2015:37).

Bu yöntemin amacı, çeviri işlemlerinin yapıldığı bilanço ve gelir tablosunda yer alan her bir hesap kalemindeki değerleri mümkün olduğunca daha doğru ve gerçekçi bir şekilde çevirerek oluşan kazanç ve kaybın gösterilmesini sağlamaktır. İlgili yöntemle yapılacak çeviri işlemlerinde çeviri öncesinde gerçekleşen finansal ilişkiler korunmaktadır (Akbulut,1994:25-26).

2.3. Çeviri Yöntemlerinin Konsolide Bilanço Üzerindeki Üzerindeki Etkileri

Çeviri işleminde kullanılan her yöntem farklı döviz kurunu dikkate alarak çevirdiğinden dolayı çeviri sonuçları da kullanılan yönteme göre farklılık arz

edecektir. Kullanılan yönteme göre de çeviri işlemleri tamamlandıktan sonra meydana gelecek kazanç ve kayıplar da farklı olacaktır.

Yabancı paralı finansal tabloların milli para birimine çevrilmesinde kullanılan her bir yöntem farklı bir döviz kurunu esas aldığından, çeviri sonuçları da kullanılan yönteme göre farklılık arz edecektir.

Cari- cari olmayan yönteme göre yapılacak çeviride bilançoda yer alan cari varlık ve kaynaklar cari kur esas alınarak çevrilecektir. Cari olmayan varlık ve kaynaklar çeviri işlemine tabi tutulurken tarihi kur esas alınarak çeviri işlemine tabi tutulacaktır (Keleş, 2015:38).

Parasal- parasal olmayan yönteme göre çeviri yapılırken, parasal hesap kalemleri cari kur esas alınarak çevrilecektir. Parasal olmayan hesap kalemleri ise tarihi kur üzerinden çevrilecektir (Keleş, 2015:38).

Geleneksel ya da temporal yönteme göre yapılacak çeviride ise bilançoda cari değer ile ifade edilen değerler cari kur üzerinden çevrilecektir. Bilançoda tarihi değerle ifade edilen parasal olmayan hesap kalemler ise çevrilirken tarihi kur esas alınarak çevrilecektir (Keleş, 2015:38).

Cari kur yöntemine göre yapılacak çeviride ise bilançoda yer alan hesapların tamamının döviz kuru değişiminin etkisinde kaldığı varsayılmaktadır. Çeviri işlemi yapılırken öz kaynaklar dışındaki her bir varlık ve borç hesap kalemi cari kur üzerinden çevrilecektir (Keleş, 2015:38). Bu yönteme göre oluşabilecek çeviri kazanç ve kayıpları ise öz kaynaklar grubunda “Çeviri Düzeltme Hesabı” olarak ayrı bir hesap adı altında gösterilmektedir (Akbulut,1994:36).

Bağlı işletmenin net varlık ve borçlarının kıyaslamasına göre çeviri kazancı veya çeviri kaybı meydana gelmektedir. Tablo 7’de cari kur yönteminin bilanço üzerine etkisi gösterilmektedir (Akbulut,1994:36).

DURUM	ETKİ
Bağlı İşletmenin Para Birimi Ana İşletmenin Para Birimi Karşısında Değer Kaybeder	
1- Öz Kaynaklar Borçlardan Fazladır.	Döviz Kuru Kaybı (Çeviri Kaybı)
2- Borçlar Öz Kaynaklardan Fazladır.	Döviz Kuru Kazancı (Çeviri Kazancı)
Bağlı İşletmenin Para Birimi Ana İşletmenin Para Birimi Karşısında Değer Kazanır	
1- Öz Kaynaklar Borçlardan Fazladır	Döviz Kuru Kazancı (Çeviri Kazancı)
2- Borçlar Öz Kaynaklardan Fazladır	Döviz Kuru Kaybı (Çeviri Kaybı)

Tablo 7. Cari kur yönteminin bilanço üzerindeki etkisi (Akbulut,1994:37)

2.4. Çeviri Yöntemlerinin Konsolide Gelir Tablosu Üzerindeki Etkileri

Cari-Cari olmayan yönteme göre gelir tablosunun çevirisi yapılırken ortalama kur üzerinden çevrilecektir. Ancak cari olmayan varlık ve kaynaklarla ilişkili olan hesap kalemleri bilançoda ilgili varlık ve kaynakların çeviri işleminde kullanılan tarihi kur esas alınarak çeviri işlemine tabi tutulmaktadır (Keleş,2015:40).

Parasal-Parasal olmayan yönteme göre çeviri işlemleri yapılırken, gelir tablosunda yer alan hesap kalemleri ortalama kur esas alınarak çevrilmektedir. Fakat burada çeviri yapılırken, parasal nitelikte olmayan varlık ve borçlar ile ilişkili olan gelir tablosu kalemlerini milli para birimine çevirirken tarihi kur esas alınarak çeviri işlemleri gerçekleştirilecektir (Keleş,2015:40).

Geleneksel yönteme göre çeviri işlemleri yapılırken, gelir tablosunda yer alan hesap kalemleri gelir ve gidere dair işlemlerin gerçekleştiği tarihteki kur esas alınarak çeviri işlemine tabi tutulacaktır. Fakat gelir ve gidere dair işlemlerin gerçekleştiği tarihlerin çok fazla değişiklik göstermesi durumunda ortalama kur esas alınarak çeviri işlemine tabi tutulacaktır (Keleş,2015:40).

Cari kur yöntemine göre yapılacak çeviri işlemlerinde, gelir tablosunda yer alan hesap kalemleri cari kur veya ortalama kur esas alınarak çevrilecektir. Çeviri işlemleri

tamamlandıktan sonra oluşan kazanç ve kayıplar ise öz kaynaklar içerisinde ayrı bir hesap kalemi olarak gösterilecektir (Akbulut,1994:25). Ayrıca ilgili yöntemde çeviri işlemlerinden dolayı oluşacak kazanç ve kayıplar dönem net kârının belirlenmesinde göz önünde bulundurulmayacaktır. (Keleş,2015:40-41).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YABANCI PARALI MALİ TABLOLARIN MİLLİ PARA BİRİMİNE ÇEVİRİLMESİ VE KONSOLİDE EDİLMESİNE İLİŞKİN ÖRNEK UYGULAMA

3.1. Örnek Uygulamanın Amacı

Çalışmamızın bu aşamasında hem mali tabloların çevrilmesinde kullanılan yöntemleri açıklamak hem de çevrilmiş olan mali tabloların konsolidasyon işlemlerini yapmak üzere bir örnek hazırlanmıştır. Literatürde yer alan çalışmalarda çeviri ve konsolidasyon konusunun birbirinden bağımsız ele alındığı görülmüştür. Amacımız bu iki hususun bir arada görülmesini sağlamak ve literatüre bu anlamda katkı vermektir.

3.2. Örnek Uygulamanın Yöntemi

Örneğimizde Ana Şirket Türkiye’de olacak şekilde dört farklı ülkenin para birimi ile raporlama yapan dört farklı yavru şirket oluşturulmuştur. Böylece çeviri işlemlerinin herbiri farklı ülke para birimine göre yapılmış, ana şirketin para birimine dönüştürülmüştür. Diğer yandan mali tabloların birbirinden farklı formatlarda oluşturulması muhtemeldir. Ancak örnek uygulamamızda her ülkedeki mali tabloların ülkemizde uygulanan Tek Düzen Mali Tablolar formatına göre hazırlandığı varsayılmıştır. Kuşkusuz mali tablolara ilişkin ülkeler arasında format farklılığı varsa öncelikle bu formatın ana şirketin bulunduğu ülkedeki formata göre düzenlenmesi gerekecektir. Ancak örneğimizde format farklılığı hususu ele alınmamış, çeviri uygulanacak mali tabloların Tek Düzen formatına uygun olduğu kabul edilmiştir.

3.3. Örnek Uygulamanın Kapsamı

Örnek uygulamamızda hem ana şirketin hem de yavru şirketlerin sadece bilanço ve gelir tabloları dikkate alınmış hem çeviri işlemleri hem de konsolidasyon işlemleri yalnızca bu mali tablolara uygulanmıştır.

Kuşkusuz işletmelerin düzenlediği nakit akış tablosu, öz sermaye değişim tablosu, kâr dağıtım tablosu...gibi birçok mali tablonun hem çeviri işlemleri hem de konsolidasyon işlemleri söz konusu olabilir. Kullanılan yöntemlerin gereklerinin yeterince açıklandığı düşüncesi ile diğer mali tablolar kapsam dışı bırakılmış, sadece bilanço ve gelir tablosu üzerinden çeviri ve konsolidasyon işlemleri uygulanmıştır.

3.4. Örnek Uygulamada Yer Alan Mali Tablolar

Örneğimizde yer alan ABC Şirketi ana işletme olup, mali tabloları TL üzerinden gösterilmektedir. T işletmesi %70 hissesine sahip olunan bir işletme olup, bu işletmenin mali tabloları Azerbaycan Manat'ı üzerinden düzenlenmiştir. X işletmesi %80 hissesine sahip olunan bir işletme olup, bu işletmenin mali tabloları Euro üzerinden düzenlenmiştir. Y İşletmesi %60 hissesine sahip olunan bir işletme olup, mali tabloları USD üzerinden düzenlenmiştir. Z işletmesi ise %100 hissesine sahip olunan bir işletme olup, mali tabloları Rus Rublesi üzerinden düzenlenmiştir.

Çalışmamızda yer alan çevirme işlemlerinin tamamını gösterebilmek adına; T, X, Y ve Z İşletmelerinin mali tabloları dört çeviri yöntemine göre ayrı ayrı çevrilecektir.

Çevirme işlemi tamamlandıktan sonra ABC Şirketinin Mali Tabloları tam konsolidasyon yöntemi ile konsolide edilecektir. Konsolidasyona tabi tutulacak işletmelerin buldukları ülkelerin para birimleri üzerinden düzenlenmiş finansal tabloları ve çevirme işlemleri gösterilecektir.

3.5. Yabancı Para Birimi ile Düzenlenen Mali Tabloların Çevrilmesi İşlemleri

Ana İşletmenin bağlı ortaklığı konumunda olan şirketlerin bilanço ve gelir tabloları gösterilmektedir.

T İŞLETMESİ	CARİ-CARİ OLMAYAN YÖNTEMİ		
	MANAT	Çevrim Kuru	TL
Bilanço	31.12.2022		31.12.2022
Dönen Varlıklar	335.000		3.663.996
Hazır Değerler	25.000	10,9373	273.433
Ticari Alacaklar	150.000	10,9373	1.640.595
Stoklar	160.000	10,9373	1.749.968
Duran Varlıklar	260.000		2.028.338
Maddi Duran Varlıklar	225.000	7,8013	1.755.293
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	35.000	7,8013	273.046
AKTİF TOPLAMI	595.000		5.692.334
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	172.000		1.881.216
Mali Borçlar	80.000	10,9373	874.984
Ticari Borçlar	50.000	10,9373	546.865
Diğer Borçlar	30.000	10,9373	328.119
Alınan Avanslar	2.000	10,9373	21.875
Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gid. Tahakkukları	10.000	10,9373	109.373
Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	160.000		1.248.208
Mali Borçlar	100.000	7,8013	780.130
Ticari Borçlar	60.000	7,8013	468.078
Öz Kaynaklar	263.000		2.562.910
Ödenmiş Sermaye	100.000	7,8013	780.130
Sermaye Yedekleri	25.000	7,8013	195.033
Kar Yedekleri	40.000	7,8013	312.052
Geçmiş Yıllar Karları	70.000	7,8013	546.091
Dönem Net Karı	28.000	9,3693	262.340
Çevrim Farkı Kazancı			467.264
PASİF TOPLAMI	595.000		5.692.334
Gelir Tablosu	31.12.2022	Çevrim Kuru	31.12.2022
BRÜT SATIŞLAR	700.000	9,3693	6.558.510
SATIŞ İNDİRİMLERİ	- 15.000	9,3693	- 140.540
NET SATIŞLAR	685.000		6.417.971
SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	- 580.000	9,3693	- 5.434.194
BRÜT SATIŞ KARI	105.000		983.777
FAALİYET GİDERLERİ (-)	- 65.000	9,3693	- 609.005
Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri	- 30.000	9,3693	- 281.079
Genel Yönetim Giderleri	- 35.000	9,3693	- 327.926
FAALİYET KARI	40.000		374.772
DİĞER FAALİYETLERDEN OL. GELİR VE KAR.	25.000	9,3693	234.233
Faiz Gelirleri	20.000	9,3693	187.386
Kambiyo Karları	5.000	9,3693	46.847
DİĞER FAALİYETLERDEN OL. GİDER VE ZARAR (-)	- 3.000	9,3693	- 28.108
Komisyon Giderleri (-)	- 3.000	9,3693	- 28.108
FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	- 35.000	9,3693	- 327.926
Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	- 15.000	9,3693	- 140.540
Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	- 20.000	9,3693	- 187.386
OLAĞAN KAR	27.000		252.971
OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR	13.000	9,3693	121.801
Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar	13.000	9,3693	121.801
OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)	- 5.000	9,3693	- 46.847
Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar (-)	- 5.000	9,3693	- 46.847
DÖNEM KARI	35.000		327.926
ÖDENECEK VERGİ VE DİĞ. YASAL YÜK. (-)	- 7.000	9,3693	- 65.585
DÖNEM NET KARI	28.000		262.340

Tarihi Kur: 7,8013 TL

Cari Kur: 10,9373 TL

Ortalama Kur: 9,3693 TL

T İŞLETMESİ	PARASAL-PARASAL OLMAYAN YÖNTEMİ		
	MANAT	Çevrim Kuru	TL
Bilanço	31.12.2022		31.12.2022
Dönen Varlıklar	335.000		3.162.236
Hazır Değerler	25.000	10,9373	273.433
Ticari Alacaklar	150.000	10,9373	1.640.595
Stoklar	160.000	7,8013	1.248.208
Duran Varlıklar	260.000		2.028.338
Maddi Duran Varlıklar	225.000	7,8013	1.755.293
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	35.000	7,8013	273.046
AKTİF TOPLAMI	595.000		5.190.574
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	172.000		1.881.216
Mali Borçlar	80.000	10,9373	874.984
Ticari Borçlar	50.000	10,9373	546.865
Diğer Borçlar	30.000	10,9373	328.119
Alınan Avanslar	2.000	10,9373	21.875
Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gid. Tahakkukları	10.000	10,9373	109.373
Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	160.000		1.749.968
Mali Borçlar	100.000	10,9373	1.093.730
Ticari Borçlar	60.000	10,9373	656.238
Öz Kaynaklar	263.000		2.562.910
Ödenmiş Sermaye	100.000	7,8013	780.130
Sermaye Yedekleri	25.000	7,8013	195.033
Kar Yedekleri	40.000	7,8013	312.052
Geçmiş Yıllar Karları	70.000	7,8013	546.091
Dönem Net Karı	28.000	9,3693	262.340
Çevrim Farkı Kazancı			467.264
PASİF TOPLAMI	595.000		6.194.094
Gelir Tablosu	31.12.2022	Çevrim Kuru	31.12.2022
BRÜT SATIŞLAR	700.000	9,3693	6.558.510
SATIŞ İNDİRİMLERİ	- 15.000	9,3693	- 140.540
NET SATIŞLAR	685.000		6.417.971
SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	- 580.000	9,3693	- 5.434.194
BRÜT SATIŞ KARI	105.000		983.777
FAALİYET GİDERLERİ (-)	- 65.000	9,3693	- 609.005
Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri	- 30.000	9,3693	- 281.079
Genel Yönetim Giderleri	- 35.000	9,3693	- 327.926
FAALİYET KARI	40.000		374.772
DİĞER FAALİYETLERDEN OL. GELİR VE KAR.	25.000	9,3693	234.233
Faiz Gelirleri	20.000	9,3693	187.386
Kambiyo Karları	5.000	9,3693	46.847
DİĞER FAALİYETLERDEN OL. GİDER VE ZARAR (-)	- 3.000	9,3693	- 28.108
Komisyon Giderleri (-)	- 3.000	9,3693	- 28.108
FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	- 35.000	9,3693	- 327.926
Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	- 15.000	9,3693	- 140.540
Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	- 20.000	9,3693	- 187.386
OLAĞAN KAR	27.000		252.971
OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR	13.000	9,3693	121.801
Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar	13.000	9,3693	121.801
OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)	- 5.000	9,3693	- 46.847
Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar (-)	- 5.000	9,3693	- 46.847
DÖNEM KARI	35.000		327.926
ÖDENECEK VERGİ VE DİĞ. YASAL YÜK. (-)	- 7.000	9,3693	- 65.585
DÖNEM NET KARI	28.000		262.340

Tarihi Kur: 7,8013 TL

Cari Kur: 10,9373 TL

Ortalama Kur: 9,3693 TL

T İŞLETMESİ	TEMPORAL YÖNTEMİ		
	MANAT	Çevrim Kuru	TL
Bilanço	31.12.2022		31.12.2022
Dönen Varlıklar	335.000		3.663.996
Hazır Değerler	25.000	10,9373	273.433
Ticari Alacaklar	150.000	10,9373	1.640.595
Stoklar	160.000	10,9373	1.749.968
Duran Varlıklar	260.000		2.028.338
Maddi Duran Varlıklar	225.000	7,8013	1.755.293
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	35.000	7,8013	273.046
AKTİF TOPLAMI	595.000		5.692.334
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	172.000		1.881.216
Mali Borçlar	80.000	10,9373	874.984
Ticari Borçlar	50.000	10,9373	546.865
Diğer Borçlar	30.000	10,9373	328.119
Alınan Avanslar	2.000	10,9373	21.875
Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gid. Tahakkukları	10.000	10,9373	109.373
Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	160.000		1.749.968
Mali Borçlar	100.000	10,9373	1.093.730
Ticari Borçlar	60.000	10,9373	656.238
Öz Kaynaklar	263.000		2.562.910
Ödenmiş Sermaye	100.000	7,8013	780.130
Sermaye Yedekleri	25.000	7,8013	195.033
Kar Yedekleri	40.000	7,8013	312.052
Geçmiş Yıllar Karları	70.000	7,8013	546.091
Dönem Net Karı	28.000	9,3693	262.340
Çevrim Farkı Kazancı			467.264
PASİF TOPLAMI	595.000		6.194.094
Gelir Tablosu	31.12.2022	Çevrim Kuru	31.12.2022
BRÜT SATIŞLAR	700.000	9,3693	6.558.510
SATIŞ İNDİRİMLERİ	- 15.000	9,3693	- 140.540
NET SATIŞLAR	685.000		6.417.971
SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	- 580.000	9,3693	- 5.434.194
BRÜT SATIŞ KARI	105.000		983.777
FAALİYET GİDERLERİ (-)	- 65.000	9,3693	- 609.005
Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri	- 30.000	9,3693	- 281.079
Genel Yönetim Giderleri	- 35.000	9,3693	- 327.926
FAALİYET KARI	40.000		374.772
DİĞER FAALİYETLERDEN OL. GELİR VE KAR.	25.000	9,3693	234.233
Faiz Gelirleri	20.000	9,3693	187.386
Kambiyo Karları	5.000	9,3693	46.847
DİĞER FAALİYETLERDEN OL. GİDER VE ZARAR (-)	- 3.000	9,3693	- 28.108
Komisyon Giderleri (-)	- 3.000	9,3693	- 28.108
FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	- 35.000	9,3693	- 327.926
Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	- 15.000	9,3693	- 140.540
Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	- 20.000	9,3693	- 187.386
OLAĞAN KAR	27.000		252.971
OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR	13.000	9,3693	121.801
Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar	13.000	9,3693	121.801
OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)	- 5.000	9,3693	- 46.847
Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar (-)	- 5.000	9,3693	- 46.847
DÖNEM KARI	35.000		327.926
ÖDENECEK VERGİ VE DİĞ. YASAL YÜK. (-)	- 7.000	9,3693	- 65.585
DÖNEM NET KARI	28.000		262.340

Tarihi Kur: 7,8013 TL

Cari Kur: 10,9373 TL

Ortalama Kur: 9,3693 TL

T İŞLETMESİ	CARİ KUR YÖNTEMİ		
	MANAT	Çevrim Kuru	TL
Bilanço	31.12.2022		31.12.2022
Dönen Varlıklar	335.000		3.663.996
Hazır Değerler	25.000	10,9373	273.433
Ticari Alacaklar	150.000	10,9373	1.640.595
Stoklar	160.000	10,9373	1.749.968
Duran Varlıklar	260.000		2.843.698
Maddi Duran Varlıklar	225.000	10,9373	2.460.893
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	35.000	10,9373	382.806
AKTİF TOPLAMI	595.000		6.507.694
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	172.000		1.881.216
Mali Borçlar	80.000	10,9373	874.984
Ticari Borçlar	50.000	10,9373	546.865
Diğer Borçlar	30.000	10,9373	328.119
Alınan Avanslar	2.000	10,9373	21.875
Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gid. Tahakkukları	10.000	10,9373	109.373
Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	160.000		1.749.968
Mali Borçlar	100.000	10,9373	1.093.730
Ticari Borçlar	60.000	10,9373	656.238
Öz Kaynaklar	263.000		2.562.910
Ödenmiş Sermaye	100.000	7,8013	780.130
Sermaye Yedekleri	25.000	7,8013	195.033
Kar Yedekleri	40.000	7,8013	312.052
Geçmiş Yıllar Karları	70.000	7,8013	546.091
Dönem Net Karı	28.000	9,3693	262.340
Çevrim Farkı Kazancı			467.264
PASİF TOPLAMI	595.000		6.194.094
Gelir Tablosu	31.12.2022	Çevrim Kuru	31.12.2022
BRÜT SATIŞLAR	700.000	9,3693	6.558.510
SATIŞ İNDİRİMLERİ	- 15.000	9,3693	- 140.540
NET SATIŞLAR	685.000		6.417.971
SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	- 580.000	9,3693	- 5.434.194
BRÜT SATIŞ KARI	105.000		983.777
FAALİYET GİDERLERİ (-)	- 65.000	9,3693	- 609.005
Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri	- 30.000	9,3693	- 281.079
Genel Yönetim Giderleri	- 35.000	9,3693	- 327.926
FAALİYET KARI	40.000		374.772
DİĞER FAALİYETLERDEN OL. GELİR VE KAR.	25.000	9,3693	234.233
Faiz Gelirleri	20.000	9,3693	187.386
Kambiyo Karları	5.000	9,3693	46.847
DİĞER FAALİYETLERDEN OL. GİDER VE ZARAR (-)	- 3.000	9,3693	- 28.108
Komisyon Giderleri (-)	- 3.000	9,3693	- 28.108
FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	- 35.000	9,3693	- 327.926
Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	- 15.000	9,3693	- 140.540
Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	- 20.000	9,3693	- 187.386
OLAĞAN KAR	27.000		252.971
OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR	13.000	9,3693	121.801
Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar	13.000	9,3693	121.801
OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)	- 5.000	9,3693	- 46.847
Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar (-)	- 5.000	9,3693	- 46.847
DÖNEM KARI	35.000		327.926
ÖDENECEK VERGİ VE DİĞ. YASAL YÜK. (-)	- 7.000	9,3693	- 65.585
DÖNEM NET KARI	28.000		262.340

Tarihi Kur: 7,8013 TL

Cari Kur: 10,9373 TL

Ortalama Kur: 9,3693 TL

X İŞLETMESİ	CARİ-CARİ OLMAYAN YÖNTEMİ		
	EURO	Çevrim Kuru	TL
Bilanço	31.12.2022		31.12.2022
Dönen Varlıklar	540.000		10.764.846
Hazır Değerler	25.000	19,9349	498.373
Ticari Alacaklar	245.000	19,9349	4.884.051
Stoklar	270.000	19,9349	5.382.423
Duran Varlıklar	420.000		6.336.414
Maddi Duran Varlıklar	350.000	15,0867	5.280.345
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	70.000	15,0867	1.056.069
AKTİF TOPLAMI	960.000		17.101.260
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	275.000		5.482.098
Mali Borçlar	130.000	19,9349	2.591.537
Ticari Borçlar	85.000	19,9349	1.694.467
Diğer Borçlar	40.000	19,9349	797.396
Alınan Avanslar	15.000	19,9349	299.024
Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gid. Tahakkukları	5.000	19,9349	99.675
Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	255.000		3.847.109
Mali Borçlar	180.000	15,0867	2.715.606
Ticari Borçlar	75.000	15,0867	1.131.503
Öz Kaynaklar	430.000		5.226.749
Ödenmiş Sermaye	200.000	15,0867	3.017.340
Sermaye Yedekleri	35.000	15,0867	528.035
Kar Yedekleri	50.000	15,0867	754.335
Geçmiş Yıllar Karları	85.000	15,0867	1.282.370
Dönem Net Karı	60.000	17,5108	1.050.648
Çevrim Farkı Kaybı			- 1.405.978
PASİF TOPLAMI	960.000		14.555.955
Gelir Tablosu	EURO	Çevrim Kuru	TL
BRÜT SATIŞLAR	800.000	17,5108	14.008.640
SATIŞ İNDİRİMLERİ	- 10.000	17,5108	- 175.108
NET SATIŞLAR	790.000		13.833.532
SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	- 650.000	17,5108	- 11.382.020
BRÜT SATIŞ KARI	140.000		2.451.512
FAALİYET GİDERLERİ (-)	- 55.000	17,5108	- 963.094
Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri	- 30.000	17,5108	- 525.324
Genel Yönetim Giderleri	- 25.000	17,5108	- 437.770
FAALİYET KARI	85.000		1.488.418
DİĞER FAALİYETLERDEN OL. GELİR VE KAR.	41.000	17,5108	717.943
Faiz Gelirleri	21.000	17,5108	367.727
Kambiyo Karları	20.000	17,5108	350.216
DİĞER FAALİYETLERDEN OL. GİDER VE ZARAR (-)	- 3.000	17,5108	- 52.532
Komisyon Giderleri (-)	- 3.000	17,5108	- 52.532
FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	- 58.000	17,5108	- 1.015.626
Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	- 25.000	17,5108	- 437.770
Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	- 33.000	17,5108	- 577.856
OLAĞAN KAR	65.000		1.138.202
OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR	15.000	17,5108	262.662
Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar	15.000	17,5108	262.662
OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)	- 5.000	17,5108	- 87.554
Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar (-)	- 5.000	17,5108	- 87.554
DÖNEM KARI	75.000		1.313.310
ÖDENECEK VERGİ VE DİĞ. YASAL YÜK. (-)	- 15.000	17,5108	- 262.662
DÖNEM NET KARI	60.000		1.050.648

Tarihi Kur: 15,0867 TL

Cari Kur: 19,9349 TL

Ortalama Kur: 17,5108 TL

X İŞLETMESİ	PARASAL-PARASAL OLMAYAN YÖNTEMİ		
	EURO	Çevrim Kuru	TL
Bilanço	31.12.2022		31.12.2022
Dönen Varlıklar	540.000		9.455.832
Hazır Değerler	25.000	19,9349	498.373
Ticari Alacaklar	245.000	19,9349	4.884.051
Stoklar	270.000	15,0867	4.073.409
Duran Varlıklar	420.000		6.336.414
Maddi Duran Varlıklar	350.000	15,0867	5.280.345
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	70.000	15,0867	1.056.069
AKTİF TOPLAMI	960.000		15.792.246
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	275.000	19,9349	5.482.098
Mali Borçlar	130.000	19,9349	2.591.537
Ticari Borçlar	85.000	19,9349	1.694.467
Diğer Borçlar	40.000	19,9349	797.396
Alınan Avanslar	15.000	19,9349	299.024
Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gid. Tahakkukları	5.000	19,9349	99.675
Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	255.000		5.083.400
Mali Borçlar	180.000	19,9349	3.588.282
Ticari Borçlar	75.000	19,9349	1.495.118
Öz Kaynaklar	430.000		5.226.749
Ödenmiş Sermaye	200.000	15,0867	3.017.340
Sermaye Yedekleri	35.000	15,0867	528.035
Kar Yedekleri	50.000	15,0867	754.335
Geçmiş Yıllar Karları	85.000	15,0867	1.282.370
Dönem Net Karı	60.000	17,5108	1.050.648
Çevrim Farkı Kaybı			- 1.405.978
PASİF TOPLAMI	960.000		15.792.246
Gelir Tablosu	EURO	Çevrim Kuru	TL
BRÜT SATIŞLAR	800.000	17,5108	14.008.640
SATIŞ İNDİRİMLERİ	- 10.000	17,5108	- 175.108
NET SATIŞLAR	790.000		13.833.532
SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	- 650.000	17,5108	- 11.382.020
BRÜT SATIŞ KARI	140.000		2.451.512
FAALİYET GİDERLERİ (-)	- 55.000	17,5108	- 963.094
Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri	- 30.000	17,5108	- 525.324
Genel Yönetim Giderleri	- 25.000	17,5108	- 437.770
FAALİYET KARI	85.000		1.488.418
DİĞER FAALİYETLERDEN OL. GELİR VE KAR.	41.000	17,5108	717.943
Faiz Gelirleri	21.000	17,5108	367.727
Kambiyo Karları	20.000	17,5108	350.216
DİĞER FAALİYETLERDEN OL. GİDER VE ZARAR (-)	- 3.000	17,5108	- 52.532
Komisyon Giderleri (-)	- 3.000	17,5108	- 52.532
FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	- 58.000	17,5108	- 1.015.626
Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	- 25.000	17,5108	- 437.770
Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	- 33.000	17,5108	- 577.856
OLAĞAN KAR	65.000		1.138.202
OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR	15.000	17,5108	262.662
Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar	15.000	17,5108	262.662
OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)	- 5.000	17,5108	- 87.554
Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar (-)	- 5.000	17,5108	- 87.554
DÖNEM KARI	75.000		1.313.310
ÖDENECEK VERGİ VE DİĞ. YASAL YÜK. (-)	- 15.000	17,5108	- 262.662
DÖNEM NET KARI	60.000		1.050.648

Tarihi Kur: 15,0867 TL

Cari Kur: 19,9349 TL

Ortalama Kur: 17,5108 TL

X İŞLETMESİ	TEMPORAL YÖNTEMİ		
	EURO	Çevrim Kuru	TL
Bilanço	31.12.2022		31.12.2022
Dönen Varlıklar	540.000		10.764.846
Hazır Değerler	25.000	19,9349	498.373
Ticari Alacaklar	245.000	19,9349	4.884.051
Stoklar	270.000	19,9349	5.382.423
Duran Varlıklar	420.000		6.336.414
Maddi Duran Varlıklar	350.000	15,0867	5.280.345
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	70.000	15,0867	1.056.069
AKTİF TOPLAMI	960.000		17.101.260
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	275.000		5.482.098
Mali Borçlar	130.000	19,9349	2.591.537
Ticari Borçlar	85.000	19,9349	1.694.467
Diğer Borçlar	40.000	19,9349	797.396
Alınan Avanslar	15.000	19,9349	299.024
Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gid. Tahakkukları	5.000	19,9349	99.675
Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	255.000		5.083.400
Mali Borçlar	180.000	19,9349	3.588.282
Ticari Borçlar	75.000	19,9349	1.495.118
Öz Kaynaklar	430.000		5.226.749
Ödenmiş Sermaye	200.000	15,0867	3.017.340
Sermaye Yedekleri	35.000	15,0867	528.035
Kar Yedekleri	50.000	15,0867	754.335
Geçmiş Yıllar Karları	85.000	15,0867	1.282.370
Dönem Net Karı	60.000	17,5108	1.050.648
Çevrim Farkı Kaybı			- 1.405.978
PASİF TOPLAMI	960.000		15.792.246
Gelir Tablosu	EURO	Çevrim Kuru	TL
BRÜT SATIŞLAR	800.000	17,5108	14.008.640
SATIŞ İNDİRİMLERİ	- 10.000	17,5108	- 175.108
NET SATIŞLAR	790.000		13.833.532
SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	- 650.000	17,5108	- 11.382.020
BRÜT SATIŞ KARI	140.000		2.451.512
FAALİYET GİDERLERİ (-)	- 55.000	17,5108	- 963.094
Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri	- 30.000	17,5108	- 525.324
Genel Yönetim Giderleri	- 25.000	17,5108	- 437.770
FAALİYET KARI	85.000		1.488.418
DİĞER FAALİYETLERDEN OL. GELİR VE KAR.	41.000	17,5108	717.943
Faiz Gelirleri	21.000	17,5108	367.727
Kambiyo Karları	20.000	17,5108	350.216
DİĞER FAALİYETLERDEN OL. GİDER VE ZARAR (-)	- 3.000	17,5108	- 52.532
Komisyon Giderleri (-)	- 3.000	17,5108	- 52.532
FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	- 58.000	17,5108	- 1.015.626
Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	- 25.000	17,5108	- 437.770
Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	- 33.000	17,5108	- 577.856
OLAĞAN KAR	65.000		1.138.202
OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR	15.000	17,5108	262.662
Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar	15.000	17,5108	262.662
OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)	- 5.000	17,5108	- 87.554
Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar (-)	- 5.000	17,5108	- 87.554
DÖNEM KARI	75.000		1.313.310
ÖDENECEK VERGİ VE DİĞ. YASAL YÜK. (-)	- 15.000	17,5108	- 262.662
DÖNEM NET KARI	60.000		1.050.648

Tarihi Kur: 15,0867 TL

Cari Kur: 19,9349 TL

Ortalama Kur: 17,5108 TL

X İŞLETMESİ	CARİ KUR YÖNTEMİ		
	EURO	Çevrim Kuru	TL
Bilanço	31.12.2022		31.12.2022
Dönen Varlıklar	540.000		10.764.846
Hazır Değerler	25.000	19,9349	498.373
Ticari Alacaklar	245.000	19,9349	4.884.051
Stoklar	270.000	19,9349	5.382.423
Duran Varlıklar	420.000		8.372.658
Maddi Duran Varlıklar	350.000	19,9349	6.977.215
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	70.000	19,9349	1.395.443
AKTİF TOPLAMI	960.000		19.137.504
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	275.000		5.482.098
Mali Borçlar	130.000	19,9349	2.591.537
Ticari Borçlar	85.000	19,9349	1.694.467
Diğer Borçlar	40.000	19,9349	797.396
Alınan Avanslar	15.000	19,9349	299.024
Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gid. Tahakkukları	5.000	19,9349	99.675
Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	255.000		5.083.400
Mali Borçlar	180.000	19,9349	3.588.282
Ticari Borçlar	75.000	19,9349	1.495.118
Öz Kaynaklar	430.000		5.226.749
Ödenmiş Sermaye	200.000	15,0867	3.017.340
Sermaye Yedekleri	35.000	15,0867	528.035
Kar Yedekleri	50.000	15,0867	754.335
Geçmiş Yıllar Karları	85.000	15,0867	1.282.370
Dönem Net Karı	60.000	17,5108	1.050.648
Çevrim Farkı Kaybı			- 1.405.978
PASİF TOPLAMI	960.000		15.792.246
Gelir Tablosu	EURO	Çevrim Kuru	TL
BRÜT SATIŞLAR	800.000	17,5108	14.008.640
SATIŞ İNDİRİMLERİ	- 10.000	17,5108	- 175.108
NET SATIŞLAR	790.000		13.833.532
SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	- 650.000	17,5108	- 11.382.020
BRÜT SATIŞ KARI	140.000		2.451.512
FAALİYET GİDERLERİ (-)	- 55.000	17,5108	- 963.094
Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri	- 30.000	17,5108	- 525.324
Genel Yönetim Giderleri	- 25.000	17,5108	- 437.770
FAALİYET KARI	85.000		1.488.418
DİĞER FAALİYETLERDEN OL. GELİR VE KAR.	41.000	17,5108	717.943
Faiz Gelirleri	21.000	17,5108	367.727
Kambiyo Karları	20.000	17,5108	350.216
DİĞER FAALİYETLERDEN OL. GİDER VE ZARAR (-)	- 3.000	17,5108	- 52.532
Komisyon Giderleri (-)	- 3.000	17,5108	- 52.532
FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	- 58.000	17,5108	- 1.015.626
Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	- 25.000	17,5108	- 437.770
Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	- 33.000	17,5108	- 577.856
OLAĞAN KAR	65.000		1.138.202
OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR	15.000	17,5108	262.662
Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar	15.000	17,5108	262.662
OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)	- 5.000	17,5108	- 87.554
Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar (-)	- 5.000	17,5108	- 87.554
DÖNEM KARI	75.000		1.313.310
ÖDENECEK VERGİ VE DİĞ. YASAL YÜK. (-)	- 15.000	17,5108	- 262.662
DÖNEM NET KARI	60.000		1.050.648

Tarihi Kur: 15,0867 TL

Cari Kur: 19,9349 TL

Ortalama Kur: 17,5108 TL

Y İŞLETMESİ	CARİ-CARİ OLMAYAN YÖNTEMİ		
	USD	Çevrim Kuru	TL
Bilanço	31.12.2022		31.12.2022
Dönen Varlıklar	365.000		6.824.880
Hazır Değerler	20.000	18,6983	373.966
Ticari Alacaklar	175.000	18,6983	3.272.203
Stoklar	170.000	18,6983	3.178.711
Duran Varlıklar	235.000		3.132.315
Maddi Duran Varlıklar	200.000	13,3290	2.665.800
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	35.000	13,3290	466.515
AKTİF TOPLAMI	600.000		9.957.195
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	194.000		3.627.470
Mali Borçlar	90.000	18,6983	1.682.847
Ticari Borçlar	44.000	18,6983	822.725
Diğer Borçlar	40.000	18,6983	747.932
Alınan Avanslar	15.000	18,6983	280.475
Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gid. Tahakkukları	5.000	18,6983	93.492
Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	195.000		2.599.155
Mali Borçlar	120.000	13,3290	1.599.480
Ticari Borçlar	75.000	13,3290	999.675
Öz Kaynaklar	220.000		2.683.556
Ödenmiş Sermaye	100.000	13,3290	1.332.900
Sermaye Yedekleri	20.000	13,3290	266.580
Kar Yedekleri	30.000	13,3290	399.870
Geçmiş Yıllar Karları	45.000	13,3290	599.805
Dönem Net Karı	25.000	16,0137	400.341
Çevrim Farkı Kaybı			- 315.940
PASİF TOPLAMI	609.000		8.910.181
Gelir Tablosu	USD	Çevrim Kuru	TL
BRÜT SATIŞLAR	300.000	16,0137	4.804.095
SATIŞ İNDİRİMLERİ	- 15.000	16,0137	- 240.205
NET SATIŞLAR	285.000		4.563.890
SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	- 230.000	16,0137	- 3.683.140
BRÜT SATIŞ KARI	55.000		880.751
FAALİYET GİDERLERİ (-)	- 25.000	16,0137	- 400.341
Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri	- 15.000	16,0137	- 240.205
Genel Yönetim Giderleri	- 10.000	16,0137	- 160.137
FAALİYET KARI	30.000		480.410
DİĞER FAALİYETLERDEN OL. GELİR VE KAR.	21.250	16,0137	340.290
Faiz Gelirleri	11.250	16,0137	180.154
Kambiyo Karları	10.000	16,0137	160.137
DİĞER FAALİYETLERDEN OL. GİDER VE ZARAR (-)	- 3.000	16,0137	- 48.041
Komisyon Giderleri (-)	- 3.000	16,0137	- 48.041
FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	- 20.000	16,0137	- 320.273
Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	- 8.000	16,0137	- 128.109
Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	- 12.000	16,0137	- 192.164
OLAĞAN KAR	28.250		452.386
OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR	7.000	16,0137	112.096
Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar	7.000	16,0137	112.096
OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)	- 4.000	16,0137	- 64.055
Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar (-)	- 4.000	16,0137	- 64.055
DÖNEM KARI	31.250		500.427
ÖDENECEK VERGİ VE DİĞ. YASAL YÜK. (-)	- 6.250	16,0137	- 100.085
DÖNEM NET KARI	25.000		400.341

Tarihi Kur: 13,3290 TL

Cari Kur: 18,6983 TL

Ortalama Kur: 16,0137 TL

Y İŞLETMESİ	PARASAL-PARASAL OLMAYAN YÖNTEMİ		
	USD	Çevrim Kuru	TL
Bilanço	31.12.2022		31.12.2022
Dönen Varlıklar	365.000		5.912.099
Hazır Değerler	20.000	18,6983	373.966
Ticari Alacaklar	175.000	18,6983	3.272.203
Stoklar	170.000	13,3290	2.265.930
Duran Varlıklar	235.000		3.132.315
Maddi Duran Varlıklar	200.000	13,3290	2.665.800
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	35.000	13,3290	466.515
AKTİF TOPLAMI	600.000		9.044.414
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	194.000		3.627.470
Mali Borçlar	90.000	18,6983	1.682.847
Ticari Borçlar	44.000	18,6983	822.725
Diğer Borçlar	40.000	18,6983	747.932
Alınan Avanslar	15.000	18,6983	280.475
Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gid. Tahakkukları	5.000	18,6983	93.492
Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	195.000		3.646.169
Mali Borçlar	120.000	18,6983	2.243.796
Ticari Borçlar	75.000	18,6983	1.402.373
Öz Kaynaklar	220.000		2.683.556
Ödenmiş Sermaye	100.000	13,3290	1.332.900
Sermaye Yedekleri	20.000	13,3290	266.580
Kar Yedekleri	30.000	13,3290	399.870
Geçmiş Yıllar Karları	45.000	13,3290	599.805
Dönem Net Karı	25.000	16,0137	400.341
Çevrim Farkı Kaybı			- 315.940
PASİF TOPLAMI	609.000		9.957.195
Gelir Tablosu	USD	Çevrim Kuru	TL
BRÜT SATIŞLAR	300.000	16,0137	4.804.095
SATIŞ İNDİRİMLERİ	- 15.000	16,0137	- 240.205
NET SATIŞLAR	285.000		4.563.890
SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	- 230.000	16,0137	- 3.683.140
BRÜT SATIŞ KARI	55.000		880.751
FAALİYET GİDERLERİ (-)	- 25.000	16,0137	- 400.341
Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri	- 15.000	16,0137	- 240.205
Genel Yönetim Giderleri	- 10.000	16,0137	- 160.137
FAALİYET KARI	30.000		480.410
DİĞER FAALİYETLERDEN OL. GELİR VE KAR.	21.250	16,0137	340.290
Faiz Gelirleri	11.250	16,0137	180.154
Kambiyo Karları	10.000	16,0137	160.137
DİĞER FAALİYETLERDEN OL. GİDER VE ZARAR (-)	- 3.000	16,0137	- 48.041
Komisyon Giderleri (-)	- 3.000	16,0137	- 48.041
FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	- 20.000	16,0137	- 320.273
Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	- 8.000	16,0137	- 128.109
Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	- 12.000	16,0137	- 192.164
OLAĞAN KAR	28.250		452.386
OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR	7.000	16,0137	112.096
Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar	7.000	16,0137	112.096
OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)	- 4.000	16,0137	- 64.055
Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar (-)	- 4.000	16,0137	- 64.055
DÖNEM KARI	31.250		500.427
ÖDENECEK VERGİ VE DİĞ. YASAL YÜK. (-)	- 6.250	16,0137	- 100.085
DÖNEM NET KARI	25.000		400.341

Tarihi Kur: 13,3290 TL

Cari Kur: 18,6983 TL

Ortalama Kur: 16,0137 TL

Y İŞLETMESİ	TEMPORAL YÖNTEMİ		
	USD	Çevrim Kuru	TL
Bilanço	31.12.2022		31.12.2022
Dönen Varlıklar	365.000		6.824.880
Hazır Değerler	20.000	18,6983	373.966
Ticari Alacaklar	175.000	18,6983	3.272.203
Stoklar	170.000	18,6983	3.178.711
Duran Varlıklar	235.000		3.132.315
Maddi Duran Varlıklar	200.000	13,3290	2.665.800
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	35.000	13,3290	466.515
AKTİF TOPLAMI	600.000		9.957.195
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	194.000		3.627.470
Mali Borçlar	90.000	18,6983	1.682.847
Ticari Borçlar	44.000	18,6983	822.725
Diğer Borçlar	40.000	18,6983	747.932
Alınan Avanslar	15.000	18,6983	280.475
Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gid. Tahakkukları	5.000	18,6983	93.492
Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	195.000		3.646.169
Mali Borçlar	120.000	18,6983	2.243.796
Ticari Borçlar	75.000	18,6983	1.402.373
Öz Kaynaklar	220.000		2.683.556
Ödenmiş Sermaye	100.000	13,3290	1.332.900
Sermaye Yedekleri	20.000	13,3290	266.580
Kar Yedekleri	30.000	13,3290	399.870
Geçmiş Yıllar Karları	45.000	13,3290	599.805
Dönem Net Karı	25.000	16,0137	400.341
Çevrim Farkı Kaybı			- 315.940
PASİF TOPLAMI	609.000		9.957.195
Gelir Tablosu	USD	Çevrim Kuru	TL
BRÜT SATIŞLAR	300.000	16,0137	4.804.095
SATIŞ İNDİRİMLERİ	- 15.000	16,0137	- 240.205
NET SATIŞLAR	285.000		4.563.890
SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	- 230.000	16,0137	- 3.683.140
BRÜT SATIŞ KARI	55.000		880.751
FAALİYET GİDERLERİ (-)	- 25.000	16,0137	- 400.341
Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri	- 15.000	16,0137	- 240.205
Genel Yönetim Giderleri	- 10.000	16,0137	- 160.137
FAALİYET KARI	30.000		480.410
DİĞER FAALİYETLERDEN OL. GELİR VE KAR.	21.250	16,0137	340.290
Faiz Gelirleri	11.250	16,0137	180.154
Kambiyo Karları	10.000	16,0137	160.137
DİĞER FAALİYETLERDEN OL. GİDER VE ZARAR (-)	- 3.000	16,0137	- 48.041
Komisyon Giderleri (-)	- 3.000	16,0137	- 48.041
FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	- 20.000	16,0137	- 320.273
Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	- 8.000	16,0137	- 128.109
Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	- 12.000	16,0137	- 192.164
OLAĞAN KAR	28.250		452.386
OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR	7.000	16,0137	112.096
Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar	7.000	16,0137	112.096
OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)	- 4.000	16,0137	- 64.055
Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar (-)	- 4.000	16,0137	- 64.055
DÖNEM KARI	31.250		500.427
ÖDENECEK VERGİ VE DİĞ. YASAL YÜK. (-)	- 6.250	16,0137	- 100.085
DÖNEM NET KARI	25.000		400.341

Tarihi Kur: 13,3290 TL

Cari Kur: 18,6983 TL

Ortalama Kur: 16,0137 TL

Y İŞLETMESİ	CARİ KUR YÖNTEMİ		
	USD	Çevrim Kuru	TL
Bilanço	31.12.2022		31.12.2022
Dönen Varlıklar	365.000		6.824.880
Hazır Değerler	20.000	18,6983	373.966
Ticari Alacaklar	175.000	18,6983	3.272.203
Stoklar	170.000	18,6983	3.178.711
Duran Varlıklar	235.000		4.394.101
Maddi Duran Varlıklar	200.000	18,6983	3.739.660
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	35.000	18,6983	654.441
AKTİF TOPLAMI	600.000		11.218.980
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	194.000		3.627.470
Mali Borçlar	90.000	18,6983	1.682.847
Ticari Borçlar	44.000	18,6983	822.725
Diğer Borçlar	40.000	18,6983	747.932
Alınan Avanslar	15.000	18,6983	280.475
Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gid. Tahakkukları	5.000	18,6983	93.492
Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	195.000		3.646.169
Mali Borçlar	120.000	18,6983	2.243.796
Ticari Borçlar	75.000	18,6983	1.402.373
Öz Kaynaklar	220.000		2.683.556
Ödenmiş Sermaye	100.000	13,3290	1.332.900
Sermaye Yedekleri	20.000	13,3290	266.580
Kar Yedekleri	30.000	13,3290	399.870
Geçmiş Yıllar Karları	45.000	13,3290	599.805
Dönem Net Karı	25.000	16,0137	400.341
Çevrim Farkı Kaybı			- 315.940
PASİF TOPLAMI	609.000		9.957.195
Gelir Tablosu	USD	Çevrim Kuru	TL
BRÜT SATIŞLAR	300.000	16,0137	4.804.095
SATIŞ İNDİRİMLERİ	- 15.000	16,0137	- 240.205
NET SATIŞLAR	285.000		4.563.890
SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	- 230.000	16,0137	- 3.683.140
BRÜT SATIŞ KARI	55.000		880.751
FAALİYET GİDERLERİ (-)	- 25.000	16,0137	- 400.341
Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri	- 15.000	16,0137	- 240.205
Genel Yönetim Giderleri	- 10.000	16,0137	- 160.137
FAALİYET KARI	30.000		480.410
DİĞER FAALİYETLERDEN OL. GELİR VE KAR.	21.250	16,0137	340.290
Faiz Gelirleri	11.250	16,0137	180.154
Kambiyo Karları	10.000	16,0137	160.137
DİĞER FAALİYETLERDEN OL. GİDER VE ZARAR (-)	- 3.000	16,0137	- 48.041
Komisyon Giderleri (-)	- 3.000	16,0137	- 48.041
FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	- 20.000	16,0137	- 320.273
Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	- 8.000	16,0137	- 128.109
Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	- 12.000	16,0137	- 192.164
OLAĞAN KAR	28.250		452.386
OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR	7.000	16,0137	112.096
Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar	7.000	16,0137	112.096
OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)	- 4.000	16,0137	- 64.055
Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar (-)	- 4.000	16,0137	- 64.055
DÖNEM KARI	31.250		500.427
ÖDENECEK VERGİ VE DİĞ. YASAL YÜK. (-)	- 6.250	16,0137	- 100.085
DÖNEM NET KARI	25.000		400.341

Tarihi Kur: 13,3290 TL

Cari Kur: 18,6983 TL

Ortalama Kur: 16,0137 TL

Z İŞLETMESİ	CARİ-CARİ OLMAYAN YÖNTEMİ		
	RUBLE	Çevrim Kuru	TL
Bilanço	31.12.2022		31.12.2022
Dönen Varlıklar	1.220.000		316.566
Hazır Değerler	70.000	0,25948	18.164
Ticari Alacaklar	650.000	0,25948	168.662
Stoklar	500.000	0,25948	129.740
Duran Varlıklar	780.000		128.575
Maddi Duran Varlıklar	700.000	0,16484	115.388
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	80.000	0,16484	13.187
AKTİF TOPLAMI	2.000.000		445.141
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	360.000		93.413
Mali Borçlar	200.000	0,25948	51.896
Ticari Borçlar	90.000	0,25948	23.353
Diğer Borçlar	35.000	0,25948	9.082
Alman Avanslar	20.000	0,25948	5.190
Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gid. Tahakkukları	15.000	0,25948	3.892
Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	320.000		52.749
Mali Borçlar	200.000	0,16484	32.968
Ticari Borçlar	120.000	0,16484	19.781
Öz Kaynaklar	1.320.000		342.514
Ödenmiş Sermaye	500.000	0,16484	82.420
Sermaye Yedekleri	40.000	0,16484	6.594
Kar Yedekleri	70.000	0,16484	11.539
Geçmiş Yıllar Karları	350.000	0,16484	57.694
Dönem Net Karı	360.000	0,21216	76.378
Çevrim Farkı Kazancı			107.890
PASİF TOPLAMI	2.000.000		488.676
Gelir Tablosu	31.12.2022	Çevrim Kuru	31.12.2022
BRÜT SATIŞLAR	3.000.000	0,21216	636.480
SATIŞ İNDİRİMLERİ	- 90.000	0,21216	- 19.094
NET SATIŞLAR	2.910.000		617.386
SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	- 2.250.000	0,21216	- 477.360
BRÜT SATIŞ KARI	660.000		140.026
FAALİYET GİDERLERİ (-)	- 170.000	0,21216	- 36.067
Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri	- 120.000	0,21216	- 25.459
Genel Yönetim Giderleri	- 50.000	0,21216	- 10.608
FAALİYET KARI	490.000		103.958
DİĞER FAALİYETLERDEN OL. GELİR VE KAR.	60.000	0,21216	12.730
Faiz Gelirleri	45.000	0,21216	9.547
Kambiyo Karları	15.000	0,21216	3.182
DİĞER FAALİYETLERDEN OL. GİDER VE ZARAR (-)	- 10.000	0,21216	- 2.122
Komisyon Giderleri (-)	- 10.000	0,21216	- 2.122
FINANSMAN GİDERLERİ (-)	- 105.000	0,21216	- 22.277
Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	- 45.000	0,21216	- 9.547
Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	- 60.000	0,21216	- 12.730
OLAĞAN KAR	435.000		92.290
OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR	30.000	0,21216	6.365
Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar	30.000	0,21216	6.365
OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)	- 15.000	0,21216	- 3.182
Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar (-)	- 15.000	0,21216	- 3.182
DÖNEM KARI	450.000		95.472
ÖDENECEK VERGİ VE DİĞ. YASAL YÜK. (-)	- 90.000	0,21216	- 19.094
DÖNEM NET KARI	360.000		76.378

Tarihi Kur: 0,16484 TL

Cari Kur: 0,25948 TL

Ortalama Kur: 0,21216 TL

Z İŞLETMESİ	PARASAL-PARASAL OLMAYAN YÖNTEMİ		
	RUBLE	Çevrim Kuru	TL
Bilanço	31.12.2022		31.12.2022
Dönen Varlıklar	1.220.000		269.246
Hazır Değerler	70.000	0,25948	18.164
Ticari Alacaklar	650.000	0,25948	168.662
Stoklar	500.000	0,16484	82.420
Duran Varlıklar	780.000		128.575
Maddi Duran Varlıklar	700.000	0,16484	115.388
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	80.000	0,16484	13.187
AKTİF TOPLAMI	2.000.000		397.821
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	360.000		93.413
Mali Borçlar	200.000	0,25948	51.896
Ticari Borçlar	90.000	0,25948	23.353
Diğer Borçlar	35.000	0,25948	9.082
Alman Avanslar	20.000	0,25948	5.190
Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gid. Tahakkukları	15.000	0,25948	3.892
Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	320.000		83.034
Mali Borçlar	200.000	0,25948	51.896
Ticari Borçlar	120.000	0,25948	31.138
Öz Kaynaklar	1.320.000		342.514
Ödenmiş Sermaye	500.000	0,16484	82.420
Sermaye Yedekleri	40.000	0,16484	6.594
Kar Yedekleri	70.000	0,16484	11.539
Geçmiş Yıllar Karları	350.000	0,16484	57.694
Dönem Net Karı	360.000	0,21216	76.378
Çevrim Farkı Kazancı			107.890
PASİF TOPLAMI	2.000.000		518.960
Gelir Tablosu	31.12.2022	Çevrim Kuru	31.12.2022
BRÜT SATIŞLAR	3.000.000	0,21216	636.480
SATIŞ İNDİRİMLERİ	- 90.000	0,21216	- 19.094
NET SATIŞLAR	2.910.000		617.386
SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	- 2.250.000	0,21216	- 477.360
BRÜT SATIŞ KARI	660.000		140.026
FAALİYET GİDERLERİ (-)	- 170.000	0,21216	- 36.067
Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri	- 120.000	0,21216	- 25.459
Genel Yönetim Giderleri	- 50.000	0,21216	- 10.608
FAALİYET KARI	490.000		103.958
DİĞER FAALİYETLERDEN OL. GELİR VE KAR.	60.000	0,21216	12.730
Faiz Gelirleri	45.000	0,21216	9.547
Kambiyo Karları	15.000	0,21216	3.182
DİĞER FAALİYETLERDEN OL. GİDER VE ZARAR (-)	- 10.000	0,21216	- 2.122
Komisyon Giderleri (-)	- 10.000	0,21216	- 2.122
FINANSMAN GİDERLERİ (-)	- 105.000	0,21216	- 22.277
Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	- 45.000	0,21216	- 9.547
Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	- 60.000	0,21216	- 12.730
OLAĞAN KAR	435.000		92.290
OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR	30.000	0,21216	6.365
Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar	30.000	0,21216	6.365
OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)	- 15.000	0,21216	- 3.182
Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar (-)	- 15.000	0,21216	- 3.182
DÖNEM KARI	450.000		95.472
ÖDENECEK VERGİ VE DİĞ. YASAL YÜK. (-)	- 90.000	0,21216	- 19.094
DÖNEM NET KARI	360.000		76.378

Tarihi Kur: 0,16484 TL

Cari Kur: 0,25948 TL

Ortalama Kur: 0,21216 TL

Z İŞLETMESİ	TEMPORAL YÖNTEMİ		
	RUBLE	Çevrim Kuru	TL
Bilanço	31.12.2022		31.12.2022
Dönen Varlıklar	1.220.000		316.566
Hazır Değerler	70.000	0,25948	18.164
Ticari Alacaklar	650.000	0,25948	168.662
Stoklar	500.000	0,25948	129.740
Duran Varlıklar	780.000		128.575
Maddi Duran Varlıklar	700.000	0,16484	115.388
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	80.000	0,16484	13.187
AKTİF TOPLAMI	2.000.000		445.141
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	360.000		93.413
Mali Borçlar	200.000	0,25948	51.896
Ticari Borçlar	90.000	0,25948	23.353
Diğer Borçlar	35.000	0,25948	9.082
Alman Avanslar	20.000	0,25948	5.190
Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gid. Tahakkukları	15.000	0,25948	3.892
Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	320.000		83.034
Mali Borçlar	200.000	0,25948	51.896
Ticari Borçlar	120.000	0,25948	31.138
Öz Kaynaklar	1.320.000		342.514
Ödenmiş Sermaye	500.000	0,16484	82.420
Sermaye Yedekleri	40.000	0,16484	6.594
Kar Yedekleri	70.000	0,16484	11.539
Geçmiş Yıllar Karları	350.000	0,16484	57.694
Dönem Net Karı	360.000	0,21216	76.378
Çevrim Farkı Kazancı			107.890
PASİF TOPLAMI	2.000.000		518.960
Gelir Tablosu	31.12.2022	Çevrim Kuru	31.12.2022
BRÜT SATIŞLAR	3.000.000	0,21216	636.480
SATIŞ İNDİRİMLERİ	- 90.000	0,21216	- 19.094
NET SATIŞLAR	2.910.000		617.386
SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	- 2.250.000	0,21216	- 477.360
BRÜT SATIŞ KARI	660.000		140.026
FAALİYET GİDERLERİ (-)	- 170.000	0,21216	- 36.067
Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri	- 120.000	0,21216	- 25.459
Genel Yönetim Giderleri	- 50.000	0,21216	- 10.608
FAALİYET KARI	490.000		103.958
DİĞER FAALİYETLERDEN OL. GELİR VE KAR.	60.000	0,21216	12.730
Faiz Gelirleri	45.000	0,21216	9.547
Kambiyo Karları	15.000	0,21216	3.182
DİĞER FAALİYETLERDEN OL. GİDER VE ZARAR (-)	- 10.000	0,21216	- 2.122
Komisyon Giderleri (-)	- 10.000	0,21216	- 2.122
FINANSMAN GİDERLERİ (-)	- 105.000	0,21216	- 22.277
Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	- 45.000	0,21216	- 9.547
Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	- 60.000	0,21216	- 12.730
OLAĞAN KAR	435.000		92.290
OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR	30.000	0,21216	6.365
Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar	30.000	0,21216	6.365
OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)	- 15.000	0,21216	- 3.182
Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar (-)	- 15.000	0,21216	- 3.182
DÖNEM KARI	450.000		95.472
ÖDENECEK VERGİ VE DİĞ. YASAL YÜK. (-)	- 90.000	0,21216	- 19.094
DÖNEM NET KARI	360.000		76.378

Tarihi Kur: 0,16484 TL

Cari Kur: 0,25948 TL

Ortalama Kur: 0,21216 TL

Z İŞLETMESİ	CARI KUR YÖNTEMİ		
	RUBLE	Çevrim Kuru	TL
Bilanço	31.12.2022		31.12.2022
Dönen Varlıklar	1.220.000		316.566
Hazır Değerler	70.000	0,25948	18.164
Ticari Alacaklar	650.000	0,25948	168.662
Stoklar	500.000	0,25948	129.740
Duran Varlıklar	780.000		202.394
Maddi Duran Varlıklar	700.000	0,25948	181.636
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	80.000	0,25948	20.758
AKTİF TOPLAMI	2.000.000		518.960
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	360.000	0,25948	93.413
Mali Borçlar	200.000	0,25948	51.896
Ticari Borçlar	90.000	0,25948	23.353
Diğer Borçlar	35.000	0,25948	9.082
Alınan Avanslar	20.000	0,25948	5.190
Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gid. Tahakkukları	15.000	0,25948	3.892
Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	320.000		83.034
Mali Borçlar	200.000	0,25948	51.896
Ticari Borçlar	120.000	0,25948	31.138
Öz Kaynaklar	1.320.000		342.514
Ödenmiş Sermaye	500.000	0,16484	82.420
Sermaye Yedekleri	40.000	0,16484	6.594
Kar Yedekleri	70.000	0,16484	11.539
Geçmiş Yıllar Karları	350.000	0,16484	57.694
Dönem Net Karı	360.000	0,21216	76.378
Çevrim Farkı Kazancı			107.890
PASİF TOPLAMI	2.000.000		518.960
Gelir Tablosu	31.12.2022	Çevrim Kuru	31.12.2022
BRÜT SATIŞLAR	3.000.000	0,21216	636.480
SATIŞ İNDİRİMLERİ	- 90.000	0,21216	- 19.094
NET SATIŞLAR	2.910.000		617.386
SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	- 2.250.000	0,21216	- 477.360
BRÜT SATIŞ KARI	660.000		140.026
FAALİYET GİDERLERİ (-)	- 170.000	0,21216	- 36.067
Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri	- 120.000	0,21216	- 25.459
Genel Yönetim Giderleri	- 50.000	0,21216	- 10.608
FAALİYET KARI	490.000		103.958
DİĞER FAALİYETLERDEN OL. GELİR VE KAR.	60.000	0,21216	12.730
Faiz Gelirleri	45.000	0,21216	9.547
Kambiyo Karları	15.000	0,21216	3.182
DİĞER FAALİYETLERDEN OL. GİDER VE ZARAR (-)	- 10.000	0,21216	- 2.122
Komisyon Giderleri (-)	- 10.000	0,21216	- 2.122
FINANSMAN GİDERLERİ (-)	- 105.000	0,21216	- 22.277
Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	- 45.000	0,21216	- 9.547
Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	- 60.000	0,21216	- 12.730
OLAĞAN KAR	435.000		92.290
OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR	30.000	0,21216	6.365
Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar	30.000	0,21216	6.365
OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)	- 15.000	0,21216	- 3.182
Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar (-)	- 15.000	0,21216	- 3.182
DÖNEM KARI	450.000		95.472
ÖDENECEK VERGİ VE DİĞ. YASAL YÜK. (-)	- 90.000	0,21216	- 19.094
DÖNEM NET KARI	360.000		76.378

Tarihi Kur: 0,16484 TL

Cari Kur: 0,25948 TL

Ortalama Kur: 0,21216 TL

Ana işletmemiz zaten Türkiye’de faaliyette bulunduğu için finansal tabloları TL olarak düzenlenmiştir. Bu nedenle burada ayrıca gösterilmeyip konsolide finansal tablo içerisinde yer almaktadır.

3.6. Milli Para Birimine Çevrilen Mali Tabloların Konsolide Edilmesi İşlemleri

Çevrim işleminden sonraki aşama konsolide finansal tabloların düzenlenmesidir. Uygulanacak konsolidasyon yöntemi tam konsolidasyon olup, mali tabloların düzenlenmesinde tek düzen muhasebe sisteminin formatı benimsenmiştir. Ayrıca sadece işlemleri göstermek amacıyla, eliminasyon işlemleri sınırlı tutulmuştur. Örneğimizde yer alan işletmelere ilişkin eliminasyon işlemleri aşağıda verilmiştir.

Eliminasyon İşlemleri:

1) Z İşletmesinin Ticari alacakları içinde yer alan tutarın 100.000 TL'lik kısmı T İşletmesinden olan alacaktır.
2) ABC İşletmesinin KV Ticari Borçları arasında yer alan tutarın 250.000 TL'lik kısmı X İşletmesine, 350.000 TL'lik kısmı Y İşletmesine olan borçlardan oluşmaktadır.
3) Z İşletmesinin Net Satışlarının tamamı T İşletmesine yapılan satışlardır.
4) Tüm Yavru İşletmeler 01.01.2022 tarihinde satın alınmış olup, Dönem Net Kârı hariç Öz kaynak grubunda yer alan hesapların tamamı dönem başı durumunu göstermektedir.

Eliminasyon İşlemlerinin Açıklanması

- (1) Z İşletmesinin Ticari alacakları içinde yer alan tutarın 100.000 TL'lik kısmı T İşletmesinden olduğu için, karşılıklı olarak kısa vadeli ticari alacaklar ve ticari borçlar tutarından mahsup edilmiştir.
- (2) Benzer şekilde ABC İşletmesinin KV Ticari Borçları arasında yer alan tutarın 250.000 TL'lik kısmı X İşletmesine, 350.000 TL'lik kısmı Y İşletmesine ait olduğu için bu tutarın toplamı ana işletmenin ticari borçları ile X ve Y işletmelerinin ticari alacaklarından mahsup edilmiştir.
- (3) Z İşletmesinin Net Satışlarının tamamı T İşletmesine yapılan satışlar olduğu için hem bilançodaki stok ve dönem net kârı kalemlerinden, hem de gelir tablosundaki brüt satışlar, satış indirimleri ve satışların maliyeti kalemlerinden karşılıklı olarak elimine edilmiştir. Her ne kadar satış işlemi grup içi olsa da burada azınlık açısından bu satış geçerli bir satıştır. Ancak örneğimizde yer

alan Z İşletmesinin iştirak oranı %100 olduğu için azınlık payı hesaplanmamıştır.

- (4) Tüm Yavru İşletmeler 01.01.2022 tarihinde satın alındığı varsayıldığı için Dönem Net Kârı hariç Öz kaynak grubunda yer alan hesapların tamamı dönem başı durumunu göstermektedir. Buna göre konsolidasyon şerefiyesi aşağıdaki tabloda gösterildiği gibi hesaplanmıştır.

Konsolidasyon Şerefiyesinin Hesaplanması	% 70 İştirak Oranı	% 80 İştirak Oranı	% 60 İştirak Oranı	% 100 İştirak Oranı	TOPLAM
	T İŞLETMESİ	X İŞLETMESİ	Y İŞLETMESİ	Z İŞLETMESİ	
Özkaynak Toplamı	1.833.306	5.582.079	2.599.155	158.246	10.172.786
Ana Şirket	1.283.314	4.465.663	1.559.493	158.246	7.466.716
Azınlık	549.992	1.116.416	1.039.662	-	2.706.069
Kons. Şerefiyesi = Satın Alma Bedeli - Yavru Şirket Özkaynakları * İştirak Oranı					
Satın Alma Bedeli	2.000.000	4.000.000	2.000.000	100.000	8.100.000
Kons. Şerefiyesi	716.686	- 465.663	440.507	- 58.246	633.284
Pozitif Şerefiye	716.686		440.507		1.157.193
Negatif Şerefiye		- 465.663		- 58.246	- 523.910
Net Şerefiye					633.284

- (5) **Azınlık Payları:** Yavru Şirketlerin Öz kaynaklarından Azınlıklara Düşen Pay

+

Cari Dönem Kârından Azınlıklara Düşen Pay

+

Çevrim Farklarından Azınlıklara Düşen Pay olarak olarak hesaplanmıştır.

Azınlık Payları: 2.706.069 + 448.968 + (170.291) = 2.984.747 TL

Not: Bazı hesaplamalarda 1-2 TL gibi farklar oluşmuştur. Çevirme işlemleri ve konsolidasyon işlemleri excel üzerinde çalışılmıştır. Ancak bazı rakamlar manuel olarak girilmiştir. Excel arka planda virgülden sonraki haneleri de dikkate aldığı için bu tür yuvarlama farkları oluşmuştur.

Buna göre ABC İşletmesinin Konsolide Bilançoları ve Konsolide Gelir Tabloları her bir çeviri yöntemine göre ayrı ayrı gösterilmektedir.

CARİ-CARİ OLMAYAN YÖNTEMİ	ANA ŞİRKET	% 70 İştirak Oranı	% 80 İştirak Oranı	% 60 İştirak Oranı	% 100 İştirak Oranı			KONSOLİDE ABC TL
	ABC İŞLETMESİ	T İŞLETMESİ	X İŞLETMESİ	Y İŞLETMESİ	Z İŞLETMESİ	ELİMİNASYON İŞLEMLERİ		
	TL	TL	TL	TL	TL	Borç	Alacak	
Bilanço	31.12.2022	31.12.2022	31.12.2022	31.12.2022	31.12.2022			31.12.2022
Dönen Varlıklar	9.000.000	3.663.996	10.764.846	6.824.880	316.566			29.730.261
Hazır Değerler	750.000	273.433	498.373	373.966	18.164			1.913.935
Ticari Alacaklar	4.000.000	1.640.595	4.884.051	3.272.203	168.662		100.000 (1) 250.000 (2) 350.000 (2)	13.265.510
Stoklar	4.250.000	1.749.968	5.382.423	3.178.711	129.740		140.026 (3)	14.550.816
Duran Varlıklar	22.600.000	2.028.338	6.336.414	3.132.315	128.575			27.282.835
Mali Duran Varlıklar	8.100.000	-	-	-	-			-
* T İşletmesi	2.000.000	-	-	-	-		2.000.000 (4)	-
* X İşletmesi	4.000.000	-	-	-	-		4.000.000 (4)	-
* Y İşletmesi	2.000.000	-	-	-	-		2.000.000 (4)	-
* Z İşletmesi	100.000	-	-	-	-		100.000 (4)	-
Maddi Duran Varlıklar	12.000.000	1.755.293	5.280.345	2.665.800	115.388			21.816.826
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	2.500.000	273.046	1.056.069	466.515	13.187			4.308.817
Konsolidasyon Şerefiyesi*						1.157.193 (4)		1.157.193
AKTİF TOPLAMI	31.600.000	5.692.334	17.101.260	9.957.195	445.141			57.013.096
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	9.000.000	1.881.216	5.482.098	3.627.470	93.413			19.384.196
Mali Borçlar	3.250.000	874.984	2.591.537	1.682.847	51.896			8.451.264
Ticari Borçlar	4.000.000	546.865	1.694.467	822.725	23.353	100.000 (1) 600.000 (2)		6.387.410
Diğer Borçlar	1.000.000	328.119	797.396	747.932	9.082			2.882.529
Alınan Avanslar	500.000	21.875	299.024	280.475	5.190			1.106.562
Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gid. Tahakkukları	250.000	109.373	99.675	93.492	3.892			556.431
Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	7.750.000	1.248.208	3.847.109	2.599.155	52.749			15.497.220
Mali Borçlar	5.000.000	780.130	2.715.606	1.599.480	32.968			10.128.184
Ticari Borçlar	2.750.000	468.078	1.131.503	999.675	19.781			5.369.036
Öz Kaynaklar	14.850.000	2.562.910	5.226.749	2.683.556	342.514			15.598.148
Ödenmiş Sermaye	10.000.000	780.130	3.017.340	1.332.900	82.420	3.842.123 (4) 1.370.667 (5)		10.000.000
Sermaye Yedekleri	2.000.000	195.033	528.035	266.580	6.594	725.492 (4) 270.749 (5)		2.000.000
Kar Yedekleri	1.000.000	312.052	754.335	399.870	11.539	1.073.365(4) 404.431 (5)		1.000.000
Geçmiş Yıllar Karları	900.000	546.091	1.282.370	599.805	57.694	1.825.736 (4) 660.223 (5)		900.000
Dönem Net Karı	950.000	262.340	1.050.648	400.341	76.378	140.026 (3) 448.968 (5)		2.150.713
Çevrim Farkı Kazancı/Kaybı	-	467.264	1.405.978	315.940	107.890		170.291 (5)	976.474
K. Şerefiyesi							523.909 (4)	523.909
Azınlık Payları	-	-	-	-	-	170.291 (5)	3.155.038 (5)	2.984.747
PASİF TOPLAMI	31.600.000	5.692.334	14.555.955	8.910.181	488.676	12.789.264	12.789.264	53.464.312

Gelir Tablosu	31.12.2022	31.12.2022	31.12.2022	31.12.2022	31.12.2022	Borç	Alacak	TL
BRÜT SATIŞLAR	24.000.000	6.558.510	14.008.640	4.804.095	636.480	636.480 (6)		49.371.245
SATIŞ İNDİRİMLERİ	- 400.000	- 140.540	- 175.108	- 240.205	- 19.094		19.094 (6)	- 955.853
NET SATIŞLAR	23.600.000	6.417.971	13.833.532	4.563.890	617.386			48.415.392
SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	- 19.300.000	- 5.434.194	- 11.382.020	- 3.683.140	- 477.360		140.026 (6) 477.360 (6)	- 39.659.328
BRÜT SATIŞ KARI	4.300.000	983.777	2.451.512	880.751	140.026			8.756.065
FAALİYET GİDERLERİ (-)	- 775.000	- 609.005	- 963.094	- 400.341	- 36.067			- 2.783.507
Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri	- 325.000	- 281.079	- 525.324	- 240.205	- 25.459			- 1.397.067
Genel Yönetim Giderleri	- 450.000	- 327.926	- 437.770	- 160.137	- 10.608			- 1.386.440
FAALİYET KARI	3.525.000	374.772	1.488.418	480.410	103.958			5.972.558
Diğer Faaliyetlerden Ol. Gelir ve Kar.	940.000	234.233	717.943	340.290	12.730			2.245.195
Faiz Gelirleri	560.000	187.386	367.727	180.154	9.547			1.304.814
Kambiyo Karları	380.000	46.847	350.216	160.137	3.182			940.381
Diğer Faaliyetlerden Ol. Gider ve Zarar (-)	- 150.000	- 28.108	- 52.532	- 48.041	- 2.122			- 280.803
Komisyon Giderleri (-)	- 150.000	- 28.108	- 52.532	- 48.041	- 2.122			- 280.803
Finansman Giderleri (-)	- 3.077.500	- 327.926	- 1.015.626	- 320.273	- 22.277			- 4.763.602
Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	- 1.750.000	- 140.540	- 437.770	- 128.109	- 9.547			- 2.465.966
Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	- 1.327.500	- 187.386	- 577.856	- 192.164	- 12.730			- 2.297.636
OLAĞAN KAR	1.237.500	252.971	1.138.202	452.386	92.290			3.173.348
OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR	70.000	121.801	262.662	112.096	6.365			572.923
Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar	70.000	121.801	262.662	112.096	6.365			572.923
OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)	- 120.000	- 46.847	- 87.554	- 64.055	- 3.182			- 321.638
Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar (-)	- 120.000	- 46.847	- 87.554	- 64.055	- 3.182			- 321.638
DÖNEM KARI	1.187.500	327.926	1.313.310	500.427	95.472			3.424.634
ÖDENECEK VERGİ VE Diğ. YASAL YÜK. (-)	- 237.500	- 65.585	- 262.662	- 100.085	- 19.094			- 684.927
DÖNEM NET KARI	950.000	262.340	1.050.648	400.341	76.378	140.026 (3) 448.968 (5)		2.150.713
Azınlık Payları							448.968 (5)	448.968
Konsolide Bilançoya Aktarılan Stok Maliyeti							140.026 (6)	
TOPLAM						1.225.474	1.225.474	

PARASAL-PARASAL OLMAYAN YÖNTEMİ	ANA ŞİRKET	% 70 İştirak Oranı	% 80 İştirak Oranı	% 60 İştirak Oranı	% 100 İştirak Oranı	ELİMİNASYON İŞLEMLERİ		KONSOLİDE ABC
	ABC İŞLETMESİ	T İŞLETMESİ	X İŞLETMESİ	Y İŞLETMESİ	Z İŞLETMESİ	Borç	Alacak	TL
	TL	TL	TL	TL	TL			
Bilanço	31.12.2022	31.12.2022	31.12.2022	31.12.2022	31.12.2022			31.12.2022
Dönen Varlıklar	9.000.000	3.162.236	9.455.832	5.912.099	269.246			26.959.386
Hazır Değerler	750.000	273.433	498.373	373.966	18.164			1.913.935
Ticari Alacaklar	4.000.000	1.640.595	4.884.051	3.272.203	168.662		100.000 (1) 250.000 (2) 350.000 (2)	13.265.510
Stoklar	4.250.000	1.248.208	4.073.409	2.265.930	82.420		140.026 (3)	11.779.941
Duran Varlıklar	22.600.000	2.028.338	6.336.414	3.132.315	128.575			27.282.835
Mali Duran Varlıklar	8.100.000	-	-	-	-			-
* T İşletmesi	2.000.000	-	-	-	-		2.000.000 (4)	-
* X İşletmesi	4.000.000	-	-	-	-		4.000.000 (4)	-
* Y İşletmesi	2.000.000	-	-	-	-		2.000.000 (4)	-
* Z İşletmesi	100.000	-	-	-	-		100.000 (4)	-
Maddi Duran Varlıklar	12.000.000	1.755.293	5.280.345	2.665.800	115.388			21.816.826
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	2.500.000	273.046	1.056.069	466.515	13.187			4.308.817
Konsolidasyon Şerefiyesi*						1.157.193 (4)		1.157.193
AKTİF TOPLAMI	31.600.000	5.190.574	15.792.246	9.044.414	397.821			54.242.221
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	9.000.000	1.881.216	5.482.098	3.627.470	93.413			19.384.196
Mali Borçlar	3.250.000	874.984	2.591.537	1.682.847	51.896			8.451.264
Ticari Borçlar	4.000.000	546.865	1.694.467	822.725	23.353	100.000 (1) 600.000 (2)		6.387.410
Diğer Borçlar	1.000.000	328.119	797.396	747.932	9.082			2.882.529
Alınan Avanslar	500.000	21.875	299.024	280.475	5.190			1.106.562
Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gid. Tahakkukları	250.000	109.373	99.675	93.492	3.892			556.431
Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	7.750.000	1.749.968	5.083.400	3.646.169	83.034			18.312.570
Mali Borçlar	5.000.000	1.093.730	3.588.282	2.243.796	51.896			11.977.704
Ticari Borçlar	2.750.000	656.238	1.495.118	1.402.373	31.138			6.334.866
Öz Kaynaklar	14.850.000	2.562.910	5.226.749	2.683.556	342.514			15.598.148
Ödenmiş Sermaye	10.000.000	780.130	3.017.340	1.332.900	82.420	3.842.123 (4) 1.370.667 (5)		10.000.000
Sermaye Yedekleri	2.000.000	195.033	528.035	266.580	6.594	725.492 (4) 270.749 (5)		2.000.000
Kar Yedekleri	1.000.000	312.052	754.335	399.870	11.539	1.073.365(4) 404.431 (5)		1.000.000
Geçmiş Yıllar Karları	900.000	546.091	1.282.370	599.805	57.694	1.825.736 (4) 660.223 (5)		900.000
Dönem Net Karı	950.000	262.340	1.050.648	400.341	76.378	140.026 (3) 448.968 (5)		2.150.713
Çevrim Farkı Kazancı/Kaybı	-	467.264	1.405.978	315.940	107.890		170.291 (5)	976.474
K. Şerefiyesi							523.909 (4)	523.909
Azınlık Payları	-	-	-	-	-	170.291 (5)	3.155.038 (5)	2.984.747
PASİF TOPLAMI	31.600.000	6.194.094	15.792.246	9.957.195	518.960	12.789.264	12.789.264	56.279.661

Gelir Tablosu	31.12.2022	31.12.2022	31.12.2022	31.12.2022	31.12.2022	Borç	Alacak	TL
BRÜT SATIŞLAR	24.000.000	6.558.510	14.008.640	4.804.095	636.480	636.480 (6)		49.371.245
SATIŞ İNDİRİMLERİ	- 400.000	- 140.540	- 175.108	- 240.205	- 19.094		19.094 (6)	955.853
NET SATIŞLAR	23.600.000	6.417.971	13.833.532	4.563.890	617.386			48.415.392
SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	- 19.300.000	- 5.434.194	- 11.382.020	- 3.683.140	- 477.360		140.026 (6) 477.360 (6)	39.659.328
BRÜT SATIŞ KARI	4.300.000	983.777	2.451.512	880.751	140.026			8.756.065
FAALİYET GİDERLERİ (-)	- 775.000	- 609.005	- 963.094	- 400.341	- 36.067			2.783.507
Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri	- 325.000	- 281.079	- 525.324	- 240.205	- 25.459			1.397.067
Genel Yönetim Giderleri	- 450.000	- 327.926	- 437.770	- 160.137	- 10.608			1.386.440
FAALİYET KARI	3.525.000	374.772	1.488.418	480.410	103.958			5.972.558
DİĞER FAALİYETLERDEN OL. GELİR VE KAR.	940.000	234.233	717.943	340.290	12.730			2.245.195
Faiz Gelirleri	560.000	187.386	367.727	180.154	9.547			1.304.814
Kambiyo Karları	380.000	46.847	350.216	160.137	3.182			940.381
DİĞER FAALİYETLERDEN OL. GİDER VE ZARAR (-)	- 150.000	- 28.108	- 52.532	- 48.041	- 2.122			280.803
Komisyon Giderleri (-)	- 150.000	- 28.108	- 52.532	- 48.041	- 2.122			280.803
FINANSMAN GİDERLERİ (-)	- 3.077.500	- 327.926	- 1.015.626	- 320.273	- 22.277			4.763.602
Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	- 1.750.000	- 140.540	- 437.770	- 128.109	- 9.547			2.465.966
Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	- 1.327.500	- 187.386	- 577.856	- 192.164	- 12.730			2.297.636
OLAĞAN KAR	1.237.500	252.971	1.138.202	452.386	92.290			3.173.348
OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR	70.000	121.801	262.662	112.096	6.365			572.923
Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar	70.000	121.801	262.662	112.096	6.365			572.923
OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)	- 120.000	- 46.847	- 87.554	- 64.055	- 3.182			321.638
Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar (-)	- 120.000	- 46.847	- 87.554	- 64.055	- 3.182			321.638
DÖNEM KARI	1.187.500	327.926	1.313.310	500.427	95.472			3.424.634
ÖDENECEK VERGİ VE DİĞ. YASAL YÜK. (-)	- 237.500	- 65.585	- 262.662	- 100.085	- 19.094			684.927
DÖNEM NET KARI	950.000	262.340	1.050.648	400.341	76.378	140.026 (3) 448.968 (5)		2.150.713
Azınlık Payları							448.968 (5)	448.968
Konsolide Bilançoya Aktarılan Stok Maliyeti							140.026 (6)	
TOPLAM						1.225.474	1.225.474	

TEMPORAL YÖNTEMİ	ANA ŞİRKET	% 70 İştirak Oranı	% 80 İştirak Oranı	% 60 İştirak Oranı	% 100 İştirak Oranı	ELİMİNASYON İŞLEMLERİ		KONSOLİDE ABC
	ABC İŞLETMESİ	T İŞLETMESİ	X İŞLETMESİ	Y İŞLETMESİ	Z İŞLETMESİ	Borç	Alacak	TL
	TL	TL	TL	TL	TL			
Bilanço	31.12.2022	31.12.2022	31.12.2022	31.12.2022	31.12.2022			31.12.2022
Dönen Varlıklar	9.000.000	3.663.996	10.764.846	6.824.880	316.566			29.730.261
Hazır Değerler	750.000	273.433	498.373	373.966	18.164			1.913.935
Ticari Alacaklar	4.000.000	1.640.595	4.884.051	3.272.203	168.662		100.000 (1) 250.000 (2) 350.000 (2)	13.265.510
Stoklar	4.250.000	1.749.968	5.382.423	3.178.711	129.740		140.026 (3)	14.550.816
Duran Varlıklar	22.600.000	2.028.338	6.336.414	3.132.315	128.575			27.282.835
Mali Duran Varlıklar	8.100.000	-	-	-	-			-
* T İşletmesi	2.000.000	-	-	-	-		2.000.000 (4)	-
* X İşletmesi	4.000.000	-	-	-	-		4.000.000 (4)	-
* Y İşletmesi	2.000.000	-	-	-	-		2.000.000 (4)	-
* Z İşletmesi	100.000	-	-	-	-		100.000 (4)	-
Maddi Duran Varlıklar	12.000.000	1.755.293	5.280.345	2.665.800	115.388			21.816.826
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	2.500.000	273.046	1.056.069	466.515	13.187			4.308.817
Konsolidasyon Şerefiyesi*						1.157.193 (4)		1.157.193
AKTİF TOPLAMI	31.600.000	5.692.334	17.101.260	9.957.195	445.141			57.013.096
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	9.000.000	1.881.216		3.627.470	93.413			19.384.196
Mali Borçlar	3.250.000	874.984	2.591.537	1.682.847	51.896			8.451.264
Ticari Borçlar	4.000.000	546.865	1.694.467	822.725	23.353	100.000 (1) 600.000 (2)		6.387.410
Diğer Borçlar	1.000.000	328.119	797.396	747.932	9.082			2.882.529
Alınan Avanslar	500.000	21.875	299.024	280.475	5.190			1.106.562
Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gid. Tahakkukları	250.000	109.373	99.675	93.492	3.892			556.431
Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	7.750.000	1.749.968	5.083.400	3.646.169	83.034			18.312.570
Mali Borçlar	5.000.000	1.093.730	3.588.282	2.243.796	51.896			11.977.704
Ticari Borçlar	2.750.000	656.238	1.495.118	1.402.373	31.138			6.334.866
Öz Kaynaklar	14.850.000	2.562.910	5.226.749	2.683.556	342.514			15.598.148
Ödenmiş Sermaye	10.000.000	780.130	3.017.340	1.332.900	82.420	3.842.123 (4) 1.370.667 (5)		10.000.000
Sermaye Yedekleri	2.000.000	195.033	528.035	266.580	6.594	725.492 (4) 270.749 (5)		2.000.000
Kar Yedekleri	1.000.000	312.052	754.335	399.870	11.539	1.073.365(4) 404.431 (5)		1.000.000
Geçmiş Yıllar Karları	900.000	546.091	1.282.370	599.805	57.694	1.825.736 (4) 660.223 (5)		900.000
Dönem Net Karı	950.000	262.340	1.050.648	400.341	76.378	140.026 (3) 448.968 (5)		2.150.713
Çevrim Farkı Kazancı/Kaybı	-	467.264	1.405.978	315.940	107.890		170.291 (5)	976.474
K. Şerefiyesi							523.909 (4)	523.909
Azınlık Payları	-	-	-	-	-	170.291 (5)	3.155.038 (5)	2.984.747
PASİF TOPLAMI	31.600.000	6.194.094	15.792.246	9.957.195	518.960	12.789.264	12.789.264	56.279.661

Gelir Tablosu	31.12.2022	31.12.2022	31.12.2022	31.12.2022	31.12.2022	Borç	Alacak	TL
BRÜT SATIŞLAR	24.000.000	6.558.510	14.008.640	4.804.095	636.480	636.480 (6)		49.371.245
SATIŞ İNDİRİMLERİ	- 400.000	- 140.540	- 175.108	- 240.205	- 19.094		19.094 (6)	955.853
NET SATIŞLAR	23.600.000	6.417.971	13.833.532	4.563.890	617.386			48.415.392
SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	- 19.300.000	- 5.434.194	- 11.382.020	- 3.683.140	- 477.360		140.026 (6) 477.360 (6)	39.659.328
BRÜT SATIŞ KARI	4.300.000	983.777	2.451.512	880.751	140.026			8.756.065
FAALİYET GİDERLERİ (-)	- 775.000	- 609.005	- 963.094	- 400.341	- 36.067			2.783.507
Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri	- 325.000	- 281.079	- 525.324	- 240.205	- 25.459			1.397.067
Genel Yönetim Giderleri	- 450.000	- 327.926	- 437.770	- 160.137	- 10.608			1.386.440
FAALİYET KARI	3.525.000	374.772	1.488.418	480.410	103.958			5.972.558
DİĞER FAALİYETLERDEN OL. GELİR VE KAR.	940.000	234.233	717.943	340.290	12.730			2.245.195
Faiz Gelirleri	560.000	187.386	367.727	180.154	9.547			1.304.814
Kambiyo Karları	380.000	46.847	350.216	160.137	3.182			940.381
DİĞER FAALİYETLERDEN OL. GİDER VE ZARAR (-)	- 150.000	- 28.108	- 52.532	- 48.041	- 2.122			280.803
Komisyon Giderleri (-)	- 150.000	- 28.108	- 52.532	- 48.041	- 2.122			280.803
FINANSMAN GİDERLERİ (-)	- 3.077.500	- 327.926	- 1.015.626	- 320.273	- 22.277			4.763.602
Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	- 1.750.000	- 140.540	- 437.770	- 128.109	- 9.547			2.465.966
Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	- 1.327.500	- 187.386	- 577.856	- 192.164	- 12.730			2.297.636
OLAĞAN KAR	1.237.500	252.971	1.138.202	452.386	92.290			3.173.348
OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR	70.000	121.801	262.662	112.096	6.365			572.923
Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar	70.000	121.801	262.662	112.096	6.365			572.923
OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)	- 120.000	- 46.847	- 87.554	- 64.055	- 3.182			321.638
Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar (-)	- 120.000	- 46.847	- 87.554	- 64.055	- 3.182			321.638
DÖNEM KARI	1.187.500	327.926	1.313.310	500.427	95.472			3.424.634
ÖDENECEK VERGİ VE DİĞ. YASAL YÜK. (-)	- 237.500	- 65.585	- 262.662	- 100.085	- 19.094			684.927
DÖNEM NET KARI	950.000	262.340	1.050.648	400.341	76.378	140.026 (3) 448.968 (5)		2.150.713
Azınlık Payları							448.968 (5)	448.968
Konsolide Bilançoya Aktarılan Stok Maliyeti							140.026 (6)	
TOPLAM						1.225.474	1.225.474	

CARİ KUR YÖNTEMİ	ANA ŞİRKET	% 70 İştirak Oranı	% 80 İştirak Oranı	% 60 İştirak Oranı	% 100 İştirak Oranı	ELİMİNASYON İŞLEMLERİ		KONSOLİDE ABC
	ABC İŞLETMESİ	T İŞLETMESİ	X İŞLETMESİ	Y İŞLETMESİ	Z İŞLETMESİ	Borç	Alacak	31.12.2022
	TL	TL	TL	TL	TL			
Bilanço	31.12.2022	31.12.2022	31.12.2022	31.12.2022	31.12.2022			31.12.2022
Dönen Varlıklar	9.000.000	3.663.996	10.764.846	6.824.880	316.566			29.730.261
Hazır Değerler	750.000	273.433	498.373	373.966	18.164			1.913.935
Ticari Alacaklar	4.000.000	1.640.595	4.884.051	3.272.203	168.662		100.000 (1) 250.000 (2) 350.000 (2)	13.265.510
Stoklar	4.250.000	1.749.968	5.382.423	3.178.711	129.740		140.026 (3)	14.550.816
Duran Varlıklar	22.600.000	2.843.698	8.372.658	4.394.101	202.394			31.470.044
Mali Duran Varlıklar	8.100.000	-	-	-	-			-
* T İşletmesi	2.000.000	-	-	-	-		2.000.000 (4)	-
* X İşletmesi	4.000.000	-	-	-	-		4.000.000 (4)	-
* Y İşletmesi	2.000.000	-	-	-	-		2.000.000 (4)	-
* Z İşletmesi	100.000	-	-	-	-		100.000 (4)	-
Maddi Duran Varlıklar	12.000.000	2.460.893	6.977.215	3.739.660	181.636			25.359.404
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	2.500.000	382.806	1.395.443	654.441	20.758			4.953.447
Konsolidasyon Şerefiyesi*						1.157.193 (4)		1.157.193
AKTİF TOPLAMI	31.600.000	6.507.694	19.137.504	11.218.980	518.960			61.200.305
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	9.000.000	1.881.216	5.482.098	3.627.470	93.413			19.384.196
Mali Borçlar	3.250.000	874.984	2.591.537	1.682.847	51.896			8.451.264
Ticari Borçlar	4.000.000	546.865	1.694.467	822.725	23.353	100.000 (1) 600.000 (2)		6.387.410
Diğer Borçlar	1.000.000	328.119	797.396	747.932	9.082			2.882.529
Alınan Avanslar	500.000	21.875	299.024	280.475	5.190			1.106.562
Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gid. Tahakkukları	250.000	109.373	99.675	93.492	3.892			556.431
Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	7.750.000	1.749.968	5.083.400	3.646.169	83.034			18.312.570
Mali Borçlar	5.000.000	1.093.730	3.588.282	2.243.796	51.896			11.977.704
Ticari Borçlar	2.750.000	656.238	1.495.118	1.402.373	31.138			6.334.866
Öz Kaynaklar	14.850.000	2.562.910	5.226.749	2.683.556	342.514			21.324.978
Ödenmiş Sermaye	10.000.000	780.130	3.017.340	1.332.900	82.420	3.842.123 (4) 1.370.667 (5)		10.000.000
Sermaye Yedekleri	2.000.000	195.033	528.035	266.580	6.594	725.492 (4) 270.749 (5)		2.000.000
Kar Yedekleri	1.000.000	312.052	754.335	399.870	11.539	1.073.365(4) 404.431 (5)		1.000.000
Geçmiş Yıllar Karları	900.000	546.091	1.282.370	599.805	57.694	1.825.736 (4) 660.223 (5)		900.000
Dönem Net Karı	950.000	262.340	1.050.648	400.341	76.378	140.026 (3) 448.968 (5)		2.150.713
Çevrim Farkı Kazancı/Kaybı	-	6.194.094	-	1.405.978	-	315.940	107.890	170.291 (5)
K. Şerefiyesi								523.909 (4)
Azınlık Payları	-	-	-	-	-	170.291 (5)	3.155.038 (5)	2.984.747
PASİF TOPLAMI	31.600.000	6.194.094	15.792.246	9.957.195	518.960	12.789.264	12.789.264	62.006.490

Gelir Tablosu	31.12.2022	31.12.2022	31.12.2022	31.12.2022	31.12.2022	Borç	Alacak	TL
BRÜT SATIŞLAR	24.000.000	6.558.510	14.008.640	4.804.095	636.480	636.480 (6)		49.371.245
SATIŞ İNDİRİMLERİ	- 400.000	- 140.540	- 175.108	- 240.205	- 19.094		19.094 (6)	955.853
NET SATIŞLAR	23.600.000	6.417.971	13.833.532	4.563.890	617.386			48.415.392
SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	- 19.300.000	- 5.434.194	- 11.382.020	- 3.683.140	- 477.360		140.026 (6) 477.360 (6)	39.659.328
BRÜT SATIŞ KARI	4.300.000	983.777	2.451.512	880.751	140.026			8.756.065
FAALİYET GİDERLERİ (-)	- 775.000	- 609.005	- 963.094	- 400.341	- 36.067			2.783.507
Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri	- 325.000	- 281.079	- 525.324	- 240.205	- 25.459			1.397.067
Genel Yönetim Giderleri	- 450.000	- 327.926	- 437.770	- 160.137	- 10.608			1.386.440
FAALİYET KARI	3.525.000	374.772	1.488.418	480.410	103.958			5.972.558
DİĞER FAALİYETLERDEN OL. GELİR VE KAR.	940.000	234.233	717.943	340.290	12.730			2.245.195
Faiz Gelirleri	560.000	187.386	367.727	180.154	9.547			1.304.814
Kambiyo Karları	380.000	46.847	350.216	160.137	3.182			940.381
DİĞER FAALİYETLERDEN OL. GİDER VE ZARAR (-)	- 150.000	- 28.108	- 52.532	- 48.041	- 2.122			280.803
Komisyon Giderleri (-)	- 150.000	- 28.108	- 52.532	- 48.041	- 2.122			280.803
FINANSMAN GİDERLERİ (-)	- 3.077.500	- 327.926	- 1.015.626	- 320.273	- 22.277			4.763.602
Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	- 1.750.000	- 140.540	- 437.770	- 128.109	- 9.547			2.465.966
Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri (-)	- 1.327.500	- 187.386	- 577.856	- 192.164	- 12.730			2.297.636
OLAĞAN KAR	1.237.500	252.971	1.138.202	452.386	92.290			3.173.348
OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR	70.000	121.801	262.662	112.096	6.365			572.923
Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar	70.000	121.801	262.662	112.096	6.365			572.923
OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)	- 120.000	- 46.847	- 87.554	- 64.055	- 3.182			321.638
Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar (-)	- 120.000	- 46.847	- 87.554	- 64.055	- 3.182			321.638
DÖNEM KARI	1.187.500	327.926	1.313.310	500.427	95.472			3.424.634
ÖDENECEK VERGİ VE DİĞ. YASAL YÜK. (-)	- 237.500	- 65.585	- 262.662	- 100.085	- 19.094			684.927
DÖNEM NET KARI	950.000	262.340	1.050.648	400.341	76.378	140.026 (3) 448.968 (5)		2.150.713
Azınlık Payları							448.968 (5)	448.968
Konsolide Bilançoya Aktarılan Stok Maliyeti							140.026 (6)	
TOPLAM						1.225.474	1.225.474	

SONUÇLAR ve ÖNERİLER

Günümüzde gerek üretim ve gerekse pazarlama anlayışı hızla değişmektedir. Özellikle pandemi koşullarının yarattığı sıkıntılar nedeniyle işletmeler ürünlerini tek bir ülkede üretip tüm dünyaya satmak yerine, pazar sayılan ülkelerde üretip, aynı piyasada ürünlerini satma yoluna gitmektedirler. Bu durum bir anlamda maliyet etkinliği sağlamak niyetiyle ortaya çıkmış olsa da özellikle global piyasada faaliyette bulunan işletmeler yerel birimlerde yeni ortaklıklar oluşturmakta, o ülkede bulunan işletmelerin hisselerini ele geçirerek faaliyet alanlarını genişletmektedirler. Bazen bizzat ilgili ülkede sıfırdan yatırım yapmak suretiyle ilgili ülkelerin teşviklerinden de ayrıca yararlanmaktadırlar.

Çağımızın bir zorunluluğu haline gelen uluslararası piyasalara yaygınlık, ana işletme niteliğinde olan işletmelerin, farklı ülkelerdeki birçok işletmeyi kendi bünyesine katarak grup oluşturdukları görülmektedir. Böylece hem büyümeyi hem de faaliyet alanını genişletmeyi hedeflemektedirler. Bugün dünyamızda yıllık ciroları birçok ülkenin milli gelirinden büyük olan firmalar bulunmaktadır.

Uluslararası ortaklıklar yoluyla yaygınlaşan bu firmaların sorunlarından biri, farklı ülkelerde, farklı dillerde ve farklı para birimleri ile faaliyetlerini sürdürmek zorunda olmalarıdır. Ayrıca her ülkede mevzuat ve muhasebe uygulamaları açısından farklılıkların olması da muhasebenin bir bütün olarak anlaşılmasına engel çıkarmaktadır. Bu nedenle ayrı ayrı ülkelerde faaliyette bulunan grup işletmelerinin, ortak bir dil ve ortak bir para birimi ile finansal tablolarını düzenlemeleri gerekmektedir.

Bu çalışmada öncelikle farklı para birimi ile hazırlanan finansal tabloların aynı para birimi ile ifade edilmesi konusu ele alınmıştır. Literatürde bu konuda geliştirilmiş 4 farklı yöntem bulunmaktadır. Bu yöntemlerin her biri tek tek ele alınmış ve örnek uygulamamızda bu yöntemlerinin hepsini kapsayan bir örnek geliştirilmiştir. Yöntemlerin birbirinden farkları örnek uygulamamızda ayrı ayrı gösterilmiştir. Bu işlemleri yaparken ülkemizde uygulanan Tek Düzen Muhasebe Sistemine uygun finansal tabloların hazırlandığı varsayılmıştır. Bu çevrim işlemlerinde temel kural, ana ülkenin bulunduğu ülkenin para birimi ile finansal tabloların dönüştürülmesi

şeklindedir. Bu nedenle tüm mali tablolar TL üzerinden çevrilmiş ve dört farklı yöntemin herbiri ayrı ayrı ülkelerin para birimi üzerinden gösterilmiştir.

Bir sonraki aşamada TL'na çevrilmiş olan finansal tabloların, ana ülkedeki işletme ile konsolidasyonu konusu ele alınmıştır. Konsolidasyon işlemleri sadece bilanço ve gelir tablosu üzerinde gösterilmiştir. Kuşkusuz diğer mali tablolarında konsolide edilmesi söz konusu olabilir. Ancak çalışmayı sınırlamak adına diğer mali tabloların konsolidasyonu yapılmamıştır. Bu konuyla ilgili çalışma yapanlar, diğer mali tabloların konsolide edilmesi konusunda çalışma yapabilirler.

Konsolidasyon işlemlerinde Tam Konsolidasyon yöntemi benimsenmiş, örnek uygulama bu yöntem dikkate alınarak oluşturulmuştur. Yine konuyla ilgilinenler benzer çalışmayı diğer yöntemleri uygulayarak yapabilirler. Ayrıca zincirleme konsolidasyon, çapraz konsolidasyon...vb yöntemler çalışmanın kapsamı dışında tutulmuştur. Bu konularda yine ayrı çalışma konuları olarak ilgili olanlara tarafımızca önerilmektedir.

Bu çalışmanın önemi hem çeviri işlemlerinin hem de konsolidasyon işlemlerinin birlikte ele alınmasından kaynaklanmaktadır. Yaptığımız araştırmalarımızda genellikle bu iki konunun birbirinden ayrı çalışıldığı, ikisinin bir arada olduğu çalışmaların yapılmadığı hususu tespit edilmiştir.

Sonuç olarak konsolidasyon konusunda gerek standartlarda gerekse mevzuatlarda yapılan düzenlemelerin geliştirilmesi, uygulamaya yönelik yeni standartlar ve mevzuat düzenlemeleri yapılması gerektiği kanaatine ulaşılmıştır.

KAYNAKLAR

Akbulut, A. (2012). Karşılaştırmalı TMS/TFRS-vergi uygulamaları ve sonuçları. (Maliye Hesap Uzmanları Derneği) HUD Yayınları.

Akbulut. Y. (1994). Yabancı Paralı Finansal Tabloların Milli Paraya Çevrilmesinde Kullanılan Yöntemlerin Konsolide Finansal Tablolar Açısından İncelenmesi. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Akdoğan, N. (2001). IAS 39 nolu standart hükümlerine göre menkul kıymetler ve finansal duran varlık işlemlerinde uygulanacak muhasebe politikaları. Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 3(3), 61-78.

Akdoğan, N. (2001). TMS 5 Konsolide Finansal Tablolar Standardının İncelenmesi ve Bir Örnek Uygulama. Muhasebe ve Denetime Bakış, 2(5), 15-46.

Akdoğan, N. ve Tenker, N. (2007). Finansal tablolar ve mali analiz teknikleri. Ankara: Gazi Kitabevi.

Akgün, A. İ. (2012). Muhasebede küreselleşmenin finansal raporlama standartlarına etkisi. Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 13(1),45-53.

Akgün, A. İ. (2013). Uluslararası finansal raporlama standartlarının finansal analize etkisi: İMKB' ye yönelik bir araştırma. Doğu Üniversitesi Dergisi, 14(1), 10-26.

Aslan, Ü. (2014). Konsolidasyon teorileri ve finansal raporlara olan etkileri. Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi. 16,77-97.

Avcı. A. (2018). TFRS 10/TMS 28 Kapsamında Konsolide Finansal Tabloların Düzenlenmesi ve Havacılık Sektörüne Yönelik Bir Uygulama. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Başaran, H. (2012). Uluslararası Finansal Raporlama Standartları Açısından Konsolidasyon. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Berk, N. (2005). Finansal yönetim. İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Canel. C. (2017). Özel Sektör ve Kamu Sektöründe Muhasebe Standartları Kapsamında Konsolide Finansal Tabloların Hazırlanması: Özel Sektör Uygulamasına

Yönelik Örnek Çalışma. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Ceran, Y. ve Ortakarpuz, M. (2013). Kur faklarının muhasebe uygulamaları ve Türkiye muhasebe standartları kapsamında incelenmesi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 3(2), 65-80.

Çankaya, F. (2007). Uluslararası muhasebe uyumunun ölçülmesine yönelik bir uygulama: Rusya, Çin ve Türkiye karşılaştırması. Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 3(6), 130-132.

Demir, V. ve Bahadır, O. (2009). UFRS/TFRS kapsamında işletme birleşmeleri ve konsolidasyon. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Denk, O. (2019). TFRS-10 Konsolide Finansal Tablolar Standardına Göre Finansal Tabloların Konsolidasyonu ve Muhasebeleştirilmesi: Borsa İstanbul' da Bir Uygulama. Yüksek Lisans Tezi. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karaman.

Durna Kezik, Ş. (2008). Ulusal ve Uluslararası Düzenlemeler Çerçevesinde Şirket Birleşmeleri ve Konsolide Finansal Tablolar. Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.

Durukan, S. (2012). Sağlık Bakanlığı Hastanelerinde Finansal Verilerin Konsolidasyonu ve Uygulama Örneği. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Erdoğan, B. (2007). Uluslararası Finansal Raporlama Standartları Açısından Konsolidasyon Yöntemleri ve Bu Yöntemlerin Finansal Tablolar Analizine Etkileri. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Erdun, S. (2017). TFRS Uyumlu Konsolide Finansal Tabloların Hazırlanması ve Bir Uygulama. Yüksek Lisans Tezi. Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırklareli.

Eyüpgiller, S. S. (2012). Şirketler topluluğunda konsolidasyon. İstanbul: Detay Yayıncılık.

Fidan, M. M. (2009). Kredilendirme Sürecinde Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarına Göre Konsolide Finansal Raporların Düzenlenmesi. Doktora Tezi. Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Genç, M. (2005). Yabancı Ülkelerdeki Bağlı Ortaklıklar ve Müşterek Yönetime Tabi Ortaklıklar Bakımından Temel Finansal Tabloların Konsolidasyonu. Yüksek Lisans Tezi. Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.

Gökdeniz, Ü. (2005). Muhasebe uygulamalarındaki uluslararası farklılıklar ve çözüm önerisi, İstanbul: Avcıol Basım Yayın.

Guni, C. N. and Munteanu, V. (2014). The conceptual foundations regarding the preparation and presentation of the consolidated financial statements. Economics. Management and Financial Markets, 9(4),176-181.

Gündüz, G. (2006). Uluslararası Muhasebe Standartları ve SPK'ya Göre İştiraklerin Muhasebeleştirilmesi ve Konsolide Mali Tabloların Hazırlanması ve Denetimi. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Gürbüz, G. (2019). Konsolide Finansal Tablolara Dahil Edilen İşletmelerde Kontrol Gücü Değişiminin Hisse Senedi Fiyatına Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Güvemli, O. (1993). Kurumlar topluluğunun muhasebe, finansman, vergi ve ticaret hukuku açısından yönetimi. İstanbul: MÜ Nihad Sayar Eğitim Vakfı Yayınları.

Haftacı, V., ve Kılınç, Y. (2013). KOBİ TFRS' lere göre konsolide finansal tabloların düzenlenmesi. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 25, 75-96.

Jermakowicz, E. K. and Epstein, B. J. (2011). Accounting policy options in IFRS. The CPA Journal,81(8),45-49.

Kaçar, Y. (2013). Çok uluslu şirketlerin gelir ve kazançlarının kavranmasında uygulanan düzenlemelere toplu bir bakış. Tekirdağ SMMMO, Sosyal Bilimler Dergisi,2, 1-19.

Karapınar, A., ve Zaif, F. (2016). Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ile Uyumlu Finansal Analiz. Ankara: Gazi Kitabevi.

Kargın, M. ve Aktaş, R. (2011). Türkiye muhasebe standartlarına göre raporlanmış nakit akış tablosu ve analizi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*,52,1-24.

Kaval, H., Örtten, R., ve Karapınar, A. (2017). Türkiye muhasebe-finansal raporlama standartları uygulama ve yorumları 2017 TMS-TFRS. Ankara: Gazi Kitabevi.

Kaya, İ. (2011). Türkiye muhasebe ve finansal raporlama standartlarında konsolide finansal tablolar. İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Keleş, D. (2015). Yabancı Paralı Finansal Tabloların Ulusal Paraya Çevrilmesinde Kullanılan Yöntemler ve Çeviri İşleminin Finansal Analiz Sonuçları Üzerine Etkileri. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22, 35-46.

Korkmaz, T., Temel, H. ve Birkan, E. (2007). Uluslararası muhasebe standartları ve KOBİ'lere etkileri. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 36,96-105.

KPMG, UFRS 10 Bülteni, Temmuz 2012, Sayı.1.

Mackenzie, B., Coetsee, D., Njikizana, T., Chamboko, R., Colyvas, B., & Hanekom, B. (2012). *Wiley IFRS 2013: Interpretation and application of international financial reporting standards*. John Wiley & Sons.

Mortaş, M. ve Gümrah, A. (2016). İşletme birleşmelerinin TFRS-3, TTK ve VUK kapsamında değerlendirilmesi ve birleşme başarısının TOPSİS yöntemi belirlenmesi. *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, 6(1), 39-51.

Özkan, M. ve Terzi, S. (2012). Finansal raporlama açısından marka değerinin ölçümü ve değerlendirilmesi. *Dergi Park Akademi*, 10(38), 87-96.

Öztürk, S. (2017). İşletmeler arasındaki ittifakların TFRS-11 müşterek anlaşmalar standardına göre raporlanması. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 73,113-136.

Parlakkaya, R. (2004). Muhasebede uluslararası uyum ve Avrupa Birliği sürecinde Türkiye'de muhasebe uyumlaştırma çalışmaları. *Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 4(7),118-139.

Saban, M., ve Genç, M. (2002). Firmalar arası yatırımların muhasebeleştirilmesinde uluslararası düzenlemeler ve Türkiye uygulamaları. *Mali Çözüm Dergisi*, 60,1-1.

Selvi, Y., ve Yılmaz, F. (2002). SPK konsolidasyon Tebliği'nin incelenmesi ve örnek bir uygulama. Mali Çözüm Dergisi, 59,1-15.

Şamiloğlu, F., ve Akgün, A.İ. (2010). Finansal tabloların analizi. Bursa: Ekin Basın Yayın Dağıtım.

Şen, İ. K., Üçoğlu D. ve Terzi, S. (2015). Uluslararası/Türkiye finansal raporlama standartları açısından konsolide finansal raporlama. Bursa: Ekin Basın Yayın Dağıtım.

Şenyıldız. M. (2004). Sermaye Piyasası Kurulu Standartlarına Göre Finansal Tabloların Konsolidasyonu ve Bir Uygulama. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Tan, P. H. N., ve LEE, P. L. N. (2008). Advanced financial accounting: An IAS and IFRS approach.

Tekşen, Ö. (2014). Ertelenmiş vergilerin incelenmesi ve muhasebeleştirilmesi. Ankara: Detay Yayıncılık.

Terzi, S. (2013). Uluslararası finansal raporlama standartları (UFRS 10) açısından konsolidasyon ilkeleri ve kontrol modeli. Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 15(1), 281-300.

Usul, H. ve Kıymık, H. (2010). Uluslararası muhasebe standartlarının entegrasyon sorunları. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,2(12), 123-139.

Ünal. O. (2002). Konsolide Finansal Tabloların Düzenlenmesi Ulusal ve Uluslararası Uygulamaların Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Ünal, O. (2010). Bölümsel raporlama ve uluslararası finansal raporlama standardı (UFRS) 8 faaliyet bölümleri standardının finansal raporlamaya etkileri, Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 3(2),48-49.

Doğan, Z., Türk, Z. ve Çürük, T. (2001). Yabancı para ile düzenlenmiş mali tabloların ulusal paraya çevirisinde kullanılan yöntemler ve mali tablolar üzerindeki etkisi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,8(8),83-105.

TFRS 1- Türkiye Finansal Raporlama Standartlarının İlk Uygulaması.

TFRS 3- İşletme Birleşmeleri.

TFRS 10- Konsolide Finansal Tablolar.

TFRS 11- Müşterek Anlaşmalar.

TMS 1- Finansal Tabloların Sunuluşu.

TMS 7- Nakit Akış Tabloları.

TMS 12- Gelir Vergileri.

TMS 31- İş Ortaklıklarındaki Paylar Standardı.

TMS27- Bireysel Finansal Tablolar.

TMS 28- İştiraklerdeki ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar.

TMS 34- Ara Dönem Finansal Raporlama.

TMS 36- Varlıklarda Değer Düşüklüğü.

TFRS 8- Faaliyet Bölümleri.

TFRS 9- Finansal Araçlar.

TFRS 10- Konsolide Finansal Tablolar.

TFRS 11- Müşterek Anlaşmalar.

TFRS 12- Diğer İşletmelerdeki Paylara İlişkin Açıklamalar.

TFRS 14- Düzenlemeye Dayalı Erteleme Hesapları.

www.tdk.gov.tr

<https://www.kgk.gov.tr>